

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo

Pravilnost nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala ter učinkovitost pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo
Pravilnost nabave medicinske opreme
in zdravstvenega materiala ter učinkovitost
pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo
v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana

Številka: 322-2/2016/34

Ljubljana, 30. januarja 2018

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo pravilnosti in učinkovitosti poslovanja *Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana* (v nadaljevanju: UKC Ljubljana).

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o pravilnosti dela poslovanja, ki se nanaša na nabavo medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil), ter izrek mnenja o učinkovitosti UKC Ljubljana pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja UKC Ljubljana izreklo *negativno mnenje*, ker je ugotovilo pomembne kršitve Zakona o javnem naročanju. Pri naročanju zdravstvenega materiala in medicinske opreme UKC Ljubljana dobaviteljev zdravstvenega materiala v vrednosti 69.443.786 evrov ter dobaviteljev medicinske opreme v vrednosti 121.915 evrov ni izbral na podlagi predhodno izvedenih postopkov javnega naročanja. V štirih postopkih oddaje javnih naročil v skupni vrednosti 318.497 evrov so bile ugotovljene kršitve Zakona o javnem naročanju, ker UKC Ljubljana v dveh postopkih ni izločil nepopolnih ponudb, v enem postopku pa je izločil popolno ponudbo, poleg tega v enem postopku ni izkazal, da strokovne zahteve izpolnjuje le ponudba dobavitelja, ki je bil povabljen k pogajanjem. Pri izvajanju postopkov oddaje javnih naročil so bile ugotovljene še kršitve internih aktov glede priprave in sprejetja terminskih aktov, poročanja o razlogih za odmike od terminskih načrtov, poročanja o razlogih za prejem ene ponudbe ter pogojev za izvedbo postopka javnega naročanja. Računov za opravljene dobave zdravstvenega materiala ter medicinske opreme UKC Ljubljana ni plačeval v predpisanem roku. Pomanjkljivosti notranjih kontrol pa so se pokazale pri plačevanju računov za nabavo zdravstvenega materiala po cenah, ki niso imele podlage v sklenjenih pogodbah, zato je UKC Ljubljana dobaviteljem preplačal dobave za najmanj 10.598 evrov.

Računsko sodišče meni, da je bil UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo *neučinkovit*. Pri načrtovanju nabav medicinske opreme ni ugotavljal potreb za daljše obdobje in ni pripravil strategije in večletnih operativnih načrtov. Kriteriji in pogoji, upoštevani za uvrstitev posamezne opreme v letni načrt nabav na ravni zavoda, niso bili izkazani. UKC Ljubljana ni imel izdelanih tehničnih zahtev medicinske opreme, ki bi bila primerna za uporabo. Komisija za standarde, ki naj bi določala, pregledovala in obnavljala minimalne standarde, merila in kriterije za posamezno vsebinsko področje nabav, ki jih morajo izpolnjevati blago, storitve ali gradnje za potrebe UKC Ljubljana, v nasprotju z določbami internih aktov ni delovala. Tudi za donirano in tujo medicinsko opremo, prevzeto v uporabo, UKC Ljubljana ni imel izdelanih enotnih usmeritev o tem, kdo in na kakšen način določa strokovne standarde, ki jih mora medicinska oprema ob izbiri in sprejemu v uporabo UKC Ljubljana izpolnjevati. Prav tako ni imel vzpostavljenega ustreznega sistema za spremljanje iztrošenosti medicinske opreme kot podlago za učinkovito načrtovanje novih nabav. Pred pričetkom postopkov javnega naročanja medicinske opreme je UKC Ljubljana izvedel analizo trga, k čemur ga je zavezoval tudi interni akt. Nabavljena je bila le oprema, ki je bila predhodno predvidena v potrjenem načrtu nabav in so bila zanjo

zagotovljena sredstva, v nobenem od internih aktov pa ni bil določen način oziroma proces pridobivanja donirane in tuje medicinske opreme. Pri več kot tretjini naročil medicinske opreme je bila pogodba sklenjena več kot šest mesecev kasneje, kot je predvideval terminski načrt, predvsem zaradi zamud v fazi oblikovanja kriterijev, analize prejetih ponudb ter naknadnih sprememb odločitev. Kadar je na trgu obstajal le en ponudnik medicinske opreme, UKC Ljubljana ni ponovno proučil strokovnih kriterijev ter ustreznosti uporabljene vrste postopkov javnega naročanja, s čimer bi lahko pospešil izvedbo javnih naročil. Pred prevzemom donirane in tuje medicinske opreme v uporabo ni ugotavljal, ali opremo dejansko potrebuje, ni ugotavljal, s kakšnim namenom (motivom) so mu lastniki želeli opremo predati v uporabo, ter ni analiziral ali izkazal stroškovne upravičenosti prevzema donirane ali tuje medicinske opreme v uporabo. Način sprejemanja, označevanja ter evidentiranja donirane in tuje medicinske opreme v uporabi ni bil ustrezen. UKC Ljubljana ni vsak trenutek in na enem mestu zagotavljal podatka o številu in vrsti medicinske opreme, s katero je razpolagal, zato ni obvladoval celotnih stroškov poslovanja, ki jih je uporaba opreme povzročala, pomanjkljivo evidentiranje pa je vplivalo tudi na ustreznost načrtovanja potrebne medicinske opreme. Ker ni razpolagal s podatkom o tem, katera tuja medicinska oprema je bila sprejeta v uporabo, tudi izvedba popisa tuje opreme ni omogočala izpolnitve namena popisa medicinske opreme. Prav tako s sestavo komisij za popis tuje opreme UKC Ljubljana ni zagotavljal objektivnega popisa tuje medicinske opreme. UKC Ljubljana tudi ni vedno zagotavljal, da je bila izločena le medicinska oprema, ki ni bila več uporabna. Učinkovitost izrabe medicinske opreme je spremljal le za nekaj vrst aparatur, posebne evidence o iztrošenosti posameznega kosa medicinske opreme ni vodil, prav tako ni vodil podatkov o skupnih stroških vzdrževanja po posamezni aparaturi niti evidence medicinske opreme, s katero bi spremljal celotne stroške, povezane z njeno uporabo, torej stroške materiala, vzdrževanja ter rezervnih delov.

Računsko sodišče je od UKC Ljubljana zahtevalo *predložitev odzivnega poročila*, v katerem mora izkazati popravljalne ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in nesmotrnosti, ter mu podalo več *priporočil* za izboljšanje poslovanja na področju nabave zdravstvenega materiala ter pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo.

KAZALO

1. UVOD	7
1.1 PREDSTAVITEV UKC LJUBLJANA.....	8
2. PRAVILNOST NABAVE MEDICINSKE OPREME IN ZDRAVSTVENEGA MATERIALA	10
2.1 OBRAZLOŽITEV REVIZIJE.....	10
2.2 UGOTOVITVE.....	10
2.2.1 Naročanje zdravstvenega materiala.....	11
2.2.2 Pridobivanje medicinske opreme.....	21
2.2.3 Izvajanje postopkov javnega naročanja.....	23
2.2.4 Izvajanje pogodb, sklenjenih na podlagi postopkov oddaje javnih naročil.....	26
2.2.4.1 Pogodbene cene.....	27
2.2.4.2 Plačilni roki.....	27
3. UČINKOVITOST PRIDOBIVANJA IN UPRAVLJANJA Z MEDICINSKO OPREMO	28
3.1 UGOTAVLJANJE POTREB PO MEDICINSKI OPREMI TER PROCES PRIDOBIVANJA MEDICINSKE OPREME.....	28
3.1.1 Ustreznost podlag za učinkovito ugotavljanje potreb po medicinski opremi.....	29
3.1.2 Kriteriji in pogoji za izbor ustrezne medicinske opreme.....	34
3.1.3 Izdelava analiz stroškov pred prevzemom medicinske opreme v uporabo.....	40
3.2 UPRAVLJANJE Z MEDICINSKO OPREMO PO PRIDOBITVI.....	46
3.2.1 Podlage UKC Ljubljana za upravljanje z medicinsko opremo – lastno in tujo.....	46
3.2.2 Izkazovanje pridobljene medicinske opreme.....	51
3.2.3 Pregled nad stanjem, izkoriščenostjo medicinske opreme ter stroški z medicinsko opremo.....	56
4. MNENJE	61
4.1 MNENJE O PRAVILNOSTI NABAVE MEDICINSKE OPREME IN ZDRAVSTVENEGA MATERIALA (BREZ ZDRAVIL).....	61
4.2 MNENJE O UČINKOVITOSTI PRIDOBIVANJA IN UPRAVLJANJA Z MEDICINSKO OPREMO.....	62
5. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	66
6. PRIPOROČILA	68

1. UVOD

Revizijo pravilnosti nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) ter učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015 v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 25. 5. 2016.

Naša pristojnost je, da na podlagi izvedene revizije izrečemo mnenje o pravilnosti dela poslovanja UKC Ljubljana, ki se nanaša na nabavo medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) v letih 2014 in 2015, ter podamo opisno mnenje o učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih, ki se nanašajo na pravilnost nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) in na učinkovitost pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj za nastanek nepravilnosti in nesmotrnosti. Pri ocenjevanju teh tveganj smo proučili notranje kontroliranje, povezano s pravilnostjo in učinkovitostjo poslovanja, da bi določili okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazili mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja UKC Ljubljana. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja o pravilnosti nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) in za izrek mnenja o učinkovitosti UKC Ljubljana pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo.

Cilja revizije sta bila:

- izrek mnenja o pravilnosti dela poslovanja UKC Ljubljana, ki se nanaša na nabavo medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) v letih 2014 in 2015, ter
- izrek mnenja o učinkovitosti UKC Ljubljana pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015.

Za izrek mnenja o pravilnosti dela poslovanja UKC Ljubljana, ki se nanaša na nabavo medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil), smo preverili skladnost poslovanja UKC Ljubljana s predpisi, internimi akti in drugimi usmeritvami, ki jih mora UKC Ljubljana upoštevati pri poslovanju.

¹ Uradni list RS, št. 11/01, 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 322-2/2016/4.

⁴ Uradni list RS, št. 43/13.

Za dosego cilja – izrek mnenja o učinkovitosti UKC Ljubljana pri pridobivanju in upravljanju⁵ z medicinsko opremo smo si zastavili naslednje glavno revizijsko vprašanje, *ali je bil UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 učinkovit pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo.*

Odgovor na glavno revizijsko vprašanje smo pridobili z odgovori na naslednji podvprašanji:

- ali je bil proces ugotavljanja potreb po medicinski opremljeni ter proces pridobivanja opreme učinkovit;
- ali je bilo upravljanje z medicinsko opremo po pridobitvi učinkovito.

1.1 Predstavitev UKC Ljubljana

UKC Ljubljana je nastal s preoblikovanjem Kliničnega centra Ljubljana na podlagi Odloka o preoblikovanju javnega zdravstvenega zavoda Klinični center v javni zdravstveni zavod Univerzitetni klinični center⁶ (v nadaljevanju: odlok o preoblikovanju), ki ga je Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) sprejela decembra 2006. Dejavnost, organiziranost ter naloge organov upravljanja zavoda opredeljuje še Statut Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana⁷ (v nadaljevanju: statut).

Ustanovitelj UKC Ljubljana je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa zanjo izvršuje vlada. UKC Ljubljana je pravna oseba s statusom javnega zdravstvenega zavoda. V pravnem prometu nastopa v svojem imenu in za svoj račun. Pri opravljanju svojih dejavnosti odgovarja z vsemi sredstvi, s katerimi upravlja.

Temeljna dejavnost UKC Ljubljana je zdravstvena dejavnost na sekundarni in terciarni ravni, izobraževalna dejavnost ter raziskovalna dejavnost, ki jo izvaja v 134 organizacijskih enotah: klinikah, kliničnih inštitutih in kliničnih oddelkih, centrih, službah in sektorjih.

Organi UKC Ljubljana, kot jih določa 8. člen odloka o preoblikovanju, so:

- svet,
- strokovni svet,
- generalni direktor,
- strokovni direktor.

Svet je po določilih 9. člena odloka o preoblikovanju organ upravljanja, ki ga sestavlja 11 članov, in sicer: šest predstavnikov ustanovitelja, trije predstavniki zaposlenih, en predstavnik Mestne občine Ljubljana in en predstavnik zavarovancev. Svet zavoda sprejema statut s soglasjem ustanovitelja in druge splošne akte, če ni s statutom določeno, da jih sprejema generalni direktor zavoda. Poleg tega sprejema finančni načrt in zaključni račun zavoda, v soglasju z ustanoviteljem odloča o uporabi presežka prihodkov nad odhodki iz opravljanja zdravstvene dejavnosti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, imenuje in razrešuje generalnega direktorja zavoda v soglasju z ustanoviteljem, obravnava pobudo za izločitev organizacijske enote ter opravlja druge naloge, določene z zakonom, ustanovitvenim aktom in statutom. Mandat članov sveta traja štiri leta.

⁵ Pojem vključuje uporabo (evidentiranje, izkazovanje, spremljanje izkoriščenosti, popis) in vzdrževanje pridobljene opreme.

⁶ Uradni list RS, št. 138/06, 27/07, 52/15.

⁷ Z dne 30. 7. 2007, spremembe z dne 17. 12. 2009, 17. 5. 2010, 7. 6. 2011, 25. 9. 2012 in 23. 7. 2015.

Strokovni svet je po določilih 11. člena odloka o preoblikovanju kolegijski strokovni organ, ki načrtuje, obravnava in usmerja strokovno dejavnost zavoda, upoštevajoč strokovno samostojnost klinik, kliničnih inštitutov in kliničnih oddelkov v okviru njihovih strokovnih pooblastil. Strokovni svet zavoda odloča o strokovnih vprašanjih v skladu s pooblastili, določenimi v statutu, in v skladu z ekonomskimi možnostmi. Sestavljajo ga strokovni direktor zavoda, strokovni direktorji klinik, dva predstojnika klinik in kliničnih inštitutov in glavna medicinska sestra zavoda, vodi pa ga strokovni direktor zavoda.

Generalni direktor predstavlja in zastopa zavod, organizira in vodi delo ter poslovanje zavoda. V skladu z 12. členom odloka o preoblikovanju odgovarja ustanovitelju za poslovni uspeh zavoda, za uravnoteženje poslovnih in strokovnih interesov in zakonitost poslovanja. Predlaga temelje poslovne politike in načrte razvoja zavoda. Poleg tega sprejema splošne akte, razen tistih, ki jih sprejme svet zavoda, in tako določa statut, izvršuje sklepe ustanovitelja in sveta zavoda, sklepa in podpisuje pogodbe o zaposlitvi z vodstvenimi delavci, ki jih imenuje svet zavoda, ter opravlja druge naloge, ki jih določa 30. člen statuta. Mandat generalnega direktorja traja štiri leta.

Strokovni direktor vodi, usklajuje in odgovarja za strokovno dejavnost zavoda. V skladu s 13. členom odloka o preoblikovanju je odgovoren za uresničevanje uravnoteženega strokovnega razvoja in strokovnega povezovanja z drugimi zdravstvenimi zavodi.

UKC Ljubljana po 25. členu odloka o preoblikovanju za opravljanje svoje dejavnosti pridobiva sredstva:

- od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije po pogodbi o izvajanju zdravstvenega programa iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in drugih zavarovalnic po pogodbah o izvajanju prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja,
- iz proračuna Republike Slovenije za namene, za katere je to z zakonom določeno,
- s prodajo storitev na trgu,
- z donacijami in sponzorstvom,
- iz drugih virov.

Na dan 31. 12. 2014 je imel UKC Ljubljana 7.778 zaposlenih, na dan 31. 12. 2015 pa 7.884 zaposlenih.

Odgovorne osebe UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bili:

- mag. Simon Vrhunec, v. d. generalnega direktorja, od 11. 8. 2013 do 10. 8. 2015,
- dr. Andrej Baričič, v. d. generalnega direktorja, od 11. 8. do 9. 12. 2015,
- Brigita Čokl, v. d. generalnega direktorja, od 10. 12. 2015 do 9. 5. 2016,
- mag. Andraž Kopač, generalni direktor, od 10. 5. 2016 do 31. 12. 2017 in
- Aleš Šabeder, v. d. generalnega direktorja od 1. 1. 2018.

2. PRAVILNOST NABAVE MEDICINSKE OPREME IN ZDRAVSTVENEGA MATERIALA

2.1 Obrazložitev revizije

Preverili smo pravilnost poslovanja UKC Ljubljana v delu, ki se nanaša na nabavo medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) v letih 2014 in 2015.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi smo upoštevali predvsem določbe Zakona o javnem naročanju⁸ (v nadaljevanju: ZJN-2), Pravilnika o javnem naročanju Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana⁹ (v nadaljevanju: pravilnik o javnem naročanju iz 2013) in Pravilnika o javnem naročanju Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana¹⁰ (v nadaljevanju: pravilnik o javnem naročanju iz 2015). Preverili smo tudi skladnost nabav s pogodbenimi določili ter obstoj drugih podlag za nabave in plačila.

2.2 Ugotovitve

Iz evidenc UKC Ljubljana¹¹ izhaja, da je v obdobju, na katero se nanaša revizija, zavod posloval z 2.444 različnimi dobavitelji. V letu 2014 je s 1.766 dobavitelji ustvaril promet v znesku 223.037.216 evrov z DDV in v letu 2015 s 1.699 dobavitelji promet v znesku 231.086.088 evrov z DDV.

Tabela 1: Število dobaviteljev in njihov delež v prometu glede na letne vrednosti nabav

Znesek letnega prometa	Število dobaviteljev		Delež v skupni vrednosti nabav v odstotkih	
	Leto 2015	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2014
Promet pod 20.000 evrov	1.343	1.389	0,7	1,9
Promet od 20.000 evrov do 134.000 evrov	203	218	4,7	5,4
Promet nad 134.000 evrov	153	159	94,6	92,7
Skupaj	1.699	1.766	100	100

Vir: analitične evidence UKC Ljubljana – seznam dobaviteljev za leti 2014 in 2015.

⁸ Uradni list RS, št. 12/13-UPB5, 19/14.

⁹ Z dne 7. 11. 2013.

¹⁰ Z dne 30. 3. 2015.

¹¹ Datoteki saldakontov dobaviteljev za skupine kontov 046, 130, 22 in 24 za leti 2014 in 2015.

UKC Ljubljana je v letih 2014 oziroma 2015 z 78,6 odstotka oziroma 79 odstotki dobaviteljev realiziral promet pod vrednostjo 20.000 evrov. Promet nad 134.000 evrov je v obeh letih ustvaril z 9 odstotki dobaviteljev in z njimi ustvaril prek 90 odstotkov vrednosti vseh nabav.

2.2.1 Naročanje zdravstvenega materiala

Skupni stroški materiala so v letih 2014 oziroma 2015 znašali 145.626.598 evrov oziroma 154.434.277 evrov in so predstavljali 32 odstotkov oziroma 34 odstotkov celotnih odhodkov UKC Ljubljana. Stroški zdravstvenega materiala (brez zdravil) so v letih 2014 oziroma 2015 znašali 78.839.604 evre oziroma 82.466.568 evrov, kar je predstavljalo 54-odstotni oziroma 53-odstotni delež v skupnih stroških materiala.

V skupnih stroških zdravstvenega materiala (brez zdravil) so največji delež v letih 2014 oziroma 2015 predstavljali stroški medicinskega materiala za enkratno uporabo (25,3 odstotka oziroma 26,2 odstotka), izdelkov, ki se kirurško vgrajujejo v organizem (25,1 odstotka oziroma 25,8 odstotka), rentgenološkega materiala (16,1 odstotka oziroma 14,3 odstotka), diagnostičnih sredstev, ki se ne vnašajo v organizem (9,6 odstotka tako v letu 2014 in kot v letu 2015), krvi in krvnih sestavin (7,6 odstotka oziroma 7,7 odstotka) ter dializnega materiala (5,7 odstotka oziroma 5,6 odstotka).

Tabela 2: Izvedena javna naročila za zdravstveni material (brez zdravil) v letih 2014 in 2015

	Leto 2015		Leto 2014	
	Število	Delež v odstotkih	Število	Delež v odstotkih
Odprti postopek	14	93,3	10	90,9
Postopek s pogajanjem	/	/	1	9,1
Postopek po 29. členu ZJN-2	/	/	/	/
Naročilo male vrednosti	1	6,7	/	/
Skupaj	15	100	11	100

Vir: seznam izvedenih javnih naročil (vsa) v letih 2014 in 2015.

Pri preverjanju obstoja podlag za nabavo zdravstvenega materiala (brez zdravil) smo izhajali iz evidence podatkov UKC Ljubljana o nabavah zdravstvenega materiala po dejanskih cenah brez DDV v letih 2014 in 2015, ki jo vodi v programu materialnega poslovanja Webpis. Evidenca nabav zdravstvenega materiala v programu se vodi po planskih cenah ter po dejanskih cenah z DDV oziroma brez DDV. Obsega podatke o artiklu, dobavitelju tega artikla, količini nabave posameznega artikla, ceni ter podlagi za nabavo tega artikla (številka in naziv pogodbe) in podatke, ali je nabava izvedena po predhodno izvedenem postopku oddaje javnega naročila. Evidenca nabav temelji na prevzetih nabavah z upoštevanjem storniranih prevzemov ter vračil dobaviteljem v posameznem letu. Podatki o nabavah zdravstvenega materiala (brez zdravil) se od podatkov o likvidiranih računih dobaviteljev za posamezen material (ki so tudi vodeni v programu Webpis) razlikujejo zaradi razlogov, ki smo jih ugotavljali ob pregledu posameznih prejetih

računov dobaviteljev za nabavo posameznih vrst artiklov, in sicer:

- v evidenci nabav je pri izračunu vrednosti nabave posameznega artikla med letom upoštevana dejanska neto cena artikla iz zadnjega evidentiranega računa v posameznem letu, zato niso upoštevane spremembe cen ali priznani popusti med letom;
- vrednost nabave posameznega artikla v evidenci nabav predstavlja vrednost celotnega prevzetega materiala v posameznem letu, v evidenci likvidiranih računov pa niso zajeti računi, ki so imeli rok plačila izven tega obdobja;
- v evidenci likvidiranih računov so bili prejeti dobropisi evidentirani kot nova nabava posameznega artikla (količinsko in vrednostno), v evidenci nabav pa je bil popust v vrednosti nabave artikla upoštevan, zato je bila evidentirana vrednost nabave pravilna (manjša kot v evidenci likvidiranih računov).

Med revizijo je UKC Ljubljana večkrat¹² predložil različne podatke o nabavah zdravstvenega materiala, saj ob izpisu podatkov ni mogoča enostavna kontrola z računovodskimi podatki, da bi lahko UKC Ljubljana vsak trenutek jamčil popolnost in pravilnost podatkov iz evidence o nabavah. UKC Ljubljana namreč zalogo posameznih skupin zdravstvenega materiala vodi po planskih cenah, stroški posameznega materiala so evidentirani ob porabi materiala, izpis iz programa Webpis pa omogoča izpis likvidiranih računov, ki se nanašajo na zdravstveni material, vendar ima omejitve, kot so navedene v prejšnjem odstavku. Evidenca o nabavah zdravstvenega materiala temelji na prevzemih zdravstvenega materiala v skladišče. Program Webpis ne omogoča izpisa v taki obliki, da bi bilo mogoče prevzeme zdravstvenega materiala povezati s posameznim računom dobavitelja.

V letih 2014 in 2015 je velik delež nabav zdravstvenega materiala (brez zdravil ter krvi, krvnih sestavin in lekarniškega trgovskega blaga) potekal brez izvedbe postopkov javnega naročanja. UKC Ljubljana je v letih 2014 oziroma 2015 nabavil 44,0 odstotka oziroma 48,7 odstotka od celotno nabavljenega zgoraj navedenega zdravstvenega materiala pri dobaviteljih, s katerimi je imel sklenjene pogodbe na podlagi izvedenih postopkov javnega naročanja. Delež nabav na podlagi tako sklenjenih pogodb je bil največji v skupini dializnega materiala (91,2 odstotka v letu 2014 oziroma 95,1 odstotka v letu 2015). UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel sklenjene nobene pogodbe za nabavo stomatološkega materiala, majhen delež nabav na podlagi pogodb pa je bil tudi v skupini laboratorijskega materiala (10,8 odstotka v letu 2014 oziroma 4,3 odstotka v letu 2015) ter pri diagnostičnih sredstvih, ki se ne vnašajo v organizem (23,4 odstotka v letu 2014 oziroma 11,5 odstotka v letu 2015).

¹² Dne 8. 1., 1. 6. in 16. 9. 2016. Dokončne podatke je UKC Ljubljana predložil šele 6. 2. 2017.

Tabela 3: Nabava zdravstvenega materiala (brez zdravil) po skupinah¹³ v letih 2014 in 2015

Skupina materiala	Nabava materiala		Delež nabav na podlagi postopkov javnega naročanja v odstotkih		Število dobaviteljev			
	v evrih brez DDV		Leto 2015	Leto 2014	Vsi	Izbrani na podlagi postopkov javnega naročanja	Vsi	Izbrani na podlagi postopkov javnega naročanja
	Leto 2015	Leto 2014			Leto 2015		Leto 2014	
Farmacevtske kemikalije in droge	567.366	362.548	32,0	68,8	19	7	19	6
Preparati v različnih farmacevtskih oblikah	82.191	41.867	23,6	-	10	1	9	0
Obvezilni material in material za oskrbo stome	1.701.584	1.534.575	67,1	67,4	25	14	26	14
Stomatološki material	429.097	423.657	-	-	17	0	15	0
Izdelki, ki se kirurško vgrajujejo v organizem	18.858.948	17.675.684	63,0	60,9	65	25	58	29
Diagnostična sredstva, ki se ne vnašajo v organizem	6.569.039	6.084.729	11,5	23,4	54	14	55	15
Medicinski material za enkratno uporabo	18.522.826	16.810.074	34,7	31,1	128	46	115	44
Kontaktne embalaže iz lekarne	814.155	607.083	54,2	76,5	10	5	11	5
Laboratorijski material	828.938	773.282	4,3	10,8	64	8	61	9
Medicinski pribor za večkratno uporabo	841.596	769.188	22,5	22,8	62	11	61	9

¹³ Navedene so le skupine zdravstvenega materiala, katerih nabava je v letih 2014 oziroma 2015 presegla 20.000 evrov.

Skupina materiala	Nabava materiala		Delež nabav na podlagi postopkov javnega naročanja v odstotkih		Število dobaviteljev			
	v evrih brez DDV				Vsi	Izbrani na podlagi postopkov javnega naročanja	Vsi	Izbrani na podlagi postopkov javnega naročanja
	Leto 2015	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2014	Leto 2015		Leto 2014	
Dializni material	3.745.176	3.792.220	95,1	91,2	10	8	10	7
Rentgenološki material	10.758.375	11.283.837	41,8	44,4	25	13	26	15
Izotopi	1.990.966	1.891.814	46,5	45,8	12	10	16	11
Razkužila/sredstva za nego rok	588.658	616.564	54,7	63,1	10	8	9	6
Skupaj	66.298.915	62.667.122	48,7	44,0	252¹⁾	91¹⁾	240¹⁾	88¹⁾

Opomba: ¹⁾ Podatek se ne ujema s seštevkom, ker se isti dobavitelj pojavlja v več skupinah blaga in materiala.

Vir: podatki UKC Ljubljana iz datoteke Nabava DNC za leti 2014 oziroma 2015.

UKC Ljubljana vseh dobaviteljev, ki so zanj opravili velik delež dobav različnih vrst zdravstvenega materiala, ni izbral na podlagi predhodno izvedenih postopkov javnega naročanja, s čimer je kršil prvi odstavek 24. člena ZJN-2, ki določa postopke, po katerih naročnik izvede javno naročanje. V večini primerov je bil razlog v delitvi naročil materiala iz posamezne skupine zdravstvenega materiala, kar je bilo v nasprotju z določili 14. člena ZJN-2, ki v tretjem odstavku določa, da naročniki ne smejo določati ocenjenih vrednosti javnih naročil tako, da bi se zaradi nižjih ocenjenih vrednosti izognili uporabi zakona glede na mejne vrednosti predmeta javnih naročil. Pri tem je UKC Ljubljana za del artiklov iz posamezne skupine izvedel postopke za oddajo javnih naročil, del artiklov iz iste skupine pa je nabavil pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja – bodisi pri dobaviteljih, s katerimi je imel sklenjene pogodbe, vendar so bile nabave izvedene tudi po poteku pogodb, bodisi pri dobaviteljih, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi postopkov oddaje javnih naročil. Analiza nabav zdravstvenega materiala je bila izvedena po posameznih skupinah zdravstvenega materiala, ki so navedene v tabeli 3. Skupine materiala, katerih nabava je vrednostno močno presegala ostale skupine materiala in je presegala 10 milijonov evrov letno, smo analizirali še podrobneje po posameznih vrstah izdelkov. Ocenjujemo, da je bilo v letih 2014 in 2015 v nasprotju z ZJN-2 nabavljeno za 69.443.786 evrov brez DDV zdravstvenega materiala. Ugotovitve v zvezi s pokritostjo nabav izdelkov s postopki javnega naročanja so navedene v točkah od 2.2.1.a do 2.2.1.n tega poročila.

2.2.1.a UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *farmacevtske kemikalije in droge* v skupnem znesku 929.914 evrov brez DDV pri 22 različnih dobaviteljih, od katerih so bili trije izbrani v postopkih za oddajo javnega naročila, katerih predmet so bile posamezne vrste farmacevtskih kemikalij in drog, pri čemer je bil material v vrednosti 37.988 evrov brez DDV od dveh dobaviteljev nabavljen po preteku veljavnosti pogodb. Preostale vrste materiala iz skupine farmacevtske kemikalije in droge v vrednosti 461.144 evrov brez DDV je UKC nabavil pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja¹⁴.

2.2.1.b UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *preparate v različnih farmacevtskih oblikah za zunanjo in peroralno uporabo* v skupnem znesku 124.058 evrov brez DDV pri 10 različnih dobaviteljih. V letu 2015 je na podlagi odprtega postopka javnega naročanja, katerega predmet so bile nekatere vrste preparatov v različnih farmacevtskih oblikah za zunanjo in peroralno uporabo, z enim dobaviteljem sklenil pogodbo. Od devetih dobaviteljev je v obeh letih nabavil za 104.626 evrov brez DDV različnih vrst preparatov v različnih farmacevtskih oblikah za zunanjo in peroralno uporabo pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja¹⁵.

2.2.1.c *Obvezilni material in material za oskrbo stome* je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil v skupnem znesku 3.236.159 evrov brez DDV pri 28 različnih dobaviteljih. Za nabavo nekaterih vrst materiala je imel UKC Ljubljana sklenjene pogodbe s 14 dobavitelji, ki so bili izbrani na podlagi odprtega postopka javnega naročanja. Preostale vrste materiala v skupnem znesku 1.060.312 evrov brez DDV je UKC Ljubljana nabavil pri vseh 28 dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja¹⁶.

¹⁴ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Kemofarmacija d. d. (186.561 evrov), Lenis d. o. o. (67.757 evrov), Mikro+Polo, d. o. o. (50.824 evrov).

¹⁵ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Kemofarmacija d. d. (33.416 evrov), Interpart, d. o. o. (18.768 evrov), Johnson & Johnson d. o. o. (18.460 evrov), Medipro d. o. o. (16.850 evrov).

¹⁶ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Tosama d. o. o. (306.378 evrov), Iris, d. o. o. (162.833 evrov), MM Surgical d. o. o. (141.197 evrov), Sanolabor, d. d. (95.719 evrov), Valencia Stoma-Medical d. o. o. (95.338 evrov).

2.2.1.d UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *stomatološki material* v skupnem znesku 852.754 evrov brez DDV pri 18 različnih dobaviteljih¹⁷, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja.

2.2.1.e Vrednost nabavljenih *izdelkov, ki se kirurško vgrajujejo v organizem*, je v letih 2014 in 2015 znašala 36.534.632 evrov brez DDV. Izdelke je dobavljalo 68 različnih dobaviteljev. UKC Ljubljana je od dobaviteljev nabavljala bodisi na podlagi veljavnih pogodb, ki so bile sklenjene na podlagi postopkov oddaje javnih naročil za nekatere skupine izdelkov, ki se kirurško vgrajujejo v organizem, bodisi po poteku sklenjenih pogodb. Preostale vrste izdelkov, ki se kirurško vgrajujejo v organizem, je nabavljala pri 29 dobaviteljih, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi izvedenega postopka javnega naročanja. Po poteku sklenjenih pogodb je UKC Ljubljana nabavil še za 2.896.118 evrov brez DDV, preostale artikle pa je nabavil v vrednosti 11.000.785 evrov brez DDV pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja¹⁸.

Tabela 4: Analiza nabav po nekaterih ožjih skupinah izdelkov¹⁹, ki se kirurško vgrajujejo v organizem

Skupine izdelkov	Leto 2015			Leto 2014		
	Vrednost nabav v evrih brez DDV		Število dobaviteljev, ki niso bili izbrani v postopkih javnega naročanja	Vrednost nabav v evrih brez DDV		Število dobaviteljev, ki niso bili izbrani v postopkih javnega naročanja
	Skupaj	Brez podlage v postopkih javnega naročanja		Skupaj	Brez podlage v postopkih javnega naročanja	
Defibrilator	4.826.094	1.372.932	7	4.411.950	1.275.767	7
Endoproteza – zaklopka srčna	2.480.356	1.039.647	6	2.627.663	1.049.737	7
Šivalni material	2.345.104	1.011.461	18	1.899.823	615.186	16
Implantat (razno)	978.104	855.334	31	927.237	601.204	32

Vir: podatki UKC Ljubljana iz datoteke Nabava DNC za leti 2014 oziroma 2015.

¹⁷ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Prodent Int., d. o. o. (480.670 evrov), Sanolabor, d. d. (162.141 evrov), Dentialia d. o. o. Ljubljana (67.322 evrov), Interdent, d. o. o. (51.294 evrov).

¹⁸ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Impakta Medikal d. o. o. (1.656.648 evrov), Mark Medical d. o. o. (1.635.158 evrov), Cardio Medical, d. o. o. (1.200.265 evrov), J. S. Evro-Medical Company d. o. o. (1.021.977 evrov), Johnson & Johnson d. o. o. (929.411 evrov), Kastor M. D., d. o. o. (750.895 evrov), Metalka Media d. o. o. (484.237 evrov), Bormia d. o. o. (451.237 evrov), MM Surgical d. o. o. (446.207 evrov), Medis, d. o. o. (369.236 evrov), Salus d. o. o. (363.758 evrov), Mac's Medical Handels GmbH (355.231 evrov), Bionic Medical d. o. o. (333.113 evrov), Thomy F. E., d. o. o. (325.479 evrov), Pro-Gem d. o. o., Ljubljana (302.109 evrov), Impakta Ortomed d. o. o. (294.118 evrov), Remedium d. o. o. (288.801 evro), Iris, d. o. o. (215.325 evrov), Medica d. o. o. (205.872 evrov), Medip d. o. o. (193.270 evrov), Vivamed Medical Products (166.590 evrov), Animus d. o. o. (152.600 evrov), Zaloker & Zaloker d. o. o. (126.048 evrov).

¹⁹ Izbrane skupine, pri katerih so nabave brez izvedbe postopkov za izbiro dobaviteljev vrednostno največje.

V obeh po vrednosti največjih skupinah izdelkov sta bila za izdelke, ki se kirurško vgrajujejo v organizem, največja dobavitelja, ki ju UKC Ljubljana ni izbral v ustreznem postopku, in sicer: iz skupine defibrilatorjev družba Impakta Medikal d. o. o., od katere je UKC Ljubljana v letu 2014 nabavil za 493.657 evrov brez DDV in v letu 2015 za 788.946 evrov brez DDV, iz skupine izdelkov srčnih zaklopk pa družba Cardio Medical, d. o. o., od katere je UKC Ljubljana v letu 2014 nabavil za 404.596 evrov brez DDV in v letu 2015 za 187.662 evrov brez DDV.

2.2.1.f UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *diagnostična sredstva, ki se ne vgrajujejo v organizem*, v skupnem znesku 12.653.768 evrov brez DDV pri 58 različnih dobaviteljih. Za nabavo nekaterih vrst materiala je imel UKC Ljubljana sklenjene pogodbe s 15 dobavitelji, ki so bili izbrani na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja in pri katerih je nabavil isti material v vrednosti 73.405 evrov brez DDV tudi po poteku veljavnih pogodb. Preostale vrste materiala iz skupine diagnostična sredstva, ki se ne vgrajujejo v organizem, v skupnem znesku 10.397.582 evrov brez DDV je UKC Ljubljana nabavil pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja²⁰.

2.2.1.g Vrednost nabav *medicinskega materiala za enkratno uporabo* je v letih 2014 in 2015 znašala 35.332.900 evrov brez DDV. Izdelke je dobavljalo 130 različnih dobaviteljev. UKC Ljubljana je od dobaviteljev nabavljala bodisi na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene na podlagi postopkov oddaje javnih naročil, katerih predmet so bili nekateri artikli medicinskega materiala za enkratno uporabo, bodisi po poteku sklenjenih pogodb. Preostale vrste medicinskega materiala za enkratno uporabo je nabavljala od teh dobaviteljev in še od dobaviteljev, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi izvedenega postopka javnega naročanja. Po poteku sklenjenih pogodb je UKC Ljubljana nabavil za 1.379.848 evrov brez DDV materiala, preostale artikle pa je nabavil v vrednosti 22.297.670 evrov brez DDV pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja²¹.

²⁰ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Interexport d. o. o. (2.189.566 evrov), Kemofarmacija d. d. (1.083.839 evrov), Roche d. o. o. (786.528 evrov), Axon Lab d. o. o. (706.605 evrov), Omega d. o. o. (548.708 evrov), Hermes Analitica d. o. o. (471.598 evrov), Salus d. o. o. (384.621 evrov), Iris, d. o. o. (354.174 evrov), Pulmodata d. o. o. (320.334 evrov), Mikro+Polo, d. o. o. (268.402 evra), Mark Medical d. o. o. (263.553 evrov), Majbert d. o. o. (220.504 evre), Maritim, d. o. o., Ljubljana (214.216 evrov), Labohem d. o. o. (204.308 evrov), Dipros d. o. o. (193.107 evrov), Karanta Medical d. o. o. (182.358 evrov), Imatring d. o. o. (180.513 evrov), Olympus Slovenija d. o. o. (178.212 evrov), Chemass d. o. o. (162.390 evrov), Probo d. o. o. (148.440 evrov), Laboratorijska tehnika Burnik d. o. o., Skaručna (138.561 evrov), Medias International d. o. o. (137.051 evrov), Medis, d. o. o. (123.229 evrov).

²¹ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Salus d. o. o. (4.330.791 evrov), Johnson & Johnson d. o. o. (1.933.542 evrov), Interpart, d. o. o. (1.555.119 evrov), Mark Medical d. o. o. (1.274.690 evrov), Sanolabor, d. d. (946.388 evrov), Tosama d. o. o. (734.154 evrov), Medis, d. o. o. (730.045 evrov), AMS Meding d. o. o. (672.593 evrov), Thomy F. E., d. o. o. (661.532 evrov), Impakta Medikal d. o. o. (632.125 evrov), Olympus Slovenija d. o. o. (621.189 evrov), Iris, d. o. o. (561.306 evrov), Kemofarmacija d. d. (524.151 evrov), Kastor M. D., d. o. o., (505.575 evrov), MM Surgical d. o. o. (505.335 evrov), Medias International d. o. o. (502.771 evrov), Venmed d. o. o. (484.162 evrov), Euromed Franci Zore s. p. (481.926 evrov), Cardio Medical, d. o. o. (358.926 evrov), Pro-Gem d. o. o., Ljubljana (337.392 evrov), J. S. Evro-Medical d. o. o. (309.696 evrov), Biokorp d. o. o. (285.531 evrov), Bormia d. o. o. (263.885 evrov), Alamed d. o. o. (202.292 evrov), Ncontact Surgical Inc Belgija (194.076 evrov), RAM 2, d. o. o. (189.584 evrov), Medistar d. o. o. (181.850 evrov), Cardio d. o. o. (170.816 evrov), Medicotehna d. o. o. (170.537 evrov), Medica d. o. o. (160.739 evrov), Pulmodata d. o. o. (134.388 evrov).

Tabela 5: Analiza nabav po nekaterih ožjih skupinah medicinskega materiala za enkratno uporabo²²

Skupine izdelkov	Leto 2015			Leto 2014		
	Vrednost nabav v evrih brez DDV		Število dobaviteljev, ki niso bili izbrani v postopkih javnega naročanja	Vrednost nabav v evrih brez DDV		Število dobaviteljev, ki niso bili izbrani v postopkih javnega naročanja
	Skupaj	Brez podlage v postopkih javnega naročanja		Skupaj	Brez podlage v postopkih javnega naročanja	
Operacijski material	3.203.518	2.096.311	45	2.897.584	1.811.260	47
Sistemi za infuzijo, transfuzijo in podaljški	3.227.405	938.215	21	2.851.151	1.111.059	18
Material za endoskopsko kirurgijo	951.696	951.696	13	851.749	851.749	9
Pripomočki in senzorji za anestezijo	921.173	919.439	18	783.034	783.034	17
Material za endoskopsko kirurgijo	808.162	808.162	17	739.753	739.753	16

Vir: podatki UKC Ljubljana iz datoteke Nabava DNC za leti 2014 oziroma 2015.

Po vrednosti nabav izdelkov v posamezni skupini medicinskih materialov za enkratno uporabo, ki niso imele podlag v izvedenih postopkih izbire dobaviteljev po ZJN-2, izstopata dva dobavitelja: od družbe Johnson & Johnson d. o. o. je UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, nabavil za 1.026.599 evrov brez DDV ter od družbe Salus, Veletrgovina, d. o. o. za 1.386.890 evrov brez DDV.

2.2.1.h UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *kontaktno embalažo iz lekarne* v skupnem znesku 1.421.238 evrov brez DDV pri 11 različnih dobaviteljih. Za nabavo nekaterih vrst kontaktne embalaže iz lekarne je imel UKC Ljubljana sklenjene pogodbe s petimi dobavitelji, ki so bili izbrani na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja in pri katerih je nabavil iste artikule tudi po poteku veljavnosti pogodb v vrednosti 13.965 evrov brez DDV. Preostale vrste kontaktne embalaže iz lekarne v vrednosti 501.774 evrov brez DDV je nabavljala od teh dobaviteljev in še od šestih dobaviteljev, ki nikoli niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja²³.

²² Izbrane skupine, pri katerih so nabave brez pogodb vrednostno največje.

²³ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Unilabor d. o. o. (259.439 evrov), Sanolabor, d. d. (118.237 evrov), Cetis d. d. (101.442 evrov).

2.2.1.i UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *laboratorijski material* v skupnem znesku 1.602.220 evrov brez DDV. Izdelke je dobavljalo 67 različnih dobaviteljev. Za nabavo nekaterih vrst laboratorijskega materiala je imel UKC Ljubljana sklenjene pogodbe z devetimi dobavitelji, ki so bili izbrani na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja, pri čemer je tudi po poteku pogodbe od njih nabavil material v vrednosti 2.386 evrov brez DDV. Preostale vrste laboratorijskega materiala, ki niso bile predmet postopkov za oddajo javnega naročila, v vrednosti 1.482.560 evrov brez DDV je nabavil bodisi pri teh devetih dobaviteljih bodisi pri 58 dobaviteljih, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi postopkov za oddajo javnega naročila²⁴.

2.2.1.j *Medicinski pribor za večkratno uporabo* je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil v skupnem znesku 1.610.784 evrov brez DDV. Izdelke je dobavljalo 72 različnih dobaviteljev. Za nabavo nekaterih vrst medicinskega pribora za večkratno uporabo je imel UKC Ljubljana sklenjene pogodbe z 10 dobavitelji, ki so bili izbrani na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja, pri čemer je pri štirih dobaviteljih nabavil za 64.321 evrov brez DDV materiala po poteku pogodb. Preostale vrste medicinskega pribora za večkratno uporabo, ki niso bile predmet postopkov za oddajo javnega naročila, v vrednosti 1.181.902 evra brez DDV je nabavil bodisi pri sedmih dobaviteljih, ki so bili izbrani v postopkih oddaje javnih naročil za dobavo drugih artiklov, bodisi pri 65 dobaviteljih, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi postopkov za oddajo javnega naročila²⁵.

2.2.1.k UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavil *dializni material* pri 10 različnih dobaviteljih v skupnem znesku 7.537.396 evrov brez DDV. Od štirih dobaviteljev, s katerimi je imel sklenjene pogodbe na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja za nekatere vrste dializnega materiala, je po poteku veljavnosti pogodb v letu 2014 nabavil isti material v vrednosti 115.456 evrov brez DDV. Preostale vrste dializnega materiala v vrednosti 400.683 evrov brez DDV je od vseh 10 dobaviteljev, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja²⁶.

2.2.1.l Vrednost nabav *rentgenološkega materiala* je v letih 2014 in 2015 znašala 22.042.211 evrov brez DDV. Izdelke je dobavljalo 29 različnih dobaviteljev. Od 10 dobaviteljev, s katerimi je imel UKC Ljubljana sklenjene pogodbe na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja, katerih predmet so bile nekatere vrste rentgenološkega materiala, je po poteku veljavnosti pogodb nabavil material v vrednosti 1.634.473 evrov brez DDV. Preostale vrste rentgenološkega materiala v vrednosti 10.899.191 evrov brez DDV je od vseh 29 dobaviteljev, ki niso bili izbrani v ustreznem postopku javnega naročanja²⁷.

²⁴ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Mediline d. o. o. (162.005 evrov), Interexport d. o. o. (121.514 evrov), Pulmodata d. o. o. (113.715 evrov), Sanolabor, d. d. (100.634 evrov).

²⁵ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Salus d. o. o. (174.978 evrov), Interpart, d. o. o. (85.341 evrov), Medis, d. o. o. (78.681 evrov), MM Surgical d. o. o. (74.391 evrov), Aceso d. o. o. (70.768 evrov), Medip d. o. o. (64.614 evrov), Proloco Medico d. o. o. (62.857 evrov), Biokorp d. o. o. (61.058 evrov).

²⁶ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Fresenius Medical Care Slovenija, d. o. o. (176.006 evrov), Impakta Medikal d. o. o. (126.160 evrov), Medis, d. o. o. (108.287 evrov).

²⁷ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Johnson & Johnson d. o. o. (2.904.278 evrov), Pro-Gem d. o. o., Ljubljana (2.536.834 evrov), Thomy F. E., d. o. o. (1.738.576 evrov), Cardio Medical, d. o. o. (961.580 evrov), Mark Medical d. o. o. (926.626 evrov), Bormia d. o. o. (582.055 evrov), Gopharm d. o. o. (473.991 evrov), Medica d. o. o. (435.447 evrov), Impakta Medikal d. o. o. (363.061 evrov), Salus, Veletrgovina, d. o. o. (341.621 evrov), Oriana d. o. o., Rogatec (316.815 evrov), Angiomedic, d. o. o. (272.433 evrov), TehMed d. o. o. (128.775 evrov), Kastor M. D. d. o. o., Ljubljana (120.887 evrov), Hum-Med d. o. o. (111.550 evrov).

Tabela 6: Analiza nabav po nekaterih ožjih skupinah rentgenološkega materiala²⁸

Skupine izdelkov	Leto 2015			Leto 2014		
	Vrednost nabav v evrih brez DDV		Število dobaviteljev, ki niso bili izbrani v postopkih javnega naročanja	Vrednost nabav v evrih brez DDV		Število dobaviteljev, ki niso bili izbrani v postopkih javnega naročanja
	Skupaj	Brez podlage v postopkih javnega naročanja		Skupaj	Brez podlage v postopkih javnega naročanja	
Elektrofiziologija	2.256.875	1.636.291	7	2.328.110	1.750.569	6
Intervencijska nevro radiologija	2.141.521	1.020.463	9	2.043.589	1.073.074	10
Stent	1.290.190	1.165.777	11	1.546.895	858.941	9
PTA, PTCA ¹⁾	720.908	458.268	10	1.256.000	934.480	12

Opomba: ¹⁾ Perkutana transluminalna (koronarna) angioplastika.

Vir: podatki UKC Ljubljana iz datoteke Nabava DNC za leti 2014 oziroma 2015.

2.2.1.m UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 nabavljal *izotope* pri 16 različnih dobaviteljih v skupnem znesku 3.882.780 evrov brez DDV. Od 11 dobaviteljev, s katerimi je imel sklenjene pogodbe na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja, katerih predmet so bile posamezne vrste izotopov, je po poteku veljavnosti pogodb nabavil izotope v vrednosti 644.784 evrov brez DDV. Preostale vrste izotopov v vrednosti 1.445.950 evrov brez DDV je poleg osmih dobaviteljev, ki so bili izbrani v postopkih oddaje javnih naročil za dobavo drugih artiklov, nabavljal še od petih dobaviteljev, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi postopkov za oddajo javnega naročila²⁹.

2.2.1.n *Razkužila in sredstva za nego rok* je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil v skupnem znesku 1.205.222 evrov brez DDV pri 11 različnih dobaviteljih. Od sedmih dobaviteljev, s katerimi je imel sklenjene pogodbe na podlagi odprtih postopkov javnega naročanja, katerih predmet so bile nekatere vrste razkužil in sredstev za nego rok, je po poteku pogodb nabavil isti material v vrednosti 110.448 evrov brez DDV. Preostale vrste razkužil in sredstev za nego rok v vrednosti 383.661 evrov brez DDV je poleg šestih dobaviteljev, ki so bili izbrani v postopkih oddaje javnih naročil za dobavo drugih artiklov, nabavljal še od štirih dobaviteljev, ki nikoli niso bili izbrani na podlagi postopkov za oddajo javnega naročila³⁰.

²⁸ Izbrane skupine, pri katerih so nabave brez pogodb vrednostno največje.

²⁹ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Karanta Medical d. o. o. (695.443 evrov), Biomedis M. B. d. o. o. (512.448 evrov), Interexport d. o. o. (292.978 evrov), Dipros d. o. o. (192.313 evrov), Genos d. o. o. (120.682 evrov).

³⁰ Pretežno je bil promet ustvarjen z družbami Medis, d. o. o. (227.536 evrov), Kimi d. o. o. (58.587 evrov), Kastor M. D. d. o. o, Ljubljana (33.595 evrov).

Pojasnilo UKC Ljubljana

Javno naročilo za nakup razkužil je bilo objavljeno 10. 2. 2014 (JN1623/2014). Ker se je postopek izbora podaljšal, so pogodbe potekle. UKC Ljubljana je material naročal pri dobaviteljih, pri katerih so mu pogodbe potekle.

2.2.2 Pridobivanje medicinske opreme

Medicinsko opremo, ki jo ima v lasti³¹, UKC Ljubljana razvršča v skupine osnovnih sredstev, ki obsegajo opremo za slikanje za medicinske in zobozdravstvene namene, funkcionalno diagnostiko, zobozdravstvo, terapijo, operacijsko tehniko, anestezijo in reanimacijo, funkcionalno podporo, naprave za sterilizacijo, dezinfekcijo ter čiščenje medicinske opreme, medicinsko pohištvo, naprave za transfuzijo in infuzijo, sisteme za opazovanje pacientov, laboratorijsko opremo, optične instrumente, fotografsko opremo, drugo medicinsko opremo ter računalniško opremo za medicinske namene.

UKC Ljubljana je v letu 2014 pridobil v last za 7.330.331 evrov z DDV oziroma v letu 2015 za 4.739.881 evrov z DDV medicinske opreme in drobnega inventarja. Največji obseg opreme je v obeh letih pridobil iz skupine oprema za slikanje za medicinske in zobozdravstvene namene (v letu 2014 v znesku 2.160.139 evrov oziroma 945.136 evrov v letu 2015) in skupine oprema s področja operacijske tehnike (v letu 2014 v znesku 696.987 evrov oziroma 788.479 evrov v letu 2015) ter v letu 2014 še medicinsko pohištvo v znesku 818.197 evrov ter opremo v okviru sistemov za opazovanje pacientov v znesku 587.628 evrov, v letu 2015 pa opremo za funkcionalno diagnostiko v znesku 304.248 evrov ter laboratorijsko opremo v znesku 303.177 evrov.

Obseg pridobljene opreme glede na vir financiranja je razviden iz tabele 7.

Tabela 7: Pridobitev medicinske opreme in medicinskega drobnega inventarja³² glede na vir sredstev financiranja

	Leto 2015		Leto 2014	
	Vrednost nabav v evrih	Delež v odstotkih	Vrednost nabav v evrih	Delež v odstotkih
Nakup z lastnimi sredstvi ¹⁾	3.555.111	75,0	4.626.785	63,1
Donacije v naravi	956.421	20,2	405.510	5,5
Nakup z doniranimi in lastnimi sredstvi	185.495	3,9	94.113	1,3
Ministrstvo za zdravje	42.854	0,9	2.203.923	30,1
Skupaj	4.739.881	100	7.330.331	100

Opomba: ¹⁾ Pretežno sredstva amortizacije.

Vir: podatki UKC Ljubljana – seznam medicinske opreme za leti 2014 oziroma 2015.

³¹ Javni zavodi imajo osnovna sredstva v upravljanju. Izraz "v lasti" v povezavi z medicinsko opremo v tem revizijskem poročilu uporabljamo za opremo, ki jo ima UKC Ljubljana v trajni uporabi (pridobljeno od ustanovitelja, z nakupom, z donacijami), za razliko od opreme, ki jo uporablja zgolj začasno (ker jo ima v najemu ali v začasni uporabi na drugih podlagah).

³² Pridobljeno v letih 2014 oziroma 2015 vključno z opremo, evidentirano na investicijah v teku.

V letu 2015 je UKC Ljubljana pridobil vrednostno za 35 odstotkov manj medicinske opreme kot v letu 2014. Največ opreme je v obdobju, na katero se nanaša revizija, pridobil z nakupom iz lastnih sredstev (63,1 odstotka v letu 2014, 75 odstotkov v letu 2015). V letu 2014 je bilo bistveno več nabav, ki jih je financiralo Ministrstvo za zdravje (30,1 odstotka), kot v letu 2015 (0,9 odstotka). Donirane medicinske opreme in drobnega inventarja je bilo v letu 2015 za 550.911 evrov več kot v letu 2014 (indeks 236), delež donirane medicinske opreme in drobnega inventarja je v letu 2015 znašal 20,2 odstotka, v letu 2014 pa le 5,5 odstotka.

Tabela 8: Izvedeni postopki javnih naročil za medicinsko opremo v letih 2014 in 2015

	Leto 2015		Leto 2014	
	Število	Delež v odstotkih	Število	Delež v odstotkih
Odprti postopek	11	35,5	14 ¹⁾	53,9
Postopek s pogajanjem	7	22,6	2 ¹⁾	7,7
Postopek po 29. členu ZJN-2	1	3,2	1	3,8
Naročilo male vrednosti	12	38,7	9	34,6
Skupaj	31	100	26	100

Opomba: ¹⁾ Eno naročilo ni bilo oddano.

Vir: seznam izvedenih javnih naročil (vsa) v letih 2014 in 2015.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju³³ (v nadaljevanju: ZJN-2E), ki je prišel veljati s 16. 4. 2014, je v točki a) drugega odstavka 24. člena določal, da naročnik izvede javno naročanje po postopku oddaje naročila male vrednosti ali kateremkoli drugem postopku iz 1. do 5. točke prvega odstavka tega člena³⁴, če je vrednost predmeta javnega naročila brez DDV pri naročanju blaga ali storitev enaka ali višja od 20.000 evrov in nižja od 134.000 evrov.

2.2.2.a Po uveljavitvi ZJN-2E je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 v več primerih kupil medicinsko opremo v skupni vrednosti 121.915 evrov brez DDV, pri tem pa dobavitelj ni izbral po enem od predpisanih postopkov javnega naročanja, zato je ravnal v nasprotju s točko a) drugega odstavka 24. člena ZJN-2 v naslednjih primerih:

- od dobaviteljev Medicop d. o. o. in A Form d. o. o., Ljubljana je na podlagi naročilnic nabavil defibrilatorje v skupni vrednosti 42.478 evrov brez DDV;
- v letu 2014 je na podlagi naročilnic nabavil pulzne oksimetre od dobaviteljev Pharmamed-Mado, d. o. o., Euromed, Franci Zore s. p., Spes d. o. o., Ljubljana v skupni vrednosti 22.259 evrov brez DDV;

³³ Uradni list RS, št. 19/14.

³⁴ Odprti postopek, postopek s predhodnim ugotavljanjem sposobnosti, konkurenčni dialog, postopek s pogajanjem brez predhodne objave, postopek s pogajanjem po predhodni objavi.

- v letu 2015 je na podlagi izdanih naročilnic za več klinik od družbe Sonar, d. o. o. najel ultrazvočne aparate³⁵; znesek najema v letu 2015 je znašal 28.301 evro brez DDV;
- v letu 2015 je na podlagi naročilnic nabavil naglavne svetilke od dobaviteljev Thomy F. E., d. o. o. in Karl Storz d. o. o. v skupni vrednosti 28.877 evrov brez DDV.

Ukrep UKC Ljubljana

UKC Ljubljana je 24. 1. 2017 objavil Obvestilo o oddaji naročila št. JN003061/2016-C01 za najem ultrazvočnih aparatov za obdobje osmih let ter Obvestili o oddaji naročila št. JN001474/2017-C01 dne 1. 6. 2017 in JN6044/2017-C01 dne 7. 11. 2017 za najem ultrazvočnih aparatov za pet let.

2.2.3 Izvajanje postopkov javnega naročanja

Pri pregledu izbranih postopkov javnega naročanja³⁶, na podlagi katerih so bile sklenjene pogodbe v obdobju, na katero se nanaša revizija, smo ugotovili nepravilnosti, ki so predstavljene v nadaljevanju.

Pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 sta v 12. členu določala, da je komisija za javna naročila vezana na terminski načrt aktivnosti, ki ga po imenovanju komisije pripravi pomočnik generalnega direktorja za nabavo. Predsednik in člani komisije o aktivnostih komisije redno poročajo pomočniku generalnega direktorja za nabavo. V primeru zamude pri izvajanju posameznih aktivnosti terminskega načrta, o razlogih za zamudo in o ukrepih za njeno odpravo predsednik komisije poroča pomočniku generalnega direktorja za nabavo in nosilcu javnega naročila.

2.2.3.a UKC Ljubljana v več primerih postopkov javnega naročanja ni pripravil in sprejel terminskega načrta, kar je bilo v nasprotju z 12. členom pravilnikov o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015:

- za javno naročilo za nakup materiala za respiratorno terapijo³⁷;
- za javno naročilo za nakup in vzdrževanje ultrazvočnega aparata za merjenje togosti jeter³⁸;
- za javno naročilo za nakup in preventivno vzdrževanje aparata za elektronevrofiziološko diagnostiko SEG z vključenim potrošnim materialom³⁹;
- za javno naročilo za nakup elektronske opreme za nadgradnjo nadzornega sistema za hladno verigo⁴⁰.

Pojasnilo UKC Ljubljana

V primeru javnega naročila za nakup materiala za respiratorno terapijo terminski načrt ni bil izdelan zaradi časovnega zamika med imenovanjem komisije za javna naročila in pripravo strokovnih zabele.

³⁵ Za Klinični oddelek za kardiologijo – oddelek za neinvazivne preiskave srca od 1. 9. 2015 do 1. 3. 2016; za Klinični oddelek za kirurgijo srca in ožilja – hospitalni oddelki od 15. 9. 2015 do 15. 3. 2016; za Klinični oddelek za kirurgijo srca in ožilja – hospitalni oddelki od 1. 9. 2015 do 1. 9. 2016; za Ginekološko kliniko za 24 mesecev od 1. 5. 2015.

³⁶ V pregled med drugim nismo vključili postopka za nakup žilnih opornic (objava na portalu javnih naročil JN6284/2013), ker se je v času revizije celotna originalna dokumentacija nahajala v Državnem zboru Republike Slovenije in je bila predmet pregleda Preiskovalne komisije o ugotavljanju zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic.

³⁷ Na portalu javnih naročil objava pod št. JN6318/2014.

³⁸ Na portalu javnih naročil objava pod št. NMV5749/2015.

³⁹ Na portalu javnih naročil objava pod št. NMV3840/2014.

⁴⁰ Na portalu javnih naročil objava pod št. JN9225/2014.

2.2.3.b Pri več postopkih javnega naročanja so se dejanske aktivnosti časovno razlikovale od aktivnosti, opredeljenih v terminskem načrtu, tako da so se postopki časovno podaljšali in presegli čas, ki je bil predviden za podpis pogodbe⁴¹. Komisija o zamudah in razlogih zanje ni poročala generalnemu direktorju, kar je bilo v nasprotju z 12. členom pravilnikov o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015.

Ukrepi UKC Ljubljana

Sprejet je bil nov Pravilnik o javnem naročanju (v nadaljevanju: pravilnik o javnem naročanju iz 2016), ki je začel veljati 30. 7. 2016, v katerem ni več določena obveznost sprejema terminskega načrta.

Pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 sta v drugem odstavku 21. člena določala, da morajo člani komisije za javna naročila v primeru, da na javno naročilo ali posamezen sklop prispe le ena ponudba, pripraviti pisno obrazložitev razlogov, na podlagi katerih je UKC Ljubljana v tem javnem naročilu prejel le eno ponudbo.

2.2.3.c UKC Ljubljana v nobenem primeru iz pregledanih postopkov javnega naročanja⁴² ni deloval v skladu z drugim odstavkom 21. člena pravilnikov o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015, saj ni pripravil pisne obrazložitve razlogov za prejem le ene ponudbe za javno naročilo oziroma posamezen sklop.

Ukrepi UKC Ljubljana

UKC Ljubljana je sprejel pravilnik o javnem naročanju iz 2016, v katerem ni več določena obveznost priprave pisne obrazložitve razlogov za prejem le ene ponudbe za javno naročilo oziroma posamezen sklop.

Pravilnik o javnem naročanju iz 2013 je v drugem odstavku 9. člena določal, da se postopek javnega naročanja izvede, če je bil predhodno predviden v potrjenem načrtu nabav in so za naročilo zagotovljena sredstva. Izjemoma se lahko izvede postopek javnega naročanja tudi brez predhodno potrjenega načrta nabav, če postopek odredi ali odobri generalni direktor zavoda.

⁴¹ Pri izvedbi naslednjih postopkov je zamuda znašala več kot 150 dni: nakup oksigenatorjev in aspiracijskih katetrov; nakup sond in pripomočkov; nakup srčnih zaklopk; nakup potrošnega dializnega materiala; najem anestezijskih aparatov; nakup ICD z elektrodami; nakup aparata za operacijo katarakte in vitrektomijo; nakup in vzdrževanje opreme za hladno verigo; nakup mobilnih RTG DR aparatov in mobilnih RTG aparatov s C-lokom z vključenim vzdrževanjem ter RTG aparatov z vključeno adaptacijo prostora in vzdrževanjem; nakup možganskih spiral; nakup infuzijskih sistemov in podaljškov; nakup materiala za interventno kardiologijo; najem anestezijske postaje za MRI; nakup ortopedskih implantov.

⁴² Nakup možganskih spiral; nakup kardiološke gama kamere z adaptacijo in vzdrževanjem; nakup mobilnih RTG DR aparatov in mobilnih RTG aparatov s C-lokom z vključenim vzdrževanjem ter RTG aparatov z vključeno adaptacijo prostora in vzdrževanjem; nakup implantabilnih kardioverterjev in defibrilatorjev; nakup aparata za elektrofiziološko diagnostiko SEG z vključenim potrošnim materialom; nakup srčnih zaklop; nakup elektronske opreme za nadgradnjo nadzornega sistema za hladno verigo; nakup oksigenatorjev in aspiracijskih katetrov; nakup ortopedskih implantov; nakup pripomočkov za respiratorno terapijo; najem anestezijske postaje za MRI; nakup potrošnega dializnega materiala; nakup materiala za interventno kardiologijo; nakup in pogarancijsko vzdrževanje monitorjev; nakup in vzdrževanje ultrazvočnega aparata za merjenje togosti jeter.

2.2.3.d Postopek javnega naročila za nakup elektronske opreme za nadgradnjo nadzornega sistema za hladno verigo ni bil predviden v načrtu nabav niti ga ni odobril generalni direktor, s čimer je zavod ravnal v nasprotju z drugim odstavkom 9. člena pravilnika o javnem naročanju iz 2013.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Med vikendom od 18. 7. do 20. 7. 2014 je v prostorih Kliničnega inštituta za klinično kemijo in biokemijo zaradi izpada elektrike odpovedal hladilnik, v katerem so bili shranjeni vzorci protiteles in dragih zdravil, zato je bilo treba iz rezervnih sredstev nujno nabaviti elektronsko opremo za nadgradnjo nadzornega sistema za hladno verigo. Nabavo je odobril strokovni direktor.

ZJN-2 je v prvem odstavku 80. člena določal, da mora naročnik v postopku oddaje javnega naročila po opravljenem pregledu in dopolnitvi oziroma spremembi ponudb⁴³ izločiti tiste, ki niso popolne. Ponudba, ki ne izpolnjuje pogojev, vezanih na vsebino predmeta javnega naročila in zato ne izpolnjuje v celoti zahtev naročnika, določenih v razpisni dokumentaciji, je v skladu z 20. točko prvega odstavka 2. člena ZJN-2 neprimerna in zato tudi v povezavi s 16. točko prvega odstavka 2. člena ZJN-2 nepopolna.

2.2.3.e UKC Ljubljana je pri javnem naročilu za nakup možganskih spiral⁴⁴ za sklope 17, 23 in 24 izbral ponudnika, čigar ponudba ni popolnoma ustrezala zahtevanim tehničnim specifikacijam iz razpisne dokumentacije. V sklopu 17 je bilo zahtevano, da so spirale pri sproščenem premeru od 3 do 24 milimetrov dolge od 6 do 57 centimetrov. Izbrani ponudnik je ponudil spirale, ki so pri sproščenem premeru od 3 do 16 milimetrov dolge od 3 do 45 centimetrov. V sklopu 24 je bilo zahtevano, da so spirale pri sproščenem premeru od 2 do 4 milimetrov dolge od 1 do 20 centimetrov. Izbrani ponudnik je ponudil spirale, ki so pri sproščenem premeru od 2 do 4 milimetrov dolge od 1 do 10 centimetrov. Prav tako tehničnih specifikacij ni izpolnjevala ponudba izbranega ponudnika za sklop 23, saj so bile zahtevane spirale pri sproščenem premeru od 1,5 do 6 milimetrov dolge od 1 do 10 centimetrov, ponudnikove pa so bile pri sproščenem premeru od 1 do 5 milimetrov dolge od 2 do 10 centimetrov. UKC Ljubljana v postopku oddaje javnega naročila ni izločil nepopolnih ponudb pri treh sklopih, zato je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 80. člena ZJN-2. Nabave pri izbranem ponudniku so znašale 44.937 evrov brez DDV.

2.2.3.f UKC Ljubljana je pri javnem naročilu za nakup implantabilnih kardioverterjev in defibrilatorjev⁴⁵ v razpisni dokumentaciji med tehničnimi specifikacijami za sklop 1 navedel, da mora imeti aparat prostornino 35 kubičnih centimetrov ali manj. Ponujeni in nato izbrani aparat dobavitelja je imel prostornino 37 kubičnih centimetrov. UKC Ljubljana v postopku oddaje javnega naročila ni izločil nepopolne ponudbe, zato je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 80. člena ZJN-2. Nabave pri izbranem ponudniku so znašale 161.680 evrov brez DDV.

2.2.3.g UKC Ljubljana je pri javnem naročilu za nakup infuzijskih sistemov in podaljškov⁴⁶ v razpisni dokumentaciji za sklop 9 (infuzijski sistemi) med tehničnimi specifikacijami zahteval, da mora imeti infuzijski sistem obroček na sredini kapljalne komore za boljši prijem. Kasneje je kot odgovor na vprašanje

⁴³ V ZJN-2E, ki je veljal od 16. 4. 2014, je bilo dodano besedilo "... oziroma spremembi ...".

⁴⁴ Objava obvestila o oddaji naročila na portalu javnih naročil pod št. JN2986/2015.

⁴⁵ Objava obvestila o oddaji naročila na portalu javnih naročil pod št. JN3997/2015.

⁴⁶ Objava obvestila o oddaji naročila na portalu javnih naročil pod št. JN11108/2014.

kandidata prek portala javnih naročil⁴⁷ UKC Ljubljana dovolil, da je lahko infuzijski sistem z integriranim nepovratnim ventilom ter z avtomatičnim sistemom odzračevanja, kar še dodatno poveča varnost in hitrost pri uporabi, ter brez obročka na sredini kapljalne komore. Pri pregledu ponudb je ponudbi ponudnikov, ki sta bili cenejši od kasneje izbrane, izločil z razlogom, da ne vsebujeta obročka. Informacije, ki jih posreduje naročnik gospodarskim subjektom na ali prek portala javnih naročil, se v skladu z drugim odstavkom 71. člena ZJN-2 štejejo za spremembo, dopolnitev ali pojasnilo razpisne dokumentacije, če iz vsebine informacij izhaja, da se z njimi spreminja ali dopolnjuje razpisna dokumentacija ali če se s pojasnilom odpravlja dvoumnost navedbe v razpisni dokumentaciji. UKC Ljubljana pri izločitvi ponudb ni upošteval dopolnitve strokovne zahteve, zato je neutemeljeno izločil ponudbi, ki sta bili sicer popolni in sta izpolnjevali strokovne zahteve zavoda, kar ni bilo v skladu s prvim odstavkom 80. člena ZJN-2 v povezavi z drugim odstavkom 71. člena ZJN-2. Tako je UKC Ljubljana kljub cenejšim popolnim ponudbam pogodbo sklenil z najdražjim ponudnikom. Nabave pri izbranem ponudniku so znašale 90.099 evrov brez DDV.

2.2.3.h UKC Ljubljana je za javno naročilo za nakup infuzijskih črpalk – neonatalnih s pripadajočim potrošnim materialom⁴⁸ uporabil postopek s pogajanji brez predhodne objave, ker je z analizo trga in izjavo proizvajalca ugotovil, da zgolj eden izmed pozvanih dobaviteljev lahko ponudi zahtevane črpalke. UKC Ljubljana je pred začetkom postopka izvedel analizo trga tako, da je k predložitvi informativnih ponudb pozval pet dobaviteljev, od katerih so se trije odzvali s ponudbo. Iz predložene dokumentacije ni razvidno, da bi UKC Ljubljana v okviru analize trga ugotovil, da ponudbi dveh ponudnikov, ki sta predložila ponudbi, nista izpolnjevali strokovnih zahtev, oziroma ni razvidno, v katerih lastnostih ponujene infuzijske črpalke teh dveh ponudnikov niso ustrezale zahtevanim strokovnim kriterijem. Iz predložene dokumentacije izhaja, da je pred pričetkom postopka s pogajanji brez predhodne objave UKC Ljubljana testiral le ponujene infuzijske črpalke ponudnika, ki je bil povabljen k pogajanju. ZJN-2 je v 2. točki prvega odstavka 29. člena določal, da se postopek s pogajanji brez predhodne objave lahko uporabi za javna naročila gradenj, javna naročila blaga in javna naročila storitev, če lahko zaradi tehničnih oziroma umetniških zahtev predmeta javnega naročila ali iz razlogov, ki so povezani z varovanjem izključnih pravic, naročilo izpolni le določen ponudnik. Ker UKC Ljubljana ni izkazal, da je pred pričetkom postopka oblikoval tehnične zahteve, ki bi jih lahko izpolnila le družba Mark Medical d. o. o., ki je bila k pogajanju povabljen, je ravnal v nasprotju z 29. členom ZJN-2. Nabave pri izbranem ponudniku so znašale 21.781 evrov brez DDV.

2.2.4 Izvajanje pogodb, sklenjenih na podlagi postopkov oddaje javnih naročil

Pri pregledu izbranih postopkov oddaje javnih naročil UKC Ljubljana smo ugotovili nepravilnosti v zvezi z upoštevanjem pogodbeno dogovorjenih cen ter plačilnih rokov pri plačevanju zdravstvenega materiala (brez zdravil).

⁴⁷ Odgovor št. 5 na ponudnikovo vprašanje, objavljeno 3. 4. 2014.

⁴⁸ Objava obvestila o oddaji naročila na portalu javnih naročil pod št. JN5858/2015.

2.2.4.1 Pogodbene cene

2.2.4.1.a Pri preverjanju skladnosti dejanskih nabavnih cen s pogodbenimi cenami za zdravstveni material ter medicinsko opremo smo ugotovili naslednja odstopanja:

- na podlagi pogodbe, sklenjene z družbo Salus, Veletrgovina, d. o. o., za nabavo materiala za respiratorno terapijo je dobavitelj za dobavljeno blago zaračunal višje cene, kot so bile dogovorjene s pogodbo; na podlagi računov je UKC Ljubljana družbi plačal za 2.232 evrov z DDV preveč;

Ukrep UKC Ljubljana

UKC Ljubljana je v aprilu in maju 2017 od dobavitelja prejel dobropise za preveč plačan material.

- na podlagi pogodbe, sklenjene z družbo Kastor M. D. d. o. o., Ljubljana, za nabavo implantabilnih kardioverterjev in defibrilatorjev je dobavitelj za dobavljeno blago zaračunal višje cene, kot so bile dogovorjene s pogodbo; na podlagi računov je UKC Ljubljana družbi plačal za 8.366 evrov z DDV preveč.

Ukrep UKC Ljubljana

UKC Ljubljana je v aprilu 2017 od dobavitelja prejel dobropise za preveč plačan material.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Zaradi prepoznega vnosa pogodbe v sistem Webpis ta ob likvidaciji računa ni mogel opozoriti na razliko v ceni.

2.2.4.2 Plačilni roki

UKC Ljubljana je v revidiranem obdobju v predpisanem plačilnem roku, ki ni bil daljši od 30 dni od dneva prejema računa, plačal le enega od 79 preverjenih računov. Povprečno število dni za plačilo je bilo 114 dni od prejema računa.

2.2.4.2.a UKC Ljubljana je v letih 2014 in 2015 kar 99 odstotkov med revizijo pregledanih računov plačal izven predpisanega 30-dnevnega plačilnega roka, kar ni bilo v skladu s prvim odstavkom 26. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015⁴⁹.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 101/13, 38/14, 84/14, 95/14, 14/15, 46/15, 55/15.

3. UČINKOVITOST PRIDOBIVANJA IN UPRAVLJANJA Z MEDICINSKO OPREMO

Medicinska oprema je bistvena za oskrbo bolnikov, zato mora biti na voljo za uporabo na pravem mestu ob pravem času skupaj z ustrezno izobraženim zdravstvenim osebjem. Za pridobitev ustrezne medicinske opreme je potrebna standardizacija medicinske opreme, iz katere izhajajo tehnične specifikacije, to so tehnične zahteve, ki jih za ustrezno oskrbo bolnikov medicinska oprema mora izpolnjevati. Za pravočasno pridobitev medicinske opreme pa je potrebno ustrezno (dolgoročno in kratkoročno) načrtovanje pridobivanja medicinske opreme, ki mora temeljiti na procesu ugotavljanja in zbiranja potreb, za kar je treba imeti popoln pregled nad vrsto opreme, ki jo ima zavod že v uporabi, ne glede na vir financiranja ter nad iztrošenostjo opreme, s čimer so povezani tudi stroški vzdrževanja.

Za učinkovito odločanje o pridobivanju medicinske opreme je treba izdelati kriterije, na podlagi katerih bo temeljila odločitev o pridobivanju posamezne opreme, ter določiti odgovorno osebo ali organ v zavodu, ki te odločitve sprejema.

Vedno boljša, tehnološko izpopolnjena medicinska oprema lahko bolnikom prinese marsikatero koristi, kot so na primer manj invazivne tehnike za telo, boljši rezultati zdravljenja ter krajše obdobje nastanitve v bolnišnicah. Bolnišnica pa ima lahko kljub višji vrednosti takšne opreme koristi zaradi nižjih stroškov zdravljenja ter večjega števila zdravljenih bolnikov. Vendar pa lahko medicinska oprema pomeni tudi tveganje za bolnike, zlasti če ni na voljo pravočasno ali ni pravilno uporabljena. Pomembno je tudi, da se medicinska oprema s potrebnimi karakteristikami pridobi za čim nižjo ceno, saj se bolnišnice soočajo s pomanjkanjem denarja.

UKC Ljubljana uporablja opremo v lasti, opremo, ki jo je prejel od donatorjev, in tujo opremo, ki jo je prejel v začasno uporabo z najemom ali s prevzemom na reverz.

3.1 Ugotavljanje potreb po medicinski opremi ter proces pridobivanja medicinske opreme

Za oceno učinkovitosti UKC Ljubljana v procesu ugotavljanja potreb po medicinski opremi ter v procesu pridobivanja medicinske opreme smo ugotavljali, ali je UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, razpolagal z ustreznimi podlagami za ugotavljanje potreb po medicinski opremi, ali je zagotovil ustrezne kriterije in pogoje za izbor ustrezne medicinske opreme ter ali je prevzel v najem ter v brezplačno uporabo le medicinsko opremo, za katero je pred tem izdelal analizo vseh stroškov.

3.1.1 Ustreznost podlag za učinkovito ugotavljanje potreb po medicinski opremi

Za zagotovitev medicinske opreme na pravem mestu ob pravem času je potrebno strateško načrtovanje. Bolnišnica potrebuje dobro vodstvo, ustrezno politiko glede upravljanja z medicinsko opremo ter ustrezne informacije, ki so podlaga za uresničitev politik glede upravljanja z medicinsko opremo. Odločitve vodstva glede nabave opreme morajo temeljiti na formalno ugotovljenih dejanskih potrebah bolnišnice. Za učinkovit proces načrtovanja (strateško in operativno) so potrebna izdelana pravila znotraj zavoda, iz katerih izhajajo kronološko določene faze načrtovanja, za to odgovorne osebe na različnih ravneh zavoda in sodila, na podlagi katerih je mogoče jasno določiti opremo, vključeno v (več)letni operativni načrt nabav medicinske opreme.

Proces načrtovanja in zagotavljanja osnovnih sredstev (in s tem tudi medicinske opreme), vključno z odgovornimi osebami za posamezno aktivnost v okviru tega procesa, v UKC Ljubljana opredeljuje Poslovnik o delu z opredmetenimi in neopredmetenimi osnovnimi sredstvi⁵⁰ (v nadaljevanju: poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi).

Za strategijo zagotavljanja tehnološke podprtosti za izvajanje storitev je odgovorno ožje strokovno in poslovno vodstvo, kot to določa poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi. Določa tudi, da svet UKC Ljubljana strategijo vsako leto verificira in izpopolni skladno s poročilom vodstva zavoda ter da strategiji sledi operativno načrtovanje, ki je podprto z izračuni. Skladno s poslovnikom o delu z osnovnimi sredstvi mora operativni načrt vsebovati najmanj:

- ekspertno poročilo o strokovni utemeljenosti,
- ekspertno poročilo o tehnološki primernosti, vzdrževanju, zastarelosti in iztrošenosti,
- analitična količinska in vrednostna poslovna poročila in analize z interpretacijo planiranja v predhodnih obdobjih (na primer starost, življenjska doba, obremenjenost, nadgradnje, stroški vzdrževanja, lokacijska razpršenost, intenzivnost opremljanja okolja),
- finančni načrt, ki bo pokazal hitrost uresničevanja želenih ciljev in vire financiranja.

Poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi še določa, da je za pripravo operativnih načrtov odgovorno ožje strokovno in poslovno vodstvo UKC Ljubljana, za strokovne poslovne skupnosti⁵¹ (v nadaljevanju: SPS), strokovne organizacijske enote, ki niso povezane v SPS⁵² (v nadaljevanju: NSOE), in dejavnosti skupnega pomena⁵³ (v nadaljevanju: DSP) pa dodatno še njihova strokovna in poslovna vodstva. Operativne načrte in poročilo o njihovem izvajanju za več let in za obdobje enega leta vsakoletno sprejema in potrjuje svet UKC Ljubljana. Pripravljanje operativnih načrtov mora potekati po vnaprej dogovorjenih in potrjenih postopkih in rokovnikih, poročila o njihovem izvajanju pa morajo vsebovati povezan in primerljiv kronološki pregled z jasnimi razlagami in utemeljitvami – na primer pri petletnih načrtih informacije (ne le podatka) za najmanj zadnja tri pretekla leta.

⁵⁰ Sprejela generalna direktorica z dne 20. 7. 2006.

⁵¹ Interna klinika, Kirurška klinika, Nevrološka klinika, Ginekološka klinika, Pediatrična klinika, Stomatološka klinika.

⁵² Dermatovenerološka klinika, Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Očna klinika, Ortopedska klinika, Klinika za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo, Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa, Klinika za nuklearno medicino, Klinični inštitut za radiologijo, Klinični inštitut za klinično kemijo in biokemijo, Center za medicinsko rehabilitacijo.

⁵³ Lekarna, Služba bolniške prehrane in dietoterapije, Reševalna postaja, Oskrbovalne službe, Tehnično-vzdrževalni sektor.

Poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi določa, da se načrtovanje vsakoletnih nabav v UKC Ljubljana prične, ko strokovni svet UKC Ljubljana razdeli sredstva amortizacije za nabavo novih osnovnih sredstev in obnavljanj. Z aktivnostmi za načrtovanje nabav osnovnih sredstev za poslovno leto na začetku junija predhodnega leta začne pomočnik generalnega direktorja UKC Ljubljana za nabavno dejavnost tako, da k oddaji predloga načrta prioritet za nabavo novih osnovnih sredstev pozove direktorje SPS, koordinatorja NSOE in vodje služb DSP. Do sredine septembra morajo prejemniki poziva po strokovnih organizacijskih enotah (v nadaljevanju: SOE) pripraviti predlog načrta prioritet za nabavo novih osnovnih sredstev. Predloge za nabave osnovnih sredstev, ki se financirajo iz združenih sredstev UKC Ljubljana⁵⁴, mora služba nabave opreme še cenovno ovrednotiti, dokončen seznam pa potrditi strokovni svet zavoda. Temu sledi še potrjevanje načrtovane nabave novih osnovnih sredstev, ki se financirajo iz lastnih virov posamezne SOE⁵⁵. Te načrte potrdijo direktor SPS, koordinatorski NSOE oziroma vodja službe DSP do konca oktobra.

Poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi še določa, da vodja službe nabave opreme pripravi predlog načrta nabave (tako iz lastnih virov posamezne SOE kot združenih sredstev zavoda) za vse organizacijske enote zavoda do začetka decembra, ko se ga posreduje v potrjevanje svetu UKC Ljubljana. Vodja službe nabave opreme združi načrtovano opremo v sorodne skupine in na tej podlagi pripravi rokovnik izvedbe nabav novih osnovnih sredstev.

Ocenjujemo, da poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi predstavlja delno ustrezno podlago za učinkovit proces načrtovanja (strateško in operativno). Dovolj podrobno določa kronološko določene faze načrtovanja in za to odgovorne osebe na različnih ravneh zavoda, vendar pa ne vsebuje kriterijev, ki bi služili kot podlaga za izbor večje medicinske opreme, ki bo prioritarno nabavljena v tekočem letu.

V okviru revizije smo preverili, ali je UKC Ljubljana tudi dejansko upošteval določbe poslovnika o delu z osnovnimi sredstvi glede načrtovanja in ugotavljanja potreb po nabavi medicinske opreme za leti 2014 in 2015.

UKC Ljubljana je v okviru Programa dela in finančnega načrta za leto 2014 opredelil več strateških ciljev. Mednje je umestil tudi učinkovito organizacijo in upravljanje, ki med drugim zajema zagotovitev ustreznih prostorske ureditve in opremljenosti, investicije za zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev za opravljanje dejavnosti in izboljšanje tehnološke opremljenosti zavoda ter izboljšanje tehnične infrastrukture. Zagotavljanje mednarodno primerljivih in dolgoročno stabilnih virov (finančnih, kadrovske, infrastrukturne, opreme) je UKC Ljubljana v svojo vizijo vključil tudi v Programu dela in finančnem načrtu za leto 2015.

UKC Ljubljana je v programu dela in finančnem načrtu za leti 2014 oziroma 2015 vključil načrt nabav medicinske opreme. Vendar pa kot podlago za letno načrtovanje nabav ni ugotavljal potreb zavoda za daljše obdobje in ni pripravil strategije in večletnih operativnih načrtov, kljub temu da so ga k temu zavezovala tudi določila poslovnika o delu z osnovnimi sredstvi.

⁵⁴ V letih 2014 in 2015 je bilo to 60 odstotkov razpoložljivih sredstev amortizacije, iz teh sredstev se nabavi najnujnejša oprema na nivoju zavoda, pri čemer ni pomembno, kateri SOE je namenjena.

⁵⁵ Iz sredstev posamezne SOE se kupuje oprema izključno za to SOE.

Ukrepi UKC Ljubljana

Strokovni svet UKC Ljubljana je na 13. redni seji z dne 16. 5. 2016 sprejel sklep, da morajo strokovni direktorji oziroma predstojniki klinik pripraviti vizijo dela in razvoja posamezne klinike za naslednjih pet let in v njenem okviru predvideti obseg širitve dejavnosti ter s tem povezanih potreb po kadrih, opremi in prostorih. UKC Ljubljana je predložil načrt večjih nabav do leta 2021 za Očesno kliniko, Nevrološko kliniko, Inštitut za medicinsko rehabilitacijo, Ginekološko kliniko, Lekarno in predlog menjave rentgenskih aparatov v letih od 2016 do 2021 na Kliničnem inštitutu za radiologijo.

V juliju 2013 je pomočnik generalnega direktorja za nabavno dejavnost pozval posamezne organizacijske enote k pripravi načrtov za nabavo opreme in investicij za leto 2014. V Pozivu za izdelavo letnega načrta nabav opreme in investicij za leti 2014 in 2015 so bila navedena izhodišča, ki naj jih pozvane organizacijske enote pri pripravljanju letnih načrtov nabav opreme in investicij med drugim upoštevajo (skupni znesek razpoložljivih sredstev; predvidena poraba sredstev za infrastrukturo oziroma opremo v razmerju 40 : 60; izdela naj se predlog nabav iz združenih sredstev amortizacije, ki bo posredovan strokovnemu svetu zavoda v odločanje; določi naj se prioriteta nabav posamezne opreme). Rok za oddajo načrtov je bil 16. 9. 2013. UKC Ljubljana je med revizijo predložil načrte nabav za leto 2014, pri čemer je bil službi za nabavo opreme zadnji načrt posredovan šele v decembru 2013. K pripravi načrtov za leto 2015 so bile posamezne organizacijske enote pozvane v juliju 2014, rok za oddajo je bil 19. 9. 2014. UKC Ljubljana je med revizijo predložil posredovane načrte nabav, ki so jih posamezne organizacijske enote posredovale službi za nabavo opreme, pri čemer ji je bil zadnji načrt posredovan v oktobru 2014.

Predvidene nabave, ki jih je prejel sektor za nabavno dejavnost, nato skladno z določbo poslovnika o delu z osnovnimi sredstvi služba za nabavo opreme ovrednoti. UKC Ljubljana je ovrednotil nabave, predvidene za leto 2015, medtem ko ni ovrednotil nabav, predvidenih za leto 2014.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Služba za nabavo opreme je v letu 2013 od posameznih organizacijskih enot pridobila načrte nabav opreme za leto 2014, vendar jih tako za nabavo iz lastnih sredstev kot tudi iz skupnih sredstev zavoda (amortizacije za vlaganja v večjo opremo) ni ovrednotila, saj v letu 2014 sredstva iz lastnih amortizacijskih sredstev niso bila načrtovana za vlaganja v večjo opremo, nabavljena je bila samo najnujnejša oprema.

Končna finančna načrta nabave medicinske opreme za leti 2014 in 2015 sta bila pripravljena na ravni UKC Ljubljana. Izdelana sta bila na podlagi javljenih potreb po nabavi posamezne opreme. V obeh letih je bilo 30 odstotkov sredstev amortizacije namenjeno porabi organizacijskih enot, s čimer jim je bilo omogočeno načrtovanje nabave opreme po njihovih potrebah s sooblikovanjem načrta nabav in z možnostjo koriščenja 30 odstotkov sredstev amortizacije. V programih dela in finančnih načrtih za leti 2014 oziroma 2015 je UKC Ljubljana določil višino amortizacije, namenjene nabavi predvsem najnujnejše medicinske opreme iz združenih sredstev amortizacije na ravni zavoda (v letih 2014 oziroma 2015 je bilo za ta namen načrtovanih 3.749.250 evrov oziroma 3.413.250 evrov ter dodaten milijon evrov za organizacijske enote, ki so v letu 2014 pozitivno poslovale). V letu 2014 ni bilo načrtovanih sredstev iz amortizacije, namenjenih nabavi drobne opreme in inventarja v posameznih organizacijskih enotah, v letu 2015 pa so ta sredstva znašala 1.276.406 evrov.

Iz predloženih predlogov načrtov nabav posameznih organizacijskih enot je razvidno, da je bila ob posameznem kosu opreme označena vrsta prioritete za nabavo. V programih dela in finančnih načrtih za leti 2014 oziroma 2015 je navedena posamezna večja medicinska oprema, ki je predvidena za nabavo v posameznem letu iz združenih sredstev amortizacije. Vendar pa iz programov dela in finančnih načrtov

za leti 2014 oziroma 2015 ni razvidno, kateri kriteriji so bili upoštevani ob izboru medicinske opreme, ki jo je UKC Ljubljana uvrstil v programa dela in finančna načrta za leti 2014 oziroma 2015. V predlogih načrtov nabav so posamezne organizacijske enote navedle več prioritetenih nabav medicinske opreme, kot jih je bilo uvrščeno v programa dela in finančna načrta za leti 2014 oziroma 2015. Za načrtovano nabavo večje medicinske opreme je v programih dela in finančnih načrtih za leti 2014 oziroma 2015 UKC Ljubljana navedel obrazložitev uvrstitve te opreme v načrt nabav. Poleg tega je še navedel, da je pri izdelavi načrta nabav opreme za leti 2014 oziroma 2015 izhajal iz naslednjih izhodišč: uskladitev potreb s finančnimi možnostmi, iztrošenost in zastarelost obstoječe opreme ter zagotavljanje razvoja medicinske znanosti. Pri nabavi opreme pa si je UKC Ljubljana v programih dela in finančnih načrtih za leti 2014 oziroma 2015 zastavil zasledovanje naslednjih ciljev: nadaljevanje vzpostavitve enotnih tehničnih standardov za opremo, saniranje iztrošene in zastarele opreme, zagotavljanje nemotenega dela z obstoječo opremo, analiziranje izkoriščenosti opreme in izvajanje ukrepov za boljšo izrabo ter vzpostavitev odgovornosti pri upravljanju z opremo. UKC Ljubljana je predložil zapisnike sej strokovnega sveta, na katerih je razpravljal o nabavah opreme v letu 2015, vendar iz njih ne izhajajo odločitve o nabavah posamezne medicinske opreme (razen za najem ultrazvočnih aparatov) in niti kriteriji, ki so bili podlaga za sprejete odločitve. Na eni izmed sej je bilo odločeno, da se bo strokovni svet s končnim predlogom načrta nabave opreme seznanil na seji poslovnega odbora. Iz zabeleške s seje strokovnega sveta v okviru seje poslovnega odbora⁵⁶ izhaja le sklep, da se je strokovni svet seznanil s prioritetaми nabav opreme, ki ga je potrdil.

Pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 sta predvidela komisijo za standarde. Ta naj bi določala, pregledovala in obnavljala minimalne standarde, merila in kriterije za posamezno vsebinsko področje nabav, ki jih morajo izpolnjevati blago, storitve ali gradnje za potrebe UKC Ljubljana, vendar v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni delovala (več o tem v točki 3.1.2 tega poročila). Za pridobitev donirane opreme ali opreme na reverz tovrstnih določb ni bilo v nobenem izmed internih aktov. Pri pregledu izbranih postopkov javnega naročanja, z izvedbo katerih je UKC Ljubljana pridobil medicinsko opremo, smo ugotovili, da je pred izvedbo postopkov vedno izvedel analize trga ter določil tehnične specifikacije, ki jih je morala posamezna medicinska oprema izpolnjevati. Pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 namreč določata, da je za pripravo ocene vrednosti javnega naročila treba opraviti analizo trga. Za pridobitev donirane opreme ali opreme v začasno brezplačno rabo (na reverz) tovrstnih določb ni bilo v nobenem izmed internih aktov. Za pridobitev donirane opreme oziroma opreme na reverz UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagal z internim aktom, iz katerega bi izhajale enotne usmeritve o tem, kdo in na kakšen način določa strokovne standarde, ki jih mora medicinska oprema ob izbiri in sprejemu v uporabo UKC Ljubljana izpolnjevati. Med revizijo so nekatere klinike pojasnile, da donatorji medicinske opreme ne ponudijo po svoji izbiri, temveč jim klinika predloži tehnične specifikacije opreme oziroma seznam opreme, ki jo pri svojem delu potrebuje (Pediatrična klinika, Klinika za infektivne bolezni in vročinska stanja). Očesna klinika pa je pojasnila, da za donirano opremo ni izdelala tehničnih specifikacij, ker ji donatorji niso ponudili neznane opreme.

Pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 sta določala, da mora komisija za javna naročila pri svojem delu upoštevati terminski načrt posameznih aktivnosti, ki ga po imenovanju komisije pripravi pomočnik generalnega direktorja za nabavno dejavnost. UKC Ljubljana je v obdobju, na katero se nanaša revizija, za pregledana javna naročila za nakup medicinske opreme izdelal terminski načrt, razen v treh primerih naročil male vrednosti (povezava s točko 2.2.3.a tega poročila).

⁵⁶ Z dne 2. 4. 2015.

Eden od pokazateljev potrebe po novi medicinski opremi je tudi iztrošenost posamezne opreme, ki je že v uporabi. Pri preverjanju načina spremljanja iztrošenosti medicinske opreme v obdobju, na katero se nanaša revizija, smo ugotovili, da UKC Ljubljana nima izdelanih usmeritev, na kakšen način se iztrošenost spremlja. Posebne evidence o iztrošenosti posamezne medicinske opreme UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni vodil. Nekateri klinike so pojasnile, da iztrošenost medicinske opreme spremljajo predvsem prek vzdrževanja oziroma opravljenih servisov in ne glede na opravljen obseg storitev ali časa uporabe opreme. Mnenje serviserja o možnem trajanju nadaljnje uporabe je bil tako pokazatelj iztrošenosti opreme. Skupnih stroškov vzdrževanja po posamezni medicinski opremi UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 ni vodil. Uporabniki so predlagali zamenjavo iztrošene ali dotrajane opreme v vsakoletnih predlogih za nabavo opreme. Z načrtovanjem nove opreme se prične po pretečeni amortizacijski dobi. Če pride do nenadnega in nepredvidljivega izpada opreme, ki je nujno potrebna za varno vodenje življenjsko ogroženega bolnika, se s potrebo po nadomestni opremi seznanijo predstojniki klinike oziroma vodstvo UKC Ljubljana. UKC Ljubljana je še pojasnil, da so bile potrebe zavoda na letni ravni po novi medicinski opremi bistveno višje, približno 40 milijonov evrov na letni ravni, razpoložljiva sredstva pa so znašala približno 6 milijonov evrov. V letu 2013 je UKC Ljubljana v sistemu Winpis pričel vzpostavljati modul, ki ga uporablja Tehnično-vzdrževalna služba za spremljanje posegov na posamezni opremi v lasti zavoda. Modul se je v letih 2014 in 2015 postopoma nadgrajeval, iz njega pa je mogoče pridobiti naslednje podatke: inventarno številko opreme, številko izdanega naloga za vzdrževanje, opis naloga, datum vzdrževanja. Vnaša se tudi podatek o številki računa, ki se nanaša na vzdrževanje. Tako je prek povezav mogoče tudi vpogled v strošek posameznega vzdrževanja, ki izhaja iz računa. Za posege na opremi na reverz so po pojasnilih UKC Ljubljana na svoje stroške odgovorni lastniki opreme.

Glede na navedeno ocenjujemo, da UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel vzpostavljenega ustreznega sistema za spremljanje iztrošenosti medicinske opreme.

Eden od pokazateljev časovne ustreznosti načrtovanja nabave je pričetek aktiviranja opreme po njenem prevzemu. Za izbrane nabave medicinske opreme v letih 2014 in 2015 smo ugotovili, da je od prevzema do pričetka aktiviranja medicinske opreme minilo največ 30 dni, razen v dveh primerih, ko je od prevzema do pričetka uporabe minilo 40 oziroma 82 dni:

- kardiološko gama kamero je UKC Ljubljana prevzel 23. 7. 2015; izvajalec je moral v 10 dneh odpraviti pomanjkljivosti, ugotovljene pri prevzemu; od prevzema do aktiviranja opreme je minilo 40 dni, za kar je obstajal utemeljen razlog;
- ultrazvočni aparat je UKC Ljubljana prevzel 9. 12. 2014, ob prevzemu niso bile ugotovljene pomanjkljivosti; kljub temu je od prevzema do aktiviranja opreme minilo 82 dni.

UKC Ljubljana je v večini primerov medicinsko opremo po prevzemu aktiviral v roku 30 dni. Med prevzemom in začetkom uporabe opreme torej ni bilo znatnega časovnega zamika, kar pomeni, da je bila nabava opreme časovno ustrezno načrtovana.

Ocena ustreznosti podlag za učinkovito ugotavljanje potreb po medicinski opremi

UKC Ljubljana je v obdobju, na katero se nanaša revizija, razpolagal z internim aktom, ki je delno ustrezna podlaga za (strateško in letno) načrtovanje nabav medicinske opreme. Dovolj podrobno določa kronološko določene faze načrtovanja, za to odgovorne osebe na različnih ravneh zavoda, vendar pa ne vsebuje kriterijev, ki bi služili kot podlaga za izbor večje medicinske opreme, ki bo prioritarno nabavljena v tekočem letu iz združenih sredstev amortizacije UKC Ljubljana. Ocenjujemo, da v obdobju, na katero se nanaša revizija, načrtovanje nabav medicinske opreme v UKC Ljubljana ni bilo učinkovito, saj zavod ni ugotavljal potreb za daljše obdobje in ni pripravil strategije in večletnih operativnih načrtov, kar je določal interni akt.

Čeprav iz predloženih predlogov letnih načrtov nabav posameznih SOE izhajajo prioritete nabav posamezne opreme, iz programov dela in finančnih načrtov za leti 2014 oziroma 2015 ni razvidno, na podlagi katerih kriterijev je bila posamezna oprema uvrščena v načrt nabav opreme za posamezno leto na ravni zavoda. To tudi ne izhaja iz predloženih zapisnikov sej strokovnega sveta v letu 2015, ki je odobril načrt nabav opreme za leto 2015. Interni akt je predvidel oblikovanje komisije za standarde, ki naj bi določala, pregledovala in obnavljala minimalne standarde, merila in kriterije za posamezno vsebinsko področje nabav, ki jih morajo izpolnjevati blago, storitve ali gradnje za potrebe UKC Ljubljana, vendar v obdobju, na katero se nanaša revizija, komisija ni delovala. Za pridobitev donirane opreme oziroma opreme na reverz UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagal z internim aktom, iz katerega bi izhajale enotne usmeritve o tem, kdo in na kakšen način določa strokovne standarde, ki jih mora medicinska oprema ob izbiri in sprejemu v uporabo UKC Ljubljana izpolnjevati. UKC Ljubljana je v obdobju, na katero se nanaša revizija, za pregledana javna naročila za nakup medicinske opreme izdelal terminski načrt, izjema so le trije primeri naročil male vrednosti. Ugotovili smo tudi, da med prevzemom in začetkom uporabe izbrane medicinske opreme ni bilo znatnega časovnega zamika, kar pomeni, da je bila nabava opreme časovno ustrezno načrtovana. UKC Ljubljana pa v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel vzpostavljenega ustreznega sistema spremljanja iztrošenosti medicinske opreme. Glede na vse navedeno ocenjujemo, da UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagal z ustreznimi podlagami za učinkovito ugotavljanje potreb po medicinski opremi.

3.1.2 Kriteriji in pogoji za izbor ustrezne medicinske opreme

Pomemben dejavnik pri pridobivanju ustrezne medicinske opreme je tehnična specifikacija opreme, iz katere natančno izhajajo potrebe uporabnika in s pomočjo katere je mogoče ponudnike opreme med seboj primerjati. Zato mora biti specifikacija opreme nedvoumna glede lastnosti, ki so obvezne, in tistih, ki so le zaželeni. Zavod bi zato moral imeti izdelano standardizacijo (tehnične zahteve) medicinske opreme, ki bi bila primerna za uporabo. S tem bi ustrezno obvladoval tveganje, da sprejme v uporabo tehnično neprimerno opremo, ter tveganje, da so pri izboru ob nabavi in prevzemu donirane medicinske opreme ali opreme na reverz prevladali drugi interesi dobavitelja (na primer dobava potrošnega materiala, potrebnega za delovanje opreme).

Pri pregledu izbranih postopkov javnega naročanja v letih 2014 in 2015 smo ugotavljali, ali je imel UKC Ljubljana izdelane ustrezne kriterije za pridobitev tehnično ustrezne medicinske opreme.

Poslovniki o delu z osnovnimi sredstvi poleg načrtovanih nabav osnovnih sredstev dopušča tudi nenačrtovane nabave (s sredstvi donatorjev in sponzorjev, prejeta darila, določeno vsoto sredstev lahko zagotovi v rezervnem skladu za naročanje nujno potrebne opreme zaradi nepredvidenih okvar, lahko pa izdelajo opremo (omare, mize) tudi v UKC Ljubljana).

Pri pregledu 15 javnih naročil za nakup medicinske opreme je bilo 10 naročil uvrščenih v potrjen načrt nabave, v enem primeru je bila oprema nabavljena z donatorskimi sredstvi, v štirih primerih pa so opremo nabavili s sredstvi rezervnega sklada, saj so bile nabave nujne za varno vodenje življenjsko ogroženega bolnika oziroma nadomestitve s trga umaknjenih proizvodov.

V pravilnikih o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 je bilo predvideno, da je komisija za standarde za posamezno področje nabave na ravni UKC Ljubljana zadolžena za pregled obstoječih oziroma pripravo novih splošnih in posebnih strokovnih standardov, kriterijev ter meril za posamezno vsebinsko področje nabave. Tako opredeljeni standardi in kriteriji naj bi določali in izkazovali minimalne zahteve naročnika

glede ustreznosti blaga, storitev in gradenj, ki bi lahko bile predmet nakupa po postopku javnega naročanja in bi jih morali naročniki upoštevati. Komisija za standarde bi lahko imela po določbah pravilnikov podkomisije, pristojne za posamezno skupino blaga, storitev ali gradenj.

Pri pregledu nekaterih izvedenih postopkov javnega naročanja za nabavo medicinske opreme ter po pridobitvi pojasnil UKC Ljubljana smo ugotovili, da predvidene komisije za standarde v letih 2014 in 2015 niso bile oblikovane in niso delovale ter opravljale nalog, opredeljenih v pravilnikih o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015. To pomeni, da niso določile splošnih in posebnih strokovnih standardov, kriterijev ter meril, ki bi jih UKC Ljubljana uporabljal za posamezna področja nabave medicinske opreme.

V letu 2016 je pričel veljati nov pravilnik o javnem naročanju iz 2016, ki komisij in podkomisij za standarde ne predvideva več. Ukinitve predvidenih komisij ter podkomisij za standarde nikakor ne bo pripomogla k jasnosti zahtevanih minimalnih strokovnih standardov, meril in kriterijev, ki jih mora izpolnjevati medicinska oprema, ki jo UKC Ljubljana nabavlja. Primernejše bi bilo, da bi predvidene komisije za standarde tudi dejansko pričele delovati.

UKC Ljubljana je v letu 2014 oziroma letu 2015 pridobil v last za 7.330.331 evrov z DDV oziroma za 4.739.881 evrov z DDV medicinske opreme. Pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 sta določala, da komisija za javna naročila pri določanju višine ocenjene vrednosti javnega naročila upošteva takšno vrednost, da je njena višina primerljiva s cenami na trgu, ki veljajo za predmet javnega naročila, če je ta dostopen na trgu in ni prilagojen posebnim potrebam naročnika. V primeru javnega naročila blaga in storitev, ki so dostopne na trgu, se za pripravo ocene vrednosti opravi analiza trga, na podlagi katere se določi vrednost posameznega predmeta javnega naročila oziroma vrednost sklopov javnega naročila. Analiza trga se opravi na način, ki je skladen z izbranim postopkom javnega naročanja. Pri oceni vrednosti javnega naročila za nabavo opreme se upošteva, da mora garancijsko obdobje trajati praviloma 24 mesecev od dneva uspešne primopredaje. Odvisno od vrste opreme se lahko priključi tudi preventivno vzdrževanje in rezervni deli. Razpis za opremo lahko vključuje tudi predviden obseg potrošnega materiala za predvideno življenjsko dobo opreme oziroma za največ pet let. V pravilniku o javnem naročanju iz 2015 in v novem pravilniku o javnem naročanju iz 2016 je določeno, da analizo trga izvede vodja nabavnega področja. Pri pregledu izbranih postopkov javnega naročanja, z izvedbo katerih je UKC Ljubljana pridobil medicinsko opremo, smo ugotovili, da je pred izvedbo postopkov vedno izvedel analize trga. Nabavljena je bila le oprema, ki je bila predhodno predvidena v potrjenem načrtu nabav in za naročila katere so bila zagotovljena sredstva. Za pridobivanje donirane opreme ter opreme na reverz način oziroma proces pridobivanja opreme (ugotavljanje potreb, izvedba postopka) ni bil opredeljen v nobenem izmed internih aktov. Po pojasnilih nekaterih klinik so pred pridobitvijo donirane opreme izvedli analize trga, na podlagi katerih so nato potencialnega donatorja zaprosili za donacijo medicinske opreme.

Pojasnilo UKC Ljubljana

V UKC Ljubljana kot terciarni bolnišnici se poleg standardne opreme pojavljajo tudi zahteve po opremi, ki služi tudi za raziskave oziroma za uvajanje novih tehnologij zdravljenj. Pri zahtevnejši opremi in še posebej pri opremi za raziskovanje je težava pri opredelitvi strokovnih zahtev, ki jim posamezni uporabniki dajejo prednost. Kljub velikosti zavoda so namreč na posameznih oddelkih zgolj posamezniki, ki se s tovrstno dejavnostjo intenzivneje ukvarjajo. Tako njihove ekspertize in preference definirajo tehnične karakteristike opreme in s tem izbor. Nabava dveh ali več podobnih aparatov je redkost.

Za učinkovito izvajanje postopkov nabav medicinske opreme sta potrebna kronološko načrtovanje posameznih faz nabav ter ustrezen nadzor nad realizacijo nabav.

Kronološko načrtovanje in izvajanje posameznih faz nabav je bilo določeno v pravilnikih o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015. Pravilnika sta določala, da mora komisija za javna naročila pri svojem delu upoštevati terminski načrt posameznih aktivnosti, ki ga po imenovanju komisije pripravi pomočnik generalnega direktorja za nabavno dejavnost. V primeru zamude pri izvajanju posameznih aktivnosti terminskega načrta predsednik komisije poroča pomočniku generalnega direktorja za nabavno dejavnost o razlogih za zamudo in ukrepih za njihovo odpravo. Ker je sodelovanje v komisiji prednostna delovna naloga članov komisije, neupoštevanje terminskega načrta lahko pomeni kršitev delovne obveznosti.

UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, v treh primerih naročil male vrednosti za nabavo medicinske opreme ni pripravil terminskega načrta, kljub temu da pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 izjem nista določala in sta pripravo terminskega načrta predpisovala za vsa javna naročila (povezava s točko 2.2.3.a tega poročila). Terminski načrt je bil priloga sklepa o imenovanju v komisijo za javna naročila samo, ko je bila ocenjena vrednost javnega naročila nad 134.000 evrov brez DDV, ker je pomočnik generalnega direktorja za nabavno področje pripravljati terminske načrte samo za javna naročila nad mejno vrednostjo za javna naročila male vrednosti. Postopki naročil male vrednosti so bili izpeljani dokaj hitro, zato potreba po izdelavi terminskih načrtov po oceni UKC Ljubljana ni bilo. V enem primeru pa terminski načrt ni bil priložen zaradi časovnega zamika med imenovanjem komisije za javna naročila in pripravo strokovnih zahtev.

Pravilnik o javnem naročanju iz 2016 ne vsebuje več določb glede terminskega načrta. Pregled oziroma nadzor nad izvajanjem postopka javnega naročanja brez terminskih načrtov je otežen, zato je tudi težje pravočasno in učinkovito ukrepati pri zamujanju izvedbe postopkov, s čimer bi se lahko pripomoglo k uspešno izvedenemu postopku javnega naročanja.

Za izbrane postopke javnega naročanja medicinske opreme smo preverili tudi uresničevanje terminskih načrtov. Ugotovili smo, da je bila v 38 odstotkih naročil medicinske opreme pogodba sklenjena več kot šest mesecev kasneje, kot je to predvideval terminski načrt. Od preverjenih postopkov javnega naročanja medicinske opreme je največja zamuda nastala pri javnem naročilu za najem anestezijskih aparatov⁵⁷, kjer so bile pogodbe podpisane 11 mesecev kasneje, kot je to predvideval terminski načrt. Potencialni ponudniki so na portalu javnih naročil UKC Ljubljana zastavili kar 133 vprašanj, zato je bil rok za oddajo ponudb podaljšan kar štirikrat. Dolgotrajna je bila tudi faza analize ponudb, eden izmed ponudnikov pa je vložil tudi zahtevek za revizijo, ki ga je Državna revizijska komisija zavrnila kot neutemeljenega. V splošnem je do zamud prihajalo predvsem v fazi oblikovanja kriterijev, analize prejetih ponudb ter zaradi naknadnih sprememb odločitev.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Do zamud pri izvajanju postopkov je prišlo zaradi odsotnosti članov komisije (dopusti, strokovna izobraževanja, bolniške odsotnosti), podaljševanja rokov ter nepredvidenih zapletov. Služba za javna naročila, katere zaposleni so odgovorni za vodenje in pravno podporo v postopkih javnega naročanja, je kadrovske podbranjena, poleg tega pa vsako leto prične s približno 100 postopki javnega naročanja. Težavno je tudi oblikovanje komisij, saj je nabor strokovnih sodelavcev, ki morajo dobro poznati predmet javnega naročila in imeti dovolj strokovne in osebne integritete za oblikovanje najprimernejših strokovnih zahtev, omejen. Hkrati je delo v komisijah za javna naročanja precej nezaželeno zaradi pritiskov javnosti in medijev, poskusov vplivanja na odločitve komisije s strani ponudnikov ter poročanja Komisiji za preprečevanje korupcije o premoženjskem stanju. K podaljševanju postopkov javnega naročanja pa prispeva tudi kadrovska podbranjenost na oddelkih,

⁵⁷ Obvestilo o naročilu št. JN9505/2013 objavljeno na portalu javnih naročil z dne 30. 7. 2013.

zaradi česar je sodelovanje strokovnih sodelavcev v komisijah za javna naročila večkrat oteženo. To se odraža v daljšem trajanju priprave strokovnih kriterijev, odgovarjanja na vprašanja potencialnih ponudnikov, zastavljena na portalu javnih naročil, ter pregledovanja prispelih ponudb.

Tako pravilnika o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 kot tudi Poslovnika komisije za javna naročila⁵⁸ iz leta 2013 oziroma 2015 so predpisovali sestavo komisij za javna naročila ter njihove naloge. UKC Ljubljana je v pravilnikih o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 in Poslovniku komisije za javna naročila predpisal sestavo komisij za javna naročila, in sicer kriterije za članstvo in naloge članov komisije. Člani komisij so obvezni in neobvezni. Obvezni člani so vodja službe javnih naročil, vodja službe nabavnega področja, kamor spada predmet javnega naročila, predstojnik ali poslovni direktor uporabnika predmeta javnega naročila, pravnik iz službe za javna naročila ter potrebno število strokovnih sodelavcev za pripravo strokovnih kriterijev. Neobvezni člani komisije so lahko strokovni sodelavci in zunanji strokovnjaki. Strokovni sodelavci so praviloma iz notranjih organizacijskih enot naročnika, ki so največje uporabnice predmeta javnega naročila. Obvezni člani strokovnih komisij morajo biti iz različnih organizacijskih enot. Če je uporabnik predmeta javnega naročila le ena strokovna enota, morajo biti strokovni sodelavci iz različnih oddelkov.

V Poslovniku komisije za javna naročila so podrobneje določene tudi naloge posameznih članov komisije. Predsednik komisije med drugim skrbi, da njeno delo poteka v skladu z veljavno področno zakonodajo in internimi akti naročnika, predlaga vrsto postopka oddaje javnega naročila, pripravlja sklep o začetku postopka, razpisno dokumentacijo, končno poročilo in predlog odločitev in skrbi za objavo javnega naročila. Vodja službe nabavnega področja med drugim smiselno oblikuje predmet javnega naročila in sodeluje pri formiranju sklopov, pripravi izračun ocenjene vrednosti javnega naročila, opravi komercialni pregled prispelih ponudb ter skrbi za finančni in terminski pregled pogodbe. Strokovni sodelavci pripravijo strokovni del razpisne dokumentacije (strokovne zahteve, merila za izbor), odgovore na postavljena vprašanja pred rokom za oddajo ponudb in strokovno oceno ponudb. Pravnik službe za javna naročila spremlja zakonodajo in skrbi za zakonitost postopka, opravlja pravni pregled razpisne dokumentacije pred objavo, odgovarja na vprašanja ponudnikov pravne narave, opravi pravno-formalni pregled vseh pravočasno prejetih ponudb ter preverja osnovno sposobnost ponudnika v skladu z 42. členom ZJN-2 in po potrebi pridobiva podatke iz javnih in uradnih evidenc. Na podlagi kriterijev za članstvo in nalog članov komisije smo ocenili, da je UKC Ljubljana ustvaril pogoje za spoštovanje temeljnih načel javnega naročanja ter zakonito izvajanje postopkov javnega naročanja.

Komisije za standarde v obdobju, na katero se nanaša revizija, niso bile imenovane in zato ni bilo pripravljenih kriterijev, ki bi jih pri pripravi javnih naročil lahko uporabile komisije za javna naročila. Tako so pripravljale kriterije za izbor na podlagi vsebinske dokumentacije. UKC Ljubljana je pred postopkom javnega naročanja opravil analizo trga, ki je bila podlaga za določitev strokovnih zahtev in oceno vrednosti naročila. UKC Ljubljana bi z imenovanjem komisij za standarde lahko skrajšal postopke javnega naročanja in spodbujal oblikovanje kriterijev, ki bi omogočali prijavo več ponudnikov.

V skladu s pravilnikom o javnem naročanju iz 2013 oziroma 2015 so morali člani strokovne komisije, če je na javno naročilo ali posamezen sklop prispela samo ena ponudba, pripraviti pisno obrazložitev razlogov, na podlagi katerih je naročnik v tem javnem naročilu prejel samo eno ponudbo. UKC Ljubljana v nobenem izmed preverjenih primerov javnih naročil, kjer je za javno naročilo ali posamezen sklop prejel le eno ponudbo, ni pripravil pisne obrazložitve razlogov (povezava s točko 2.2.3.c tega poročila).

⁵⁸ Sprejel ju je generalni direktor z dne 7. 11. 2013 in z dne 30. 3. 2015.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Člani posameznih komisij so večkrat pojasnjevali, da je njihova strokovna ocena prispelih ponudb dovolj strokovno utemeljena in razumljiva ter da k navedenim obrazložitvam nimajo dodatnih pojasnil. To so potrdile posamezne odločitve o oddaji javnega naročila, ki je generalni direktor zavoda podpisal navedeno odločitev, kljub temu da je prispela le ena ponudba za posamežen sklop. Strokovna ocena ponudbe je bila v takih primerih zadostna oziroma bi dodatna ustna ali pisna pojasnjevanja še podaljševala celoten postopek in vodila tudi do nerazumljivo dolgega obdobja med odpiranjem ponudb in odločitvijo. Zavod je to procesno neusklajenost zaznal kot nepotreben oziroma odvečen zastoj pri sprejemanju odločitve.

V postopkih javnega naročanja ob prejemu le ene ponudbe ponovna proučitev ali so tehnične specifikacije, ki jih mora medicinska oprema izpolnjevati in so zahtevane v razpisu, ustrezne in edine možne (saj so lahko take, da omejujejo število potencialnih ponudnikov) in ali bi jih lahko, brez zmanjšanja standardov zdravljenja, spremenili, ter strokovni premislek o tem, kako z analizami trga ter z izkušnjami iz že izvedenih postopkov javnega naročanja v takih primerih v skladu z zakonskimi okviri zagotoviti izbiro primernejšega postopka za oddajo javnega naročila, lahko pripomore k spremembi in s tem razširitvi kroga potencialnih ponudnikov določene medicinske opreme.

V pravilniku o javnem naročanju, ki ga je UKC Ljubljana sprejel v letu 2015, je bila v 21. členu dodana zahteva, da morajo člani komisije, odgovorni za pripravo strokovnih kriterijev, če bi bila zaradi izločitve strokovno neustreznih ponudb izbrana cenovno ne najugodnejša ponudba, za svojo odločitev pridobiti pozitivno mnenje strokovnega sveta. Ugotovili smo, da v primeru javnega naročila za nakup monitorjev za sklop 6⁵⁹ ni bila izbrana cenovno najugodnejša ponudba. Ponudnik Genos d. o. o. je namreč ponudil monitor, ki ni imel zahtevane modularne zasnove, zato je UKC Ljubljana ponudbo izločil in sprejel ponudbo drugega najugodnejšega ponudnika Euromed Franci Zore s. p.. Komisija za javna naročila ni pridobila pozitivnega mnenja strokovnega sveta, UKC Ljubljana pa brez tega ne bi smel sprejeti odločitve o izbiri ponudnika.

Generalni direktor UKC Ljubljana je 29. 7. 2016 sprejel nov pravilnik o javnem naročanju, po katerem se od strokovnih članov komisije ni več zahtevalo, da za svojo odločitev pridobijo pozitivno mnenje strokovnega sveta, če bi bila zaradi izločitve strokovno neustreznih ponudb izbrana cenovno ne najugodnejša ponudba. Zahteva po mnenju strokovnega sveta je bilo dodatno zagotovilo, da se v razmerju med strokovnimi zahtevami in ceno upoštevajo le tiste strokovne zahteve glede določene opreme, ki so resnično upravičene.

Od skupno 53 postopkov javnega naročanja medicinske opreme (od tega se jih je 49 nanašalo na nabavo, trije na najem ter eden na servisiranje in vzdrževanje medicinske opreme), ki jih je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 zaključil s sklenitvijo pogodbe, je zgolj šest naročil medicinske opreme vključevalo tudi nabavo potrošnega materiala, najmanj 25 naročil medicinske opreme pa je bilo takih, da niso vključevala nabave potrošnega materiala, pa ga je oprema za delovanje kljub temu potrebovala. Pri 69 odstotkih nabavljene opreme je UKC Ljubljana že v javno naročilo vključil stroške vzdrževanja. V letih 2014 in 2015 se je 11 postopkov javnega naročanja nanašalo zgolj na nabavo opreme in ni vključevalo tudi preventivnega vzdrževanja. Ugotovili smo, da je šlo v teh primerih za opremo, ki ni potrebovala preventivnega vzdrževanja, na primer kirurški instrumenti, operacijske svetilke, transportni vozički, terapevtske dinamične blazine.

⁵⁹ Na portalu javnih naročil objavljen 25. 2. 2015 pod oznako JN1297/2015.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Kadar gre za specifičen potrošni material, ki ga lahko ponudi le proizvajalec opreme, se zavod odloči, da pri javnem naročilu pri nabavi opreme vključi tudi pripadajoč potrošni material. Kadar pa je določena oprema kompatibilna s potrošnim materialom različnih proizvajalcev, takega potrošnega materiala ne vključi v javno naročilo pri nabavi opreme, ampak se javno naročilo izvede ločeno, če je vrednost potrošnega materiala takšna, da je treba izpeljati javno naročilo.

Glede na to, da iz točk od 2.2.1.a do 2.2.1.n tega poročila izhaja, da je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 dobavitelje zdravstvenega materiala (brez zdravil) večkrat izbral mimo postopkov javnega naročanja, ni mogoče potrditi, da je UKC Ljubljana pri izbiri dobaviteljev medicinske opreme, brez vključitve potrošnega materiala, ravnal učinkovito.

Ocena ustreznosti kriterijev in pogojev za izbor ustrezne medicinske opreme

Ocenjujemo, da UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel izdelane standardizacije (tehničnih zahtev) medicinske opreme, ki bi bila primerna za uporabo. V internem aktu je bilo predvideno delovanje komisije za standarde, ki naj bi med drugim določala minimalne standarde, kriterije ter merila za nabavo medicinske opreme, vendar komisija v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni delovala. Pred pričetkom postopka javnega naročanja medicinske opreme je UKC Ljubljana izvedel analizo trga, k čemur ga je zavezoval tudi interni akt. Nabavljena je bila le oprema, ki je bila predhodno predvidena v potrjenem načrtu nabav in za naročilo katere so bila zagotovljena sredstva. V nobenem izmed internih aktov pa ni bil določen način oziroma proces pridobivanja donirane ali tuje medicinske opreme. Eden izmed pokazateljev ustreznega načrtovanja nabav medicinske opreme je tudi pravočasna pridobitev ter pravočasen pričetek uporabe pridobljene opreme. V ta namen je tudi interni akt predpisal izdelavo terminskega načrta za posamezno javno naročilo, vendar v obdobju, na katero se nanaša revizija, UKC Ljubljana kljub temu najmanj v treh postopkih naročil male vrednosti ni pripravil terminskega načrta. Po pridobitvi medicinske opreme je UKC Ljubljana v večini pregledanih primerov pričel uporabljati nabavljeno opremo v primernem roku. Pri preveritvi uresničevanja terminskih načrtov smo ugotovili, da je bila v 38 odstotkih naročil medicinske opreme pogodba sklenjena več kot šest mesecev kasneje, kot je to predvideval terminski načrt. Na splošno je do zamud prihajalo predvsem v fazi oblikovanja kriterijev, analize prejetih ponudb ter zaradi naknadnih sprememb odločitev. Predhodno opravljene analize trga so večkrat pokazale, da je število možnih ponudnikov omejeno oziroma da je ponudnik le eden. Člani strokovne komisije pa, kadar je UKC Ljubljana v postopku javnega naročanja tudi dejansko prejel le eno ponudbo, kljub zahtevam internega akta o tem niso pripravili pisne obrazložitve razlogov. Ocenjujemo, da bi UKC Ljubljana lahko upošteval izkušnje iz že izvedenih postopkov javnega naročanja, rezultate analiz trga ter pisne obrazložitve razlogov članov strokovnih komisij, če bi obstajale, pri strokovnem premisleku glede oblikovanja kriterijev in izbire vrste postopkov javnega naročanja ter s tem pospešil izvajanje postopkov. UKC Ljubljana je v internih aktih predpisal sestavo komisij za javna naročila, in sicer kriterije za članstvo in naloge članov komisije, na podlagi katerih smo ocenili, da je s tem ustvaril pogoje za spoštovanje temeljnih načel javnega naročanja ter zakonito izvajanje postopkov javnega naročanja. Ugotovili smo še, da je UKC Ljubljana pri javnih naročilih za nabavo opreme vključil v predmet naročila pripadajoč potrošni material le, kadar je šlo za potrošni material, ki ga lahko ponudi le proizvajalec opreme, v drugih primerih pa ne. Ker pa smo ugotovili, da je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 dobavitelje zdravstvenega materiala večkrat izbral mimo postopkov javnega naročanja, ni mogoče potrditi, da je pri izbiri dobaviteljev medicinske opreme v primerih, ko v javno naročilo opreme ni vključil tudi potrebnega potrošnega materiala, ravnal učinkovito.

3.1.3 Izdelava analiz stroškov pred prevzemom medicinske opreme⁶⁰ v uporabo

Da bi bila odločitev o prevzemu medicinske opreme (donirane opreme, opreme na reverz ali v najem) v uporabo stroškovno upravičena, je treba pred sprejemom take odločitve opraviti analize, s katerimi se dokaže, da bi bila kljub vsem stroškom, ki bi jih uporaba opreme povzročila, prevzem in uporaba upravičena.

Ugotavljali smo, ali je UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, prevzel le tisto medicinsko opremo, za katero je pred tem izdelal analizo stroškov, na podlagi katere bi ugotavljal upravičenost prevzema opreme, in ali je ob prevzemu opreme v uporabo z lastnikom opreme sklenil pogodbo. Ugotavljali smo tudi, s kakšnim namenom (motivom) so lastniki želeli opremo predati v uporabo UKC Ljubljana.

Iz evidenc o donirani medicinski opremi, ki jih je UKC Ljubljana predložil, je razvidno, da je v letih 2014 oziroma 2015 prejel za 407.825 evrov oziroma 781.396 evrov medicinske opreme v naravi. Za prevzem podarjene medicinske opreme je sklenil 70 pogodb v letu 2014 oziroma 43 pogodb v letu 2015, za 18 donacij v letu 2014 in za 31 donacij medicinske opreme v letu 2015 pa z donatorji ni sklenil pogodb. Donatorske pogodbe je v obdobju, na katero se nanaša revizija, sklenil(a) generalni(a) direktor(ica) UKC Ljubljana. Donirana denarna sredstva za nakup osnovnih sredstev so v letih 2014 oziroma 2015 znašala 169.364 evrov oziroma 222.036 evrov.

⁶⁰ Donirano opremo, opremo na reverz ali v najem.

Tabela 9: Največji donatorji medicinske opreme v naravi oziroma sredstev za nakup osnovnih sredstev

Donator	Leto 2015 v evrih	Vrsta pridobljene opreme	Leto 2014 v evrih	Vrsta pridobljene opreme
<i>V naravi</i>				
anonimni	127.472	Operacijska miza, aparat za termodezinfekcijo, aspirator, aparat z grelci in vlažilci za dihalne poti	95.280	Videoprosesor za endoskopske operacije, oksimeter, CTG aparat, aparat za iztiskanje materinega mleka, aparat za elektroterapijo, RTG aparat, inkubator, pulzni oksimeter, analizator krvi, monitor za spremljanje življenjskih funkcij
Ustanova za novo pediatrično kliniko v Ljubljani	41.560	Aparat za spremljanje dihanja in srčnega utripa, RTG aparat, voziček-dvigalo za pacienta, videogastroskop	86.294	Oftalmoskop, oksimeter, aktimeter, aparat za iskanje žil, luminometer, ultrazvočna sonda
Društvo za pomoč prezgodaj rojenim otrokom		Črpalke materinega mleka, aparat za spremljanje dihanja in srčnega utripa, otroška ogrevalna postelja	39.374	Oksimeter, monitor za spremljanje življenjskih funkcij, inkubator, aparat za respiratorno terapijo
Echo Son d. o. o., Ljubljana			24.400	Ultrazvočni aparat
Roche d. o. o.			24.344	Voziček za medicinske aparate, infuzijska črpalka, pregledna miza, merilnik krvnega tlaka, analizator telesnih tekočin
Medis, d. o. o.			19.906	Infuzijska črpalka, voziček za vizito, pregledna miza za diagnostiko
Pulmodata d. o. o.			16.449	Aparat za plinsko analizo, izkašljevalnik
Alcon d. o. o.	253.025	Operacijski mikroskop, aparat za operacijske posege, EKG aparat, endomagnet za jemanje tujkov iz očesa, aparat izvora svetlobe		
Novartis Pharma Services Inc., Podružnica v Sloveniji	55.000	Svetilka špranjska, kamera za diagnostiko, voziček za instrumente, aplanacijski tonometer		

Donator	Leto 2015 v evrih	Vrsta pridobljene opreme	Leto 2014 v evrih	Vrsta pridobljene opreme
Ram 2, d. o. o.	32.919	Monitor za spremljanje vitalnih funkcij, aparat za dihalno podporo, mešalec zraka in kisika, aparat za respiracijsko terapijo		
Mark Medical d. o. o.	31.270	Analizatorji krvi		
Medicoengineering d. o. o.	30.929	Bolniške postelje, postelja za prevoz bolnikov		
<i>V denarju</i>				
Prispevki za odložen kazenski pregon ⁶¹	47.952		61.539	
Novartis Pharma Services Inc., Podružnica v Sloveniji	17.185		32.700	
Kastor M. D. d. o. o., Ljubljana			15.000	
Cardio Medical, d. o. o.			13.000	
Wrigley d. o. o.	52.000			
Roche d. o. o.	5.400			
Salus d. o. o.	5.000			

Vir: evidenci UKC Ljubljana "donacije" za leti 2014 in 2015.

UKC Ljubljana je predložil evidenci tuje medicinske opreme, s katerima je razpolagal na dan 31. 12. 2014 oziroma na dan 31. 12. 2015. Evidenci sta bili izdelani po izvedbi letnega popisa osnovnih sredstev. Iz evidenc je razvidno, da je UKC Ljubljana na dan 31. 12. 2014 razpolagal s 1.129 kosi tuje medicinske opreme, na dan 31. 12. 2015 pa z 972 kosi. Za 423 kosov opreme ob koncu leta 2014 in za 243 kosov medicinske opreme ob koncu 2015 ni bilo podatka o dokumentu, ki je bil podlaga za prevzem medicinske opreme. Prav tako so v evidenci pomanjkljivi podatki o inventarni številki, lokaciji opreme ter lastniku opreme. Podatka o vrednosti opreme evidenca ne vsebuje. Iz tabele 10 so razvidni lastniki tuje medicinske opreme, od katerih ima UKC Ljubljana v uporabi največ kosov medicinske opreme.

⁶¹ Po 162. členu Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12-UPB8, 47/13, 87/14) osumljenec kaznivega dejanja, za katero je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let, in za kazniva dejanja iz drugega odstavka tega člena, če je pripravljen, lahko plača določen prispevek v korist javne ustanove, tožilec pa sme s soglasjem oškodovanca odložiti kazenski pregon za to kaznivo dejanje. Če osumljenec v roku, ki ga določi državni tožilec, izpolni nalogo in povrne stroške, se ovadba zavrže (četrty odstavek 162. člena Zakona o kazenskem postopku).

Tabela 10: Lastništvo tuje opreme na dan 31. 12. 2014 oziroma 31. 12. 2015

Lastnik opreme	Število kosov opreme	
	na dan 31. 12. 2014	na dan 31. 12. 2015
Pharmamed – Mado, d. o. o.	219	241
Mark Medical d. o. o.	137	126
Interpart, d. o. o.	92	93
Lek d. d.	79	
Ram 2, d. o. o.	59	64
Medicoengineering d. o. o.	56	59
Euromed d. o. o.	48	4
Fresenius Medical care Slovenija, d. o. o.	48	29
AbbVie d. o. o.	44	21
Abbott Laboratories d. o. o.	41	40
Medis, d. o. o.	16	16
Labohem d. o. o.	11	5
Thomy F. E., d. o. o.	10	11
Ni podatka o lastniku	141	109 ¹⁾
Drugi lastniki ²⁾	128	143
Skupaj	1.129	951

Opombi: ¹⁾ Za nekatero opremo razviden lastnik iz opisa v opombah.

²⁾ Lastniki, katerih opreme je v UKC Ljubljana manj kot 10 kosov.

Vir: podatki UKC Ljubljana iz evidenc "tuja oprema_31122014" in "tuja oprema_25022016".

Donirana medicinska oprema naj bi bila predvsem posledica potreb zavoda zaradi iztrošenosti razpoložljive medicinske opreme, kadar nima dovolj lastnih sredstev za nadomeščanje iztrošene medicinske opreme. V primeru prevzema donirane opreme na podlagi donatorske pogodbe je bil v pogodbi naveden namen uporabe donirane opreme. UKC Ljubljana pa ni posebej ugotavljal motivov lastnika za donacijo. Ob pregledu dokumentacije smo ugotovili, da je bil v obdobju, na katero se nanaša revizija, v uporabi obrazec Vloga za odobritev donacije (ki pa ga ni predvideval noben interni akt), ki ga je pred sklenitvijo donatorske pogodbe v odobritev pomočniku generalnega direktorja za komercialno dejavnost posredovala organizacijska enota (odobrili so ga strokovno vodstvo ter poslovni direktor enote). V 57 odstotkih pregledane donirane medicinske opreme je UKC Ljubljana predložil obrazce Vloga za odobritev donacije, v preostalih primerih pa vlog ni bilo. Vlog za odobritev donacij ni bilo tako v primeru sklenjenih pogodb kot tudi v primerih, ko donatorske pogodbe niso bile sklenjene. V obrazcih je bilo treba navesti tudi namen (razlog) donacije medicinske opreme. Če se donatorska pogodba ni sklepala, je odgovorna oseba za osnovna sredstva izpolnila obrazec Zahtevke za vpis podarjenih sredstev⁶², ki pa ni zahteval podatkov o namenu (motivih) lastnika za dano opremo v uporabo UKC Ljubljana. Prav tako se pred prevzemom opreme v Zahtevku za vpis podarjenih sredstev niso ugotavljali stroški, ki jih bo uporaba

⁶² Obrazec je priloga k poslovniku o delu z osnovnimi sredstvi.

opreme povzročila (stroški vzdrževanja opreme ter stroški potrošnega materiala, še posebej, če ga ekskluzivno lahko nabavlja le donator). Podatke o potrošnem materialu, ki se nanaša na podarjeno opremo, pa je zahteval obrazec Vloga za odobritev donacije, in sicer podatke o tem, ali je na opremo vezan potrošni material, ali bo potrošni material doniran, ali je potrošni material že v uporabi zavoda ali ne, oznako (ident) potrošnega materiala, ki se bo uporabljal, ter okvirno letno količino porabe in vrednost potrošnega materiala. Od avgusta 2015 je v veljavi obrazec Soglasje nabavne službe k donaciji/opremi na reverz, v katerem je treba navesti, ali je na opremo vezan potrošni material, če bo doniran ali ne, ali je že v uporabi UKC Ljubljana ali ne, idente materiala ter okvirno letno količino in letno vrednost materiala.

V primeru prejema medicinske opreme na reverz (kadar se pogodba ni sklenila) se v obdobju, na katero se nanaša revizija, obrazec Vloga za odobritev donacije ni izpolnjeval. Od maja 2015 pa je v veljavi Evidenčni list tuje opreme v UKCL, ki je priloga k organizacijskemu predpisu Obvladovanje medicinske opreme⁶³. V obrazcu je treba navesti predvideno višino stroškov, ki bodo ob uporabi medicinske opreme nastali v breme UKC Ljubljana (v evrih na mesec). V obrazcu je mogoče navesti tudi namen in razlog uporabe opreme. V pridobljenih Evidenčnih listih tuje opreme klinike večinoma niso navajale namena uporabe posamezne opreme, če pa so ga navajale, pa je navedeno delo, ki se izvaja z opremo, na primer subglotična aspiracija, nadzor globine sedacije. Prav tako so klinike večinoma v obrazcu navedle, da uporaba opreme na reverz ne bo povzročala dodatnih stroškov. V obrazcu Evidenčni list tuje opreme v UKCL je treba tudi navesti razlog uporabe opreme (možni razlogi so že navedeni: testiranje, demonstracija, nadomestilo za čas popravila lastne opreme, učni pripomoček, raziskovalni projekt ali drug razlog, ki ga je treba navesti). Vendar pa na ravni UKC Ljubljana ni bilo mogoče pridobiti podatka o tem, zakaj se tuja medicinska oprema nahaja v zavodu. Tudi evidenca, ki je bila sestavljena ob izvedbi popisa tuje opreme ob koncu leta 2014 oziroma leta 2015, tega podatka ni vsebovala. Šele z decembrom 2015, ko je UKC Ljubljana sprejel Navodila o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana sprejme v brezplačno rabo, je bilo določeno, da se z lastnikom opreme, ki izkaže interes, da bi določeno opremo dal v začasno ali trajno brezplačno rabo, sklene pogodba o brezplačni rabi. Reverz opreme brez predhodno sklenjene pogodbe ne zadostuje. Določeno je, da mora predlagatelj (vodja in poslovni direktor organizacijske enote) pred sklenitvijo pogodbe ugotoviti, s kakšnim namenom želi lastnik opreme dati v brezplačno rabo določeno opremo, ugotoviti, ali je predlagana brezplačna raba opreme gospodarna, ter regulirati nabavo morebitnega potrošnega materiala za opremo. Navodila morebitnih stroškov vzdrževanja opreme ne obravnavajo, v vzorcu pogodbe o brezplačni uporabi opreme, ki je priloga navodil, pa je v 4. člen vključena določba, da bo lastnik opremo v času brezplačne uporabe redno preventivno in kurativno servisiral na lastne stroške. Pogodbe o brezplačni uporabi opreme mora odobriti pomočnik generalnega direktorja za nabavno dejavnost.

Med revizijo smo za izbrano medicinsko opremo (pridobljeno na reverz ali kot donacijo) pridobili podatek o pripadajočem potrošnem zdravstvenem materialu. Ugotovili smo, da je imel UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija:

- od družbe Mark Medical d. o. o. na reverz tri aparate⁶⁴, dva aparata⁶⁵ pa je prejel kot donacijo; za uporabo teh aparatov je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil (izključno) od te družbe za 500.861 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala brez izvedbe postopkov javnega naročanja;

⁶³ Izdaja 1 velja od 30. 10. 2013, izdaja 2 velja od 22. 4. 2015.

⁶⁴ Analizator krvi, i-STAT tiskalnik, aparat za hlajenje in ogrevanje pacientov.

⁶⁵ Krvni analizator za nelaboratorijske teste.

- od družbe Interpart, d. o. o. na reverz dva aparata⁶⁶; za uporabo teh aparatov je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil (izključno) od te družbe za 48.757 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala brez izvedbe postopkov javnega naročanja;
- od družbe Bormia d. o. o. na reverz monitor za hemodinamski nadzor; za uporabo tega aparata je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil (izključno) od te družbe za 96.990 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala brez izvedbe postopkov javnega naročanja;
- od družbe Cardio Medical, d. o. o. na reverz aparat Picco; za uporabo tega aparata je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil (izključno) od te družbe za 75.349 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala brez izvedbe postopkov javnega naročanja;
- od družbe Labohem d. o. o. na reverz aparat za merjenje krvnega sladkorja; za uporabo tega aparata je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil (izključno) od te družbe za 168.549 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala brez izvedbe postopkov javnega naročanja;
- na reverz od družbe Mark Medical d. o. o. dva aparata⁶⁷ in od družbe Interexport d. o. o. en aparat⁶⁸, kot donacijo pa po eno infuzijsko črpalko od družbe Medis, d. o. o. in družbe Euromed d. o. o.; za uporabo teh aparatov je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 na podlagi izvedenih postopkov javnega naročanja nabavil (izključno) od teh družb za 453.891 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala, vezanega na aparature, ki so jih družbe dale v brezplačno rabo oziroma donirale.

Kot poseben primer neurejenih evidenc tuje medicinske opreme izpostavljamo dva aparata Stellaris, ki ju je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 evidentiral kot tujo medicinsko opremo na reverz⁶⁹. UKC Ljubljana dokumenta, ki bi izkazoval prenos opreme v uporabo z lastnika na UKC Ljubljana, ni predložil. Aparata nista več tuja medicinska oprema, saj je UKC Ljubljana septembra 2016 sklenil donatorsko pogodbo za pridobitev aparatov. Pred sklenitvijo pogodbe je UKC Ljubljana razpolagal zgolj s poročilom o opravljenem servisiranju s strani družbe Biokorp d. o. o., ki je aparate tudi podarila. UKC Ljubljana je za pridobitev navedenih aparatov predložil donatorsko pogodbo, ki pa je bila sklenjena z družbo PharmaSwiss d. o. o. Za uporabo teh aparatov je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 nabavil (izključno) od družbe Biokorp d. o. o. za 50.477 evrov brez DDV potrošnega zdravstvenega materiala, od tega za 36.474 evrov brez DDV brez izvedbe postopkov javnega naročanja.

Tudi za izbrano medicinsko opremo, prevzeto v najem, smo ugotavljali, ali je UKC Ljubljana pred najemom opreme ugotavljal gospodarnost najema. V obdobju, na katero se nanaša revizija, je na podlagi izvedbe postopka javnega naročanja prevzel v najem anestezijske postaje⁷⁰. Pred odločitvijo o pričetku izvedbe postopka UKC Ljubljana ni izračunal gospodarnosti najema anestezijskih postaj. Izvedena je bila samo analiza trga za najem anestezijskih aparatov za obdobje osmih let. Najem anestezijskih aparatov je bil predviden v finančnem načrtu za leto 2013. Po pojasnilih UKC Ljubljana so se zaradi predvidenih večjih vzdrževalnih stroškov po poteku osmih let, v katerih se bodo postaje v celoti amortizirale, odločili, da opreme ne bodo odkupili, ampak bodo izvedli nov postopek javnega naročanja za najem opreme. Tudi v primeru najema ultrazvočnih aparatov (povezava s tretjo alinejo točke 2.2.2.a tega poročila) UKC Ljubljana pred najemom ni izvedel stroškovne analize.

⁶⁶ Evac-suction system in aparat za preprečevanje venske tromboze.

⁶⁷ Infuzijska črpalka in grelec za kri ter infuzijske tekočine.

⁶⁸ Aparat za odčitavanje testnih trakov.

⁶⁹ Iz evidenc lastnik opreme ni bil razviden.

⁷⁰ Na portalu javnih naročil objava pod št. JN9512/2014.

Ocena ustreznosti izdelave stroškovnih analiz medicinske opreme pred prevzemom v uporabo

UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni ugotavljal, ali donirano medicinsko opremo oziroma opremo, sprejeto na reverz, potrebuje. Poleg tega ni ugotavljal, s kakšnim namenom (motivom) so lastniki želeli opremo predati v uporabo UKC Ljubljana. UKC Ljubljana ni prevzel le takšne donirane opreme ter v najem ali brezplačno uporabo dobljene medicinske opreme, za katero je pred tem izdelal analizo, s katero bi dokazal stroškovno upravičenost prevzema medicinske opreme v uporabo. Zaradi možnih (večjih) stroškov materiala in vzdrževanja (od predvidenih), ki so povezani z uporabo opreme, pa tudi morebitnih večjih stroškov najema opreme od stroškov nakupa, UKC Ljubljana po naši oceni ni obvladoval tveganja, da so bili prevzemi brezplačne medicinske opreme in opreme v najem brez opravljenih ustreznih analiz stroškovno neupravičeni. V primeru prevzema v uporabo donirane medicinske opreme UKC Ljubljana z donatorjem ni vedno sklenil donatorske pogodbe (kljub določilu internega akta), v nobenem od pregledanih primerov pa nismo ugotovili, da bi sklenil pogodbo za prevzem tuje opreme. Ocenjujemo, da UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni obvladoval tveganja, da v uporabo sprejema medicinsko opremo le, kadar so donacije/reverz/najemi opreme stroškovno upravičeni.

3.2 Upravljanje z medicinsko opremo po pridobitvi

Za oceno učinkovitosti UKC Ljubljana pri upravljanju z medicinsko opremo po pridobitvi smo ugotavljali, ali je UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, imel vzpostavljena pravila glede upravljanja z medicinsko opremo – lastno in tujo, ali je imel vzpostavljene evidence pridobljene medicinske opreme, ali je imel vzpostavljen pregleden sistem nad stanjem ter izkoriščenostjo medicinske opreme ter ali je spremljal dejanske stroške materiala, vzdrževanja ter rezervnih delov za posamezno medicinsko opremo.

3.2.1 Podlage UKC Ljubljana za upravljanje z medicinsko opremo – lastno in tujo

Upravljanje⁷¹ z medicinsko opremo – lastno in tujo so v obdobju, na katero se nanaša revizija, urejali naslednji interni akti:

- Pravilnik o računovodstvu, ki velja od 10. 1. 2000;
- poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi, ki velja od 20. 7. 2006;
- Upravljanje z osnovnimi sredstvi, ki velja od 22. 9. 2015;
- Obvladovanje medicinske opreme – izdaja 1 velja od 30. 10. 2013, izdaja 2 velja od 22. 4. 2015;
- Navodila o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana sprejme v brezplačno rabo, ki velja od 16. 12. 2015;
- Popravilo predmetov vzdrževanja, ki velja od 22. 4. 2015;
- Preventivno vzdrževanje predmetov vzdrževanja, ki velja od 22. 4. 2015;
- Pravilnik o načinu in rokih za popis in usklajevanje knjigovodskega stanja z dejanskim stanjem, ki velja od 10. 1. 2000;
- Navodila za redni letni popis sredstev in njihovih virov v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana na dan 31. 12. 2014, ki veljajo od 17. 11. 2014;
- Navodila za redni letni popis sredstev in njihovih virov v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana na dan 31. 12. 2015, ki veljajo od 6. 11. 2015.

⁷¹ Pojem predstavlja uporabo (evidentiranje, izkazovanje, spremljanje izkoriščenosti, popis) in vzdrževanje pridobljene opreme.

Pravilnik o računovodstvu opredeljuje:

- knjigo opredmetenih osnovnih sredstev in določa podatke, ki jih je treba voditi v knjigi opredmetenih osnovnih sredstev;
- popis sredstev (namen in čas izvedbe popisa, imenovanje popisnih komisij, odgovornost članov popisnih komisij).

Poslovniki o delu z osnovnimi sredstvi opredeljuje:

- delo le z osnovnimi sredstvi, ki so v lasti UKC Ljubljana (tudi donirana osnovna sredstva) ali v finančnem najemu;
- ločeno izkazovanje opredmetenih osnovnih sredstev v lasti zavoda/v finančnem najemu/pridobljena z državnimi podporami/z donacijami/s sredstvi raziskovalnih dejavnosti;
- procese ter odgovorne osebe za faze od načrtovanja, odobravanja in naročanja, nabavljanja, spremljanja gibanja⁷² osnovnih sredstev ter proces evidentiranja ter poročanja in arhiviranja listin o osnovnih sredstvih;
- mesto prevzema in način označevanja osnovnih sredstev (nabavljenih v centralnem skladišču in doniranih – v posamezni organizacijski enoti);
- za evidentiranje osnovnega sredstva na mestu centralnega prevzema je odgovoren skladiščnik, za prevzem osnovnega sredstva na oddelku pa vodja organizacijske enote in glavna sestra;
- osnovo za nabavo med UKC Ljubljana ter donatorjem, ki je sklenjena donatorska pogodba;
- postopek popisa osnovnih sredstev ter obenem tudi določa, da popisne komisije popisujejo tudi osnovna sredstva, ki jih ima UKC Ljubljana samo v uporabi, v poslovnem ali finančnem najemu, torej tuja osnovna sredstva;
- priložilo k internemu aktu, ki je vrsta obrazcev za vsako dejanje v okviru posameznega procesa/podprocesa – vsebuje tudi obrazec popisnega lista, ki predvideva tudi vpis podatka o tem, ali je sredstvo tuje (posojeno/v najemu ter naziv lastnika), ter vpis razloga, zakaj sredstvo še ni vpisano v poslovne knjige (ker je izdelano v zavodu ali ker je podarjeno).

Organizacijski predpis Upravljanje z osnovnimi sredstvi opredeljuje:

- spremljanje opreme od vstopa v UKC Ljubljana do končne odtujitve/odpisa in izločitve iz uporabe; z navedenimi opisi je namen predpisa zagotoviti, da bo postopek sprejema, evidentiranja in knjiženja opreme pravilen in pravočasen;
- posamezne aktivnosti znotraj posameznih faz upravljanja z osnovnimi sredstvi (prevzem in evidentiranje osnovnih sredstev; popis osnovnih sredstev; opis in izločitev osnovnih sredstev), odgovorne organizacijske enote za te aktivnosti ter vhodne in izhodne dokumente, ki so podlaga oziroma rezultat posameznih aktivnosti;
- v okviru aktivnosti popisa osnovnih sredstev predvideva vodenje evidence tuje opreme, ki jo pripravi odgovorna oseba na kliniki;
- dokumente, ki so podlaga oziroma rezultat posameznih aktivnosti.

Organizacijski predpis Obvladovanje medicinske opreme določa:

- vrsto medicinske opreme, na katero se nanaša, ter določa nosilce odgovornosti za medicinsko opremo;

⁷² Pojem "gibanje" opredeljuje vse aktivnosti, ki se izvedejo v povezavi s sredstvom v življenjskem krogu sredstva: vzdrževanje, gibanje med lokacijami, ugotavljanje zastarelosti, odpisovanje in izločanje, popisovanje.

- da je za medicinsko opremo odgovorna klinika, ki določi skrbnika medicinske opreme ter njegovega namestnika;
- naloge skrbnika medicinske opreme;
- dokumente, ki so podlaga za začetek postopka servisiranja medicinske opreme;
- da skrbnik medicinske opreme označi opremo, ki ni v lasti UKC Ljubljana, ter vodi evidenco o tovrstni opremi;
- prepoved uporabe neevidentirane medicinske opreme;
- obrazec Evidenčni list tuje opreme v UKCL ter Evidenco tuje medicinske opreme.

Organizacijski predpis Obvladovanje medicinske opreme predpisuje in določa tudi vodenje evidence tuje medicinske opreme, vendar je bil po pojasnilih UKC Ljubljana obrazec Evidenca tuje opreme pripravljen kot pomoč k Evidenčnemu listu tuje opreme v UKCL, ni pa bil objavljen v elektronskem dokumentacijskem sistemu, kjer so objavljeni predpisani dokumenti/obrazci v zavodu, kar po pojasnilih UKC Ljubljana pomeni, da vodenje evidence ni obvezno. Zato tudi posamezne organizacijske enote obrazca za vodenje evidence tuje medicinske opreme niso uporabljale. Med revizijo so posamezne organizacijske enote kot evidenco tuje medicinske opreme pretežno predložile evidenco tuje medicinske opreme, izdelane ob popisu tuje opreme na dan 31. 12. 2016.

Navodila o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana sprejme v brezplačno rabo, določajo:

- da je v primeru prejema opreme v začasno ali trajno brezplačno rabo sklenitev pogodbe o brezplačni rabi skladno z Obligacijskim zakonikom obvezna;
- da reverz opreme brez predhodno sklenjene pogodbe ne zadostuje;
- aktivnosti, ki jih je treba izvesti pred sklenitvijo pogodbe (ugotoviti namen lastnika, ki želi dati opremo v brezplačno rabo; ali je brezplačna raba opreme gospodarna ali ne; regulirati nabavo morebitnega potrošnega materiala za opremo);
- odgovorno osebo, ki je predlagatelj sklenitve pogodbe, ter odgovorno osebo za odobritev sklenjenih pogodb; priloga k navodilom je obrazec Pogodba o brezplačni rabi; navodila tudi določajo način označbe brezplačno pridobljene opreme ter za to odgovorno službo UKC Ljubljana;
- da po dobavi opreme na oddelek predlagatelj pokliče službo za popis, ki dodeli opremi zaporedno inventarno številko.

Po pojasnilih UKC Ljubljana je bil v pretežnem delu obdobja, na katero se nanaša revizija, proces vzdrževanja in servisiranja urejen v Protokolu o servisiranju medicinske opreme in naprav⁷³ (v nadaljevanju: protokol o servisiranju), ki pa ga UKC Ljubljana med revizijo ni predložil. Predložil je le dopis, posredovan izvajalcem servisnih storitev, ki je povzemal določbe protokola o servisiranju, in sicer glede pravil za redno servisiranje in urgentna popravila. Z dopolnitvijo protokola o servisiranju⁷⁴ so bile določene tudi odgovorne osebe za popravila medicinskih aparatov in naprav. Od aprila 2015 sta v veljavi organizacijska predpisa Preventivno vzdrževanje predmetov vzdrževanja ter Popravilo predmetov vzdrževanja. Prvi opredeljuje postopek za izvajanje preventivnih periodičnih pregledov predmetov vzdrževanja, katerega namen je preventivno preverjanje lastnosti v skladu z zakonskimi obveznostmi oziroma navodili proizvajalca in preprečevanje večjih okvar in nepravilnosti. Drugi predpis pa opredeljuje

⁷³ Veljaven od 1. 9. 2006.

⁷⁴ Dopis Tehnično-vzdrževalne službe z dne 13. 11. 2006.

celoten proces od naročila vzdrževanja do zaključka popravila in aktivnosti po zaključku popravila, katerega namen je evidentiranje popravil in stroškov po predmetih vzdrževanja. Oba predpisa za vse aktivnosti v procesu določata odgovorne osebe in dokumente, na podlagi katerih se aktivnosti izvajajo.

Iz navedenega izhaja, da je UKC Ljubljana v pretežnem delu obdobja, na katero se nanaša revizija, razpolagal le z delno ustreznimi podlagami za učinkovito upravljanje z medicinsko opremo, saj je nekaj internih aktov, ki urejajo to področje, pričelo veljati šele sredi oziroma ob koncu leta 2015. Interni akt Navodila o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana sprejme v brezplačno rabo, je predpisal obvezno sklenitev pogodb za vso opremo, dano v brezplačno rabo UKC Ljubljana, ter odgovorno osebo za odobritev sklenjenih pogodb. V aprilu 2015 je UKC Ljubljana definiral pojem medicinska oprema, predvsem pa predpisal skrbnike tuje medicinske opreme. Organizacijski predpis Obvladovanje medicinske opreme je predpisal vodenje Evidence tuje medicinske opreme, vendar v praksi od organizacijskih enot to ni bilo zahtevano. Aktivnosti, ki morajo biti izvedene v primeru vračila medicinske opreme lastniku ali donatorju medicinske opreme, ter za to odgovorne osebe niso predvidene v nobenem izmed internih aktov UKC Ljubljana. Ugotovili smo tudi pomanjkljivost Pravilnika o računovodstvu ter poslovnika o delu z osnovnimi sredstvi, ki na splošno ne opredeljujeta pojma tuje medicinske opreme v uporabi UKC Ljubljana in obveznega ločenega izkazovanja tujih osnovnih sredstev in s tem tuje medicinske opreme v uporabi UKC Ljubljana na ravni zavoda. Pravilnik o računovodstvu ne predpisuje popisa tujih osnovnih sredstev in s tem tuje medicinske opreme v uporabi UKC Ljubljana. Tudi Pravilnik o načinu in rokih za popis in usklajevanje knjigovodskega stanja z dejanskim stanjem ne določa popisa tuje opreme (in s tem medicinske opreme) za ugotavljanje stanja sredstev v uporabi, temveč določa le, da se tuja sredstva, ki se nahajajo v času popisa na zavodu, popišejo na posebnih listih in se dostavijo pravni osebi, ki je lastnik teh sredstev. Prav tako so določila internih aktov, ki predpisujejo oziroma dopuščajo prevzem tuje medicinske opreme v uporabo na posameznih organizacijskih enotah, neustrezna, saj se s tem zmanjšuje verjetnost, da je vsa medicinska oprema pravočasno označena in evidentirana. Pravočasna označba ter ustrezno evidentiranje donirane ter tuje medicinske opreme sta odvisna od posredovanja obvestila odgovorne osebe iz posamezne organizacijske enote računovodski službi oziroma službi za popis. Noben interni akt ne opredeljuje spremljanja izkoriščenosti medicinske opreme, niti tiste v lasti UKC Ljubljana niti tuje medicinske opreme, ki jo ima v brezplačni uporabi, s čimer bi bil vzpostavljen učinkovit pregled nad razpolaganjem z medicinsko opremo. Prav tako noben interni akt ne predpisuje spremljanja celotnih stroškov, ki jih uporaba posamezne medicinske opreme povzroča.

Za medicinsko opremo, ki jo je UKC Ljubljana nabavil na podlagi izvedenih postopkov javnega naročanja, je UKC Ljubljana z dobavitelji v obdobju, na katero se nanaša revizija, sklenil pogodbe o nakupu posamezne opreme. Odgovorne osebe za nabavljeno opremo niso bile določene v pogodbah, prav tako UKC Ljubljana za obdobje, na katero se nanaša revizija, ni izkazal, da je imel določene odgovorne osebe za medicinsko opremo, čeprav je bilo v poslovniku o delu z osnovnimi sredstvi določeno, da odgovorne osebe za sredstva na organizacijskih enotah imenuje in razrešuje generalna direktorica UKC Ljubljana na predlog direktorja SPS, koordinatorja NSOE oziroma vodje DSP.

Ukrepi UKC Ljubljana

Z letom 2016 so po organizacijskih enotah na podlagi zahteve akreditacije po standardu DNV-NIAHO⁷⁵ za bolnišnice določili skrbnike medicinske opreme.

⁷⁵ DNV – De Norske Veritas; NIAHO – National Integrated Accreditation for Health Organizations.

V primeru najemov medicinske opreme na podlagi izvedenih postopkov javnega naročanja⁷⁶ so bile z najemodajalci sklenjene pogodbe za najem opreme, v katerih so bile določene obveznosti in pravice obeh pogodbenih strank. V primeru najema ultrazvočnih aparatov v letu 2015 pa pogodba o najemu med UKC Ljubljana in najemodajalcem opreme (Sonar, d. o. o.) ni bila sklenjena (povezava s točko 2.2.2.a tega poročila).

Kljub temu da poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi predpisuje sklenitev pogodb za podarjeno medicinsko opremo, smo ugotovili, da v letu 2014 za 18 od 88 donacij medicinske opreme v naravi, v letu 2015 pa v 31 primerih od 74 donacij pogodbe niso bile sklenjene. Po pojasnilih UKC Ljubljana pogodbe največkrat niso bile sklenjene, kadar gre za donacijo fizične osebe, ki podari sredstvo neposredno organizacijski enoti v zahvalo za zdravljenje in ne želi biti imenovana, ali za podjetje, ki sredstvo podari neposredno organizacijski enoti. Ugotovili smo, da so bili v letu 2014 v 13 primerih od 18 neskljenjenih pogodb darovalci anonimni, v letu 2015 pa so bili v samo štirih primerih od 31 neskljenjenih pogodb darovalci medicinske opreme neznani. Poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi dopušča evidentiranje ob prejemu doniranih osnovnih sredstev tudi na podlagi zahtevka za vpis podarjenih sredstev, zato je bila podlaga za vpis podarjene medicinske opreme, kadar donatorske pogodbe niso bile sklenjene, zahtevke za vpis podarjenih sredstev.

Ocenjujemo, da s tem ko je UKC Ljubljana dopuščal evidentiranje donirane medicinske opreme na podlagi različnih dokumentov (pogodbe/zahtevka za vpis), ni obvladoval tveganja, da je medicinska oprema ob prejemu evidentirana večkrat; v enem primeru donirane medicinske opreme v letu 2015 je namreč popisna komisija ob popisu osnovnih sredstev ugotovila, da je bil doniran aparat evidentiran dvakrat⁷⁷ – na podlagi donatorske pogodbe ter na podlagi zahtevka za vpis podarjenih sredstev. Tovrstne nepravilnosti nastanejo, ker UKC Ljubljana dopušča sprejem doniranih sredstev v uporabo v različnih organizacijskih enotah zavoda.

V primeru prejema tuje medicinske opreme v uporabo na reverz UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, z lastniki opreme ni imel sklenjenih oziroma ni sklepal pisnih dogovorov o prevzemu opreme. Za 291 od 729 kosov opreme, danih v brezplačno rabo, UKC Ljubljana ob koncu leta 2015 ni razpolagal z nobenim dokumentom, na podlagi katerega je bila oprema dana v uporabo UKC Ljubljana. V preostalih primerih je bil podlaga račun/reverz/naročilnica/dobavnica/prevzemnica, kar je razvidno iz popisa tuje opreme na dan 31. 12. 2015. Na ta način UKC Ljubljana ni zagotavljal pregleda nad medicinsko opremo, s katero je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 upravljal, ter nad obveznostmi, ki jih prevzem opreme v uporabo lahko povzroči.

V sklenjenih pogodbah o nakupu medicinske opreme, donatorskih pogodbah ter pogodbah o reverzu skrbniki medicinske opreme niso bili navedeni. Ker pogodbe o brezplačni rabi niso bile vedno sklenjene, tudi ni bilo znano, kdo so bili skrbniki medicinske opreme.

Ukrepi UKC Ljubljana

Evidenco skrbnikov medicinske opreme na ravni UKC Ljubljana od maja 2016 vodi Tehnično-vzdrževalna služba. Skrbniki medicinske opreme so določeni po posameznih organizacijskih enotah.

⁷⁶ V letih 2014 in 2015 sta bila izvedena dva postopka javnega naročanja za najem medicinske opreme – najem anestezijskih aparatov v letu 2014 in najem anestezijskega aparata tipa MRI v letu 2015.

⁷⁷ Pod različnima inventarnima številkami ter nazivom aparata (respirator-ventilator in aparat za neinvazivno umetno predihavanje).

Ker pogodba o nakupu ali prevzemu donirane ali tuje medicinske opreme ni bila vedno sklenjena in ni bil določen skrbnik medicinske opreme, UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni obvladoval tveganja, da poseduje in uporablja medicinsko opremo, ki ni evidentirana v evidencah medicinske opreme UKC Ljubljana in da se zato z medicinsko opremo ne ravna skrbno (na primer oprema nima inventarne številke, ni ustreznega izobraževanja za delo z medicinskimi aparati, ni ustreznega servisiranja medicinske opreme). V povezavi s tem tudi ni obvladoval tveganja, da je bila medicinska oprema, ki jo je prevzel UKC Ljubljana, kasneje odtujena in ni več v uporabi UKC Ljubljana, ki mu je bila namenjena. V primeru najema ultrazvočnih aparatov (povezava s točko 2.2.2.a tega poročila) smo ugotovili, da od štirih prevzetih aparatov dva aparata nista bila evidentirana v evidencah UKC Ljubljana, saj ob popisu tuje opreme na dan 31. 12. 2015 nista bila popisana.

Ukrepi UKC Ljubljana

S sprejetjem Navodil o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana sprejme v brezplačno rabo, je UKC Ljubljana v decembru 2015 določil obveznost sklepanja pogodb o brezplačni rabi, kadar lastnik opreme izkaže interes, da bi določeno opremo dal včasno ali trajno brezplačno rabo UKC Ljubljana.

UKC Ljubljana je imel v letih 2014 in 2015 proces evidentiranja nabavljene oziroma podarjene opreme določen v poslovniku o delu z osnovnimi sredstvi. Za tujo medicinsko opremo, prejeta v rabo, je bilo evidentiranje ter označevanje medicinske opreme predpisano v organizacijskem predpisu Obvladovanje medicinske opreme.

Kljub temu da je poslovník o delu z osnovnimi sredstvi določal popis tujih osnovnih sredstev, pa je bil popis tuje opreme na ravni zavoda prvič izveden v letu 2014, z izjemo nekaterih posameznih organizacijskih enot, ki so popis opravljale tudi že v preteklosti (na primer Klinični inštitut za klinično kemijo in biokemijo).

Ocena ustreznosti podlag za upravljanje z medicinsko opremo

Ocenjujemo, da so bila v UKC Ljubljana v pretežnem delu obdobja, na katero se nanaša revizija, v veljavi nezadostna pravila kot podlaga za učinkovito upravljanje z medicinsko opremo. Večina internih aktov, ki urejajo to področje, je namreč pričela veljati šele v sredini oziroma ob koncu leta 2015. V obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagal s podatkom o obsegu tuje medicinske opreme v uporabi UKC Ljubljana, saj tudi vodenje evidenc tuje medicinske opreme ni bilo ustrezno. Vodenje evidenc tuje medicinske opreme je bilo predpisano v enem od internih aktov, vendar se v praksi na predpisan način ni izvajalo in je bilo izključno odvisno od posamezne organizacijske enote ter izvedbe popisa tuje opreme. Določila internih aktov, ki predpisujejo oziroma dopuščajo prevzem tuje opreme v uporabo na vseh organizacijskih enotah, so bila neustrezna, saj so omogočala, da vsa medicinska oprema ni bila (pravočasno) označena in evidentirana. Noben interni akt ne opredeljuje spremljanja izkoriščenosti medicinske opreme, prav tako noben interni akt ne predpisuje spremljanja celotnih stroškov, ki jih uporaba posamezne medicinske opreme povzroča. Določila internih aktov glede popisa tuje opreme niso enotna, saj ga vsi ne predpisujejo. Interni akti zaradi navedenih pomanjkljivosti ne zagotavljajo zadostne podlage za ustrezen sistem upravljanja z medicinsko opremo, kar lahko povzroči dodatne ali višje stroške, kot bi ti bili ob ustrezno vzpostavljenem sistemu.

3.2.2 Izkazovanje pridobljene medicinske opreme

Poslovník o delu z osnovnimi sredstvi opredeljuje prevzem in evidentiranje pridobljene (z nakupom ali donacijo) medicinske opreme. Za nabavljeno opremo določa, da je mesto prevzema organizacijska enota

ali mesto centralnega prevzema UKC Ljubljana (navidezno centralno skladišče). Za vsa nabavljena osnovna sredstva se listinsko evidentira prevzem in izdaja v navideznem centralnem skladišču tako, da odgovorna oseba – skladiščnik izpolni prevzemnico in s tem potrdi prejem dobavitelju. Z izdano in potrjeno oddajnico pa je osnovno sredstvo preneseno na lokacijo in stroškovno mesto. Na mestu centralnega prevzema v UKC Ljubljana mora skladiščnik zabeležiti tudi podarjeno sredstvo, takoj ko prejme iz organizacijske enote zahtevek za vpis podarjenih sredstev. V primeru sklenjene donatorske pogodbe mora analitično knjigovodstvo osnovnih sredstev in drobnega inventarja prejeti kopijo donatorske pogodbe. Analitično knjigovodstvo osnovnih sredstev in drobnega inventarja v računovodski službi na podlagi prejetega zahtevka za vpis podarjenih sredstev (in donatorske pogodbe) s knjiženjem (temeljnico) dodeli osnovnemu sredstvu enkratno inventarno številko. Analitično knjigovodstvo osnovnemu sredstvu in drobnemu inventarju izpiše obvestilo o vpisu in nalepko s črtno kodo.

V septembru 2015 je pričel veljati interni organizacijski akt Upravljanje z osnovnimi sredstvi, ki določa postopek spremljanja opreme od vstopa v UKC Ljubljana do končne odtujitve/odpisa in izločitve iz uporabe. Namen predpisa je zagotoviti pravilnost in pravočasnost postopkov sprejema, evidentiranja in knjiženja opreme. Za izvedbo prevzema, evidentiranja ter aktiviranja osnovnih sredstev predpis določa odgovorne osebe ter dokumente, ki so podlaga za izvedbo posamezne aktivnosti. Za dodelitev inventarne številke posameznemu sredstvu so lahko podlaga dobavnica, primopredajni zapisnik, delovni nalog, zahtevek za vpis v zavodu izdelanih sredstev ter donacijska pogodba. Pri prevzemu vhodne dokumentacije in določitvi inventarne številke sodelujejo služba za popis, skladišče ter Tehnično-vzdrževalna služba. Za aktiviranje osnovnih sredstev sta kot podlaga določena račun ter donacijska pogodba, na podlagi katerih se pripravi usposobilnica ter zahtevek za vpis podarjenih osnovnih sredstev. Akt pa ne določa odgovornih oseb in potrebnih aktivnosti ter dokumentov za prevzem in evidentiranje tujih osnovnih sredstev.

Za medicinsko opremo v lasti UKC Ljubljana organizacijski akt Obvladovanje medicinske opreme določa, da mora imeti inventarno številko. Kadar medicinska oprema ni v lasti UKC Ljubljana, mora skrbnik medicinske opreme izpolniti Evidenčni list tuje opreme v UKCL, označiti opremo (na primer z nalepko, kartončkom na obesku) z oznako (iz Evidence tuje medicinske opreme) ter voditi evidenco tuje medicinske opreme (več o vodenju evidence tuje medicinske opreme v točki 3.2.1 tega poročila). Mesta prevzema tuje medicinske opreme in za to odgovorne osebe v uporabo organizacijski akt ne določa. Po pojasnilih UKC Ljubljana o prejemu tuje medicinske opreme v UKC Ljubljana službo za popis obvesti klinika/inštitut (za to odgovorna oseba) bodisi pisno ali ustno. Na podlagi obvestila služba za popis pripravi ustrezno inventarno številko. Iz navedenega izhaja, da dejanska praksa glede označevanja tuje medicinske opreme odstopa od določbe internega akta.

V decembru 2015 so pričela veljati Navodila o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana prejme v brezplačno rabo, s katerimi je določeno, da po dobavi opreme v začasno ali trajno brezplačno rabo na oddelek predlagatelj pokliče službo za popis, ki dodeli opremi zaporedno inventarno številko, s čimer je bila odpravljena nejasnost določb glede označevanja.

V navedenih internih aktih UKC Ljubljana ni natančno za vso opremo (ki je kupljena, donirana ali v tuji lasti) določeno, na kateri lokaciji in v katerih primerih se ob prejemu v UKC Ljubljana prevzame posamezna oprema. Le za kupljeno opremo je določeno, da se ob dobavi dostavi v skladišče, kjer se ji dodeli inventarna številka. Iz poslovnika o delu z osnovnimi sredstvi izhaja, da donirana oprema ne dospe v skladišče, temveč neposredno v posamezno organizacijsko enoto. Šele na podlagi donacijske pogodbe ali zahtevka za vpis podarjene opreme se podarjeni opremi dodeli inventarna številka in pripravi

dokumentacija za aktiviranje opreme. Ocenjujemo, da veljavna ureditev v UKC Ljubljana glede prevzemanja medicinske opreme v uporabo na različnih lokacijah v UKC Ljubljana (glede na način pridobivanja) ni ustrezna. Ker dopušča, da se donirana/tuja medicinska oprema sprejema v različnih organizacijskih enotah v UKC Ljubljana, označevanje opreme pa je odvisno od velikega števila zaposlenih, ne zagotavlja, da je ob prejemu v uporabo označena vsa oprema v uporabi UKC Ljubljana.

Podlago za izkazovanje ter način izkazovanja medicinske opreme, s katero UKC Ljubljana razpolaga, so v letih 2014 in 2015 predstavljali Pravilnik o računovodstvu in poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi ter organizacijski akt Obvladovanje medicinske opreme, ki je predpisal evidenco medicinske opreme ter Evidenco tuje medicinske opreme, vendar UKC Ljubljana evidenc ni vodil.

Pravilnik o računovodstvu v 50. členu določa, da knjiga opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih dolgoročnih sredstev ter sredstev v upravljanju predstavlja analitično evidenco poslovnih sprememb posameznih opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih dolgoročnih sredstev ter sredstev v upravljanju po sintetičnih in analitičnih kontih, vrstah sredstev ter nahajališčih. V 51. členu določa podatke, ki jih je treba voditi v knjigi opredmetenih osnovnih sredstev, in sicer inventarno številko, naziv sredstva, datum nabave, datum usposobitve za uporabo, nabavno vrednost, amortizacijsko stopnjo, popravek vrednosti, datum odtujitve oziroma odpisa, nahajališče, način pridobitve ter druge podatke.

Poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi določa, da mora UKC Ljubljana v poslovnih knjigah ločeno izkazovati opredmetena osnovna sredstva v lasti zavoda, osnovna sredstva, ki so v finančnem najemu, ter opredmetena osnovna sredstva, pridobljena z državnimi podporami, z donacijami ali s sredstvi raziskovalnih dejavnosti. V primeru poslovnega najema najemnik izkazuje samo stroške najemnine. Določa še, da se na podlagi ustreznih dokumentov (računa, zahtevka za prenos, zahtevka za izločitev in podobno) v analitičnem in sintetičnem knjigovodstvu v skladu z ustreznimi predpisi opravijo ustrezna knjiženja posameznih osnovnih sredstev. V analitičnem knjigovodstvu se vodijo evidence osnovnih sredstev po inventarnih številkah in po šifrah sredstev, izvaja se obračun amortizacije, kontrolira stanja in arhivira listine. Analitično knjigovodstvo oskrbuje posamezne organizacijske enote s poročili o stanju osnovnih sredstev po inventarnih številkah in lokacijah.

Organizacijski akt Obvladovanje medicinske opreme predpisuje, da mora skrbnik medicinske opreme, ki ga določi posamezna klinika, voditi evidenco medicinske opreme z navedbo lokacij in opravljenih servisnih pregledov. Obenem predpisuje tudi vodenje evidence tuje medicinske opreme, kadar le-ta ni last UKC Ljubljana (testna, nadomestna, raziskovalna, demonstracijska, učni pripomoček in podobno). V praksi se v obdobju, na katero se nanaša revizija, vodenje evidence tuje medicinske opreme ni izvajalo na predpisan način (povezava s točko 3.2.1 tega poročila).

V obdobju, na katero se nanaša revizija, je računovodska služba UKC Ljubljana vodila evidenco (register) lastnih (tudi doniranih) osnovnih sredstev, iz katere je razvidno večje število podatkov, na primer inventarna številka, naziv osnovnega sredstva, klasifikacijska skupina, iz katere je razvidno, katero osnovno sredstvo je medicinska oprema, serijska številka, tip osnovnega sredstva, podatek o proizvajalcu, številka računa, datum nabave in datum aktiviranja osnovnega sredstva, podatki o nabavni, odpisani in sedanji vrednosti sredstva ter o viru financiranja (lastna sredstva, sredstva donacij, sredstva iz proračuna). V tej evidenci UKC Ljubljana ni vodil podatkov o tujih osnovnih sredstvih. Prav tako ni vsebovala podatka o dobavitelju, kar zmanjšuje transparentnost podatkov o osnovnih sredstvih v lasti UKC Ljubljana.

Računovodska služba je posebej vodila tudi evidenco o prejetih donacijah – o donacijah v denarju za osnovna sredstva ter o donacijah osnovnih sredstev v naravi. Iz evidence so razvidni podatki o donatorju (če je želel biti imenovan), o višini doniranih denarnih sredstvih oziroma vrednosti podarjenega osnovnega sredstva, o vrsti doniranega osnovnega sredstva, naziv klinike/oddelka, kjer se osnovno sredstvo nahaja, ter o številki sklenjene donatorske pogodbe, če je bila sklenjena.

Računovodska služba v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagala s podatki o tuji medicinski opremi, ki jo je imel UKC v uporabi, in sicer o opremi, ki jo je UKC Ljubljana imel v poslovnem najemu oziroma na reverz (na testiranju, kot demonstracijsko ali raziskovalno opremo, kot učni pripomoček in podobno). Računovodska služba je razpolagala samo s podatkom o najemnici, ki jo je UKC Ljubljana plačeval za medicinsko opremo v poslovnem najemu. S podatki o medicinski opremi v poslovnem najemu je razpolagal sektor za nabavno dejavnost.

Vodenje evidenc o tuji medicinski opremi v obdobju, na katero se nanaša revizija, je bilo predpisano od aprila 2015, vendar se na predpisan način ni izvajalo. Posamezne organizacijske enote so večinoma vodile evidence tuje medicinske opreme v uporabi, ki so bile ob koncu leta izdelane na podlagi izvedenega popisa tuje medicinske opreme v uporabi in posredovane službi za popis, ki je te podatke združila v skupno evidenco na ravni UKC Ljubljana. Ocenjujemo, da tovrsten način vodenja evidenc tuje medicinske opreme v UKC Ljubljana ni bil ustrezen. Evidence tuje medicinske opreme bi morale biti vodene tudi na ravni UKC Ljubljana, ne le po posameznih organizacijskih enotah, in sicer neodvisno od evidenc, izdelanih ob letnem popisu tuje opreme.

Pri pregledu evidenc medicinske opreme in dokumentov, ki so bili podlaga za vpis medicinske opreme v evidence zavoda, smo ugotovili naslednje napake pri evidentiranju donirane/tuje medicinske opreme:

- donator družba Novak M d. o. o. je UKC Ljubljana (Ginekološki kliniki) podaril ginekološki stol v decembru 2012; zahtevek za vpis podarjenih sredstev je bil računovodski službi posredovan v avgustu 2014; računovodska služba je opremo evidentirala in jo aktivirala ter pričela amortizirati s 1. 8. 2014;
- donator družba Impakta Medikal d. o. o. je pred leti UKC Ljubljana (Ginekološki kliniki) podaril aparat (BladderScan 2500); ko so na kliniki želeli aparat poslati v kalibracijo, so ugotovili, da aparat nima evidenčne številke, zato je bil zahtevek za vpis podarjenih sredstev računovodski službi posredovan v februarju 2015; računovodska služba je opremo evidentirala in jo aktivirala ter pričela amortizirati s 1. 2. 2015;
- donator društvo SILA – IWCL je v letu 2008 UKC Ljubljana podarilo dva inkubatorja; Ginekološka klinika je z dopisom obvestila službo za popis, da je bil ob prevzemu evidentiran samo en aparat; donatorska pogodba je bila sklenjena za en aparat, donirana pa sta bila dva; zahtevek za vpis inkubatorja je bil računovodski službi posredovan oktobra 2015; računovodska služba je aparat evidentirala s 1. 1. 2015 in ga takoj v celoti odpisala;
- nemški donator je v letu 2011 podaril aparat (brezprašna komora), ki pa ob prejemu ni bil evidentiran – zahtevek za vpis aparata je bil računovodski službi posredovan oktobra 2015; računovodska služba je aparat evidentirala s 1. 1. 2015 in ga takoj v celoti odpisala;
- Očesna klinika je računovodski službi julija 2015 posredovala zahtevek za vpis osmih podarjenih sredstev v skupni nabavni vrednosti 253.025 evrov, ki so jih prejeli v dar v letih 1998, 2000, 2008 in 2010; računovodska služba je obračunala amortizacijo od pričetka uporabe;
- Nevrološka klinika je računovodski službi julija 2015 posredovala zahtevek za vpis podarjenih sredstev, to je šestih bolniških postelj, ki so jih prejeli kot donacijo v letu 2010 od družbe

- Medicoengineering d. o. o.; računovodska služba je podarjena sredstva evidentirala s 1. 1. 2015 in obračunala amortizacijo od pričetka uporabe, 1. 1. 2010;
- Ortopedska klinika je novembra 2015 računovodski službi posredovala zahtevek za vpis podarjenih sredstev, to je operacijske mize z dodatki, ki so jo prejeli kot donacijo v letu 2003 v skupni nabavni vrednosti 119.222 evrov od družbe Medicoengineering d. o. o.; računovodska služba je podarjena sredstva evidentirala z 31. 10. 2015 in jih takoj v celoti odpisala;
 - maja 2014 je UKC Ljubljana sklenil donatorsko pogodbo z družbo Mark Medical d. o. o., na podlagi katere je UKC Ljubljana (Klinični inštitut za radiologijo) sprejel v uporabo avtomatsko brizgo za kontrast; v aprilu 2015 sta UKC Ljubljana in družba Mark Medical d. o. o. sklenila dogovor, v katerem sta ugotovila, da prejemnik donacije opreme ne potrebuje več in jo vrne donatorju; oprema je bila lastniku vrnjena 4. 6. 2015; pri pregledu registra osnovnih sredstev smo ugotovili, da je bila oprema na dan 1. 1. 2016 še vedno evidentirana kot last UKC Ljubljana;
 - UKC Ljubljana (Klinični inštitut za radiologijo) je imel v obdobju, na katero se nanaša revizija, od družbe Medica d. o. o. v uporabi kot učni pripomoček dva aparata, za katera je predložil evidenčna lista tuje opreme, iz katerih izhaja, da je bil prvi aparat prevzet v uporabo v letu 2014, drugi pa v letu 2012, ter izjavo lastnika, iz katere izhaja, da sta bila aparata še vedno v uporabi UKC Ljubljana ob koncu leta 2015; UKC Ljubljana aparatov ni imel evidentiranih v evidenci tuje opreme za leti 2014 oziroma 2015;
 - UKC Ljubljana in družba Zepter-Slovenica d. o. o. sta konec leta 2015 sklenila donatorsko pogodbo za dva aparata proizvajalca Bioptron, ki ju ima UKC Ljubljana od novembra 2012 na podlagi reverza; Kirurška klinika je 22. 5. 2015 računovodski službi posredovala zahtevek za vpis podarjenih sredstev, in sicer za evidentiranje aparata PAK-991, ki ga je evidentirala v register osnovnih sredstev s 1. 1. 2015 in obračunala amortizacijo za eno leto; drugi aparat v letu 2015 ni bil evidentiran ne v registru osnovnih sredstev ne med tujo medicinsko opremo;
 - v letu 2015 je UKC Ljubljana od družbe Sonar, d. o. o. prejel v najem štiri ultrazvočne aparate, od katerih dva nista bila zavedena v evidenco tuje opreme.

Navedene napake so večinoma nastale pred obdobjem, na katero se nanaša revizija, ker pa se sistem evidentiranja predvsem donirane in tuje opreme ni spremenil, ocenjujemo, da UKC Ljubljana še vedno ne obvladuje tveganja, da sistem sprejemanja medicinske opreme v uporabo, evidentiranja, način vodenja evidenc predvsem tuje medicinske opreme in tudi izvajanje popisa medicinske opreme (v lasti in tuje) ne zagotavljajo točnih in popolnih podatkov o stanju medicinske opreme, pridobljene predvsem z donacijami/v najem/na reverz, ki jo ima UKC Ljubljana v uporabi.

Od decembra 2015 Navodila o ureditvi pravnega razmerja za opremo, ki jo UKC Ljubljana sprejme v brezplačno rabo, določajo, da po dobavi opreme na oddelek predlagatelj pokliče službo za popis, ki dodeli opremi zaporedno inventarno številko skladno z veljavnimi internimi navodili. Ocenjujemo, da ta način označevanja tuje opreme ne zmanjšuje tveganja, da ni označena vsa tuja oprema, ki je sprejeta v uporabo UKC Ljubljana.

Ocena ustreznosti evidentiranja pridobljene medicinske opreme

Ocenjujemo, da način sprejemanja donirane ter tuje medicinske opreme v uporabo, ki je bil v UKC Ljubljana vzpostavljen v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni ustrezen. Prav tako ni ustrezno vodenje evidenc o stanju predvsem tuje medicinske opreme v uporabi, saj je UKC Ljubljana z internim aktom to predpisal, vendar v praksi tega ni izvajal. Način sprejemanja, označevanja ter evidentiranja donirane in tuje medicinske opreme v uporabi ne zagotavlja, da je označena in evidentirana vsa donirana

in tuja medicinska oprema v uporabi. UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagal, vsak trenutek in na enem mestu, s podatkom o tem, s katero vrsto medicinske opreme ter s koliko medicinske opreme razpolaga. Zato ocenjujemo, da UKC Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni obvladoval celotnih stroškov poslovanja, ki jih je uporaba medicinske opreme povzročala. Pomanjkljivo evidentiranje pa je vplivalo tudi na ustreznost načrtovanja potrebne medicinske opreme.

3.2.3 Pregled nad stanjem, izkoriščenostjo medicinske opreme ter stroški z medicinsko opremo

Namen popisa sredstev in virov sredstev je ugotavljanje razlik med dejanskim stanjem in stanjem v poslovnih knjigah na določen dan. V poslovniku o delu z osnovnimi sredstvi je UKC Ljubljana določil, da se popis opravi enkrat letno ob koncu koledarskega leta oziroma med letom, če tako odloči vodstvo UKC Ljubljana. Popisne komisije imenuje generalni direktor z odločbo. Vodja oddelka za popis pripravi navodila za popis popisnim komisijam. V računovodski službi pripravijo popisne liste, ki jih pošljejo popisnim komisijam. Komisija za popis opravi fizični popis na lokacijah in ugotovi razlike med dejanskim in knjižnim stanjem. Centralna popisna komisija pripravi elaborat o popisu in ga dostavi v računovodsko službo. Določeno je še, da popisne komisije popisujejo tudi osnovna sredstva, ki jih ima zavod samo v uporabi, v poslovnem ali finančnem najemu, torej tudi tuja osnovna sredstva.

UKC Ljubljana je v obdobju, na katero se nanaša revizija, vsako leto pred pričetkom rednega letnega popisa sredstev in njihovih virov izdal navodila, ki so vključevala tudi predmet popisa, in sicer da se morajo s popisom zjeti vsa sredstva v vseh pojavnih oblikah, ne glede na to, kje se nahajajo in ali gre za lastna ali tuja sredstva, ki se v času popisa nahajajo v UKC Ljubljana. Navodila so določala tudi, da komisija za popis osnovnih sredstev popiše na posebnih popisnih listih tuja osnovna sredstva, ki se nahajajo v UKC Ljubljana, z navedbo lastnika. V poslovniku o delu z osnovnimi sredstvi je določeno, da v računovodski službi pripravijo popisne liste, ki jih pošljejo popisnim komisijam, popis pa se izvede po posameznih organizacijskih enotah. V popisne liste komisija vpisuje dejansko ugotovljene količine osnovnih sredstev in njihove inventarne številke. Na posebne popisne liste popiše komisija osnovna sredstva, ki se nahajajo v UKC Ljubljana, pa niso last UKC Ljubljana. Za vsa osnovna sredstva mora popisna komisija ugotoviti tudi lokacijo (šifro lokacije) in podatek vpisati v popisne liste. Prav tako mora komisija preveriti serijske številke osnovnega sredstva in jih vpisati v popisne liste. Vpiše in preveri se tudi model (tip) in proizvajalec opreme. Navodila za redni letni popis so določala tudi, kdo imenuje popisne komisije ter vodje popisnih komisij, sestavo popisnih komisij ter njihove dolžnosti. Vsebovala so tudi določbo, da se pri popisnih aktivnostih angažirajo tudi odgovorne osebe za posamezna področja popisa, ki pa ne morejo biti člani popisne komisije, temveč le strokovno pojasnjujejo okoliščine, ki zanimajo komisijo.

Popis osnovnih sredstev na dan 31. 12. 2014 oziroma 31. 12. 2015 je bil izveden v obdobju od 1. 12. do 31. 12. 2014 oziroma od 1. 12. do 31. 12. 2015. Popisne komisije so bile imenovane za vsako organizacijsko enoto, nekatere večje enote pa so imenovalе komisije po stroškovnih mestih. Stanje tuje opreme ob koncu leta 2014 so popisovale popisne komisije, ki so bile imenovane tudi za popis osnovnih sredstev; teh je bilo za leto 2014 skupaj 38 (vseh popisnih komisij za popis osnovnih sredstev za leto 2014 je bilo 89). Za leto 2015 je bilo imenovanih 89 popisnih komisij za osnovna sredstva, od katerih jih je 46 popisovalo tudi tujo opremo, 10 popisnih komisij pa je popisovalo samo tujo opremo.

Pravilnik o načinu in rokih za popis in usklajevanje knjigovodskega stanja z dejanskim stanjem⁷⁸ v 3. členu določa, da v popisni komisiji ne smejo biti delavci, ki so materialno odgovorni za sredstva, ki se popisujejo, prav tako pa ne njihovi vodje. V navodilih za redni letni popis za leti 2014 oziroma 2015 ni bilo natančnejših navodil, kdo sestavlja popisno komisijo za tuja osnovna sredstva, ki se nahajajo v UKC Ljubljana, prav tako ne v drugih internih aktih. Popisne komisije za popis tuje opreme za leti 2014 in 2015 so sestavljali zaposleni na tistih klinikah/inštitutih, kjer so popis tudi izvajali.

Pojasnilo UKC Ljubljana

Služba za popis v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagala z imeni odgovornih oseb za medicinsko opremo.

Ukrep UKC Ljubljana

Evidenco skrbnikov medicinske opreme na ravni UKC Ljubljana od maja 2016 vodi Tehnično-vzdrževalna služba. Skrbniki medicinske opreme so določeni po posameznih organizacijskih enotah.

Ocenjujemo, da UKC Ljubljana kljub določilu v 3. členu Pravilnika o načinu in rokih za popis in usklajevanje knjigovodskega stanja z dejanskim stanjem ne obvladuje tveganja, da so člani popisnih komisij za popis tuje opreme hkrati tudi odgovorne osebe za to medicinsko opremo. Opozarjamo namreč, da smo pri pregledu predložene evidence skrbnikov medicinske opreme, ki se vodi na ravni UKC Ljubljana od leta 2016, ugotovili, da so bili na primer v popisne komisije za popis tuje opreme na dan 31. 12. 2015 imenovani zaposleni, ki so bili v isti organizacijski enoti imenovani tudi za odgovorne osebe medicinske opreme. Za zagotavljanje pravilnosti računovodskih podatkov in ostalih evidenc o stanju medicinske opreme v lasti ali uporabi UKC Ljubljana je namreč treba zagotoviti ločenost nadzorne funkcije od izvajalske funkcije. To omogoča večjo zanesljivost informacij in preprečuje njihovo izkrivljanje zaradi možnih posebnih interesov.

Ker računovodska služba v letih 2014 in 2015 ni razpolagala s podatki o tujih osnovnih sredstvih, ki jih je UKC Ljubljana imel v uporabi, posamezne popisne komisije niso prejele popisnih listov, kot to določa poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi in kot so določala navodila za redni letni popis na dan 31. 12. 2014 oziroma 31. 12. 2015, da bi lahko ugotovile razliko med stanjem v evidencah UKC Ljubljana ter dejanskim stanjem tujih osnovnih sredstev. Popisne komisije so prejele kot podlago za popis tuje opreme vnaprej pripravljeno tabelo z zahtevanimi podatki: inventarna številka, naziv opreme, lokacija, stroškovno mesto, serijska številka, tip oziroma model, proizvajalec, lastnik, številka dokumenta, po katerem je lastnik oddal opremo v začasno uporabo. Izpolnjeno tabelo je popisna komisija vrnila službi za popis. Iz evidenc opravljenih popisov tuje opreme izhaja, da so bili podatki mnogokrat pomanjkljivi ali pa so nazivi opreme neenotni, čeprav UKC Ljubljana razpolaga z ustrezno klasifikacijo opreme, ki je dostopna vsem zaposlenim. Ocenjujemo, da tovrsten način izvedbe popisa tuje opreme ni ustrezen. S tem ko UKC Ljubljana ne razpolaga z ustreznimi evidencami tuje medicinske opreme, s katero v določenem trenutku razpolaga, popisnim komisijam ne more zagotoviti ustreznih popisnih listov. Zato UKC Ljubljana ne obvladuje tveganja, da ob izvajanju popisa ne popiše celotne tuje medicinske opreme in ne ugotovi razlik med dejanskim stanjem opreme v UKC Ljubljana in stanjem v evidencah. Tveganje, da UKC Ljubljana ne popiše celotne tuje medicinske opreme, izhaja tudi iz dejstva, da je označevanje tuje medicinske opreme odvisno od večjega števila zaposlenih v UKC Ljubljana (več o tem v točki 3.2.2 tega poročila).

⁷⁸ Velja od 10. 1. 2000.

Tako v Poročilu o inventurnem popisu (inventurni elaborat) za leto 2014 kot za leto 2015 (inventurni elaborat) je centralna popisna komisija poudarila, da je tuja oprema v UKC Ljubljana označena z nalepkami, iz katerih je razvidno, da gre opremo, ki ni v lasti UKC Ljubljana. Če služba za popis dobi seznam oziroma obvestilo, da je UKC Ljubljana prejel tovrstno opremo, jo označi z nalepkami. Popis tuje opreme je bil opravljen na klinikah UKC Ljubljana, ki imajo to opremo in je evidentirana z nalepkami. Poleg tega centralna popisna komisija v inventurnem elaboratu za leto 2014 oziroma 2015 izpostavlja, da je bil v obeh letih popis osnovnih sredstev znova opravljen brez pomoči čitalcev črtnih kode (izjema v letih 2014 in 2015 Nevrološka klinika in v letu 2015 Klinika za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo), kar je klinikam in oddelkom otežilo delo zaradi premeščanja opreme z lokacije na lokacijo brez ureditve dokumentov; prenosov opreme med klinikami brez obveščanja inventaristov; novih nabav konec leta, ki se evidentirajo šele v naslednjem letu; težko dostopne opreme (operacijske sobe; ambulate, diagnostični prostori); menjave staro za novo; nedokončanega preštevilčenja osnovnih sredstev na vseh lokacijah; odpadanja inventarnih števil z opreme zaredi premikov – selitev, sterilizacij in podobno. Ocenjujemo, da popolnost izvedbe popisa medicinske opreme še zmanjšuje dejstvo, da se je v obdobju, na katero se nanaša revizija, večinoma izvajal brez uporabe čitalcev črtnih kod. Navedeni način popisa medicinske opreme predstavlja tveganje, da UKC Ljubljana ne popiše celotne medicinske opreme, s katero v času popisa razpolaga, da se pri popisu naredi več napak zaradi prisotnosti človeškega faktorja, predvsem pa bi bil z uporabo čitalcev črtnih kod popisnim komisijam prihranjen čas pri izvedbi popisa.

Med letom so posamezne organizacijske enote dajale predloge za izločitev posameznih kosov medicinske opreme. V zahtevku za izločitev je bilo treba navesti tudi obrazložitev. V pregledanih zahtevkih, in sicer v štirih primerih v letu 2014 in v enem primeru v letu 2015 ni bilo obrazložitve za izločitev medicinske opreme. Ocenjujemo, da UKC Ljubljana ni obvladoval tveganja, da se iz uporabe izloča še vedno uporabna medicinska oprema, kar pa lahko zavodu povzroči dodatne nepotrebne stroške za pridobitev nove, nadomestne opreme.

V 51. členu Splošnega dogovora⁷⁹ za pogodbeno leto 2014 ter Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2015 so bili dogovorjeni kazalniki poslovne učinkovitosti, med katerimi so tudi kazalniki izkoriščenosti posameznih aparatov, ki jih morajo bolnišnice spremljati. Ministrstvo za zdravje je v gradivu za pripravo letnih poročil za leto 2014 oziroma leto 2015 na spletni strani objavilo obrazec⁸⁰ kazalnikov, ki ga morajo bolnišnice izpolniti in ki vsebuje kazalnike izkoriščenosti aparatov. Pomemben izziv, ki si ga je UKC Ljubljana zastavil v Programu dela in finančnem načrtu za leto 2014, je učinkovita raba sredstev oziroma obvladovanje odhodkov in izboljševanje stroškovne učinkovitost zaradi nižanja cen zdravstvenim storitvam. Za meritev zastavljenih ciljev so bili v programih dela in finančnih načrtih za leti 2014 in 2015 določeni kazalniki poslovanja, kazalniki spremljanja učinkovitosti virov ter drugi kazalniki. Kot kazalnik spremljanja učinkovitosti "opremskih virov" je bil določen kazalnik izkoriščenosti aparatov.

V letnem poročilu za leto 2014 je UKC Ljubljana izdelal predpisan obrazec kazalnikov za spremljanje izkoriščenosti aparatov⁸¹, medtem ko ga v letnem poročilu za leto 2015 ni izdelal. Zapisal je le, da je

⁷⁹ V vsakoletnem splošnem dogovoru se Ministrstvo za zdravje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, pristojne zbornice, Združenje zdravstvenih zavodov ter drugi zavodi in organizacije, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, dogovorijo o programu storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, opredelijo zmogljivosti, potrebne za njegovo izvajanje, in določijo obseg sredstev.

⁸⁰ Obrazec 7: Kazalniki učinkovitosti.

⁸¹ RTG aparatov, aparatov za računalniško tomografijo, magnetno resonanco, gama kamere, ultrazvoke in mamografe.

izkoriščenost aparatov za izvajanje preiskav MR⁸², CT⁸³ in PET⁸⁴/CT v dnevnem času maksimalna, v nočnem času pa se na njih izvajajo nujne preiskave. Kljub temu da v letnem poročilu za leto 2015 UKC Ljubljana predpisanega obrazca kazalnikov za spremljanje izkoriščenosti aparatov ni objavil, ga je med revizijo za leto 2015 predložil v predpisani obliki⁸⁵.

V letih 2014 in 2015 je UKC Ljubljana razpolagal z evidenco nabavljene in donirane opreme v naravi v registru osnovnih sredstev, ki jo je vodila računovodska služba. V okviru te evidence se vodi podatek o tem, kdaj je bila oprema nabavljena ter dana v uporabo. Za opremo, ki je bila prevzeta v uporabo (nabavljena ter donirana oprema) v letih 2014 in 2015, ni bilo posebnih časovnih odstopanj med nabavo in pričetkom uporabe posamezne aparature. Iz registra osnovnih sredstev je mogoče razbrati, koliko časa je posamezna oprema že v uporabi, ter stopnjo odpisanosti. Stopnja odpisanosti medicinske opreme v uporabi (nabavljene in donirane) je bila 0,89 v letu 2014 in 0,87 v letu 2015. Za medicinsko opremo, prejeta na reverz, je UKC Ljubljana vodil podatke, ki so se zbrali ob popisu opreme. Za posamezno medicinsko opremo ni bilo podatka o številki dokumenta, s katerim je bila oprema dana v začasno uporabo, zato tudi ni bilo podatka, kdaj je klinika dobila medicinsko opremo v začasno uporabo. Posebne evidence o iztrošenosti posamezne medicinske opreme UKC Ljubljana ni vodil, prav tako ne evidence o stroških vzdrževanja in servisiranja (povezava s točko 3.1.3 tega poročila).

Za učinkovito upravljanje z medicinsko opremo je smiselno spremljanje celotnih stroškov, ki so z uporabo opreme povezani, predvsem stroške potrošnega materiala, vezanega na opremo in vzdrževanje opreme ter rezervnih delov. V letih 2014 in 2015 UKC Ljubljana ni vodil evidence medicinske opreme, kjer bi imel pregled nad celotnimi stroški, povezanimi z njeno uporabo.

Ocena sistema pregleda nad stanjem, izkoriščenostjo medicinske opreme ter stroški z medicinsko opremo

UKC Ljubljana je ob koncu let 2014 in 2015 izvedel popis medicinske opreme v lasti ter tuje opreme v okviru letnega popisa sredstev in obveznosti do virov sredstev. UKC Ljubljana ni razpolagal s podatkom o tem, katera tuja medicinska oprema je bila sprejeta v uporabo, zato tudi način izvedbe popisa tuje opreme v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni omogočal izpolnitve namena popisa, torej ugotavljanja razlike med knjižnim in dejanskim stanjem medicinske opreme. Edini podatek o stanju tuje medicinske opreme, s katerim je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 razpolagal, je bil podatek, ki ga je pridobil s popisom tuje opreme na dan 31. 12. 2014 oziroma 31. 12. 2015. V navodilih za redni letni popis ni bilo natančnejših določil, kdo sestavlja popisno komisijo za tujo opremo, prav tako ne v drugih internih aktih. Popisne komisije za popis tuje opreme za leti 2014 oziroma 2015 so sestavljali zaposleni na enotah, kjer so popis tudi izvajali. To po naši oceni ne zagotavlja objektivnega popisa tuje medicinske opreme. Iz evidenc opravljenih popisov tuje opreme izhaja, da so bili podatki mnogokrat pomanjkljivi. Iz poročil o inventurnem popisu za leti 2014 in 2015 je razvidno, da se popiše le tuja oprema, ki je označena z nalepkami (torej le tista, za katero je znano, da se nahaja v zavodu). Popis osnovnih sredstev se je v obeh letih večinoma izvajal brez uporabe čitalcev črtnih kod, kar lahko predstavlja večjo verjetnost napak zaradi prisotnosti človeškega faktorja ter daljše trajanje popisa. V letih 2014 in 2015 so organizacijske enote

⁸² Magnetna resonanca.

⁸³ Računalniška tomografija.

⁸⁴ Pozitronska emisijska tomografija.

⁸⁵ Z dovoljenjem Ministrstva za zdravje se kazalniki lahko izdelajo kasneje (do sredine marca) in posredujejo ministrstvu kot ločen dokument. UKC Ljubljana je 14. 3. 2016 Ministrstvu za zdravje posredoval kazalnike izkoriščenosti aparatov v letu 2015.

večinoma med letom dajale zahteve za izločitev medicinske opreme, vendar ne vedno z obrazložitvijo, zato UKC Ljubljana ni obvladoval tveganja, da se iz uporabe izloči še vedno uporabna medicinska oprema, kar pa lahko zavodu povzroči dodatne nepotrebne stroške za pridobitev nove, nadomestne opreme. UKC Ljubljana je predložil izračune kazalnikov spremljanja učinkovitosti izrabe opreme za leti 2014 in 2015 zgolj za nekaj vrst aparatur. Posebne evidence o iztrošenosti posamezne medicinske opreme UKC Ljubljana ni vodil, prav tako ne skupnih stroškov vzdrževanja po posamezni medicinski opremi UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015. V tem obdobju UKC Ljubljana tudi ni vodil evidence medicinske opreme, kjer bi imel pregled nad celotnimi stroški, povezanimi z njeno uporabo, torej stroški materiala in vzdrževanja ter rezervnih delov. Ocenjujemo, da UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 z medicinsko opremo po pridobitvi ni učinkovito upravljal.

4. MNENJE

Revidirali smo pravilnost nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) ter učinkovitost pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v *Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana* v letih 2014 in 2015.

4.1 Mnenje o pravilnosti nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil)

Revidirali smo pravilnost nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) v *Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana* v letih 2014 in 2015.

Negativno mnenje

Ugotovili smo, da Univerzitetni klinični center Ljubljana v letih 2014 in 2015 ni posloval v skladu s predpisi in pogodbenimi določili v naslednjih primerih:

- dobaviteljev zdravstvenega materiala v vrednosti 69.443.786 evrov ter dobaviteljev medicinske opreme v vrednosti 121.915 evrov ni izbral na podlagi predhodno izvedenih postopkov oddaje javnega naročila, kar je v nasprotju z Zakonom o javnem naročanju – točke 2.2.1.a, 2.2.1.b, 2.2.1.c, 2.2.1.d, 2.2.1.e, 2.2.1.f, 2.2.1.g, 2.2.1.h, 2.2.1.i, 2.2.1.j, 2.2.1.k, 2.2.1.l, 2.2.1.m, 2.2.1.n in 2.2.2.a;
- pri izvajanju postopkov oddaje javnih naročil ni upošteval določil internega akta glede priprave in sprejetja terminskih načrtov, poročanja o razlogih za odmike od terminskih načrtov, poročanja o razlogih za prejem ene ponudbe, pogojev za izvedbo postopka javnega naročanja – točke 2.2.3.a, 2.2.3.b, 2.2.3.c in 2.2.3.d;
- v postopkih oddaje javnih naročil za nakup možganskih spiral ter nakup implantabilnih kardioverterjev in defibrilatorjev (nabave v vrednosti 206.617 evrov) ni izločil nepopolnih ponudb, v postopku oddaje javnega naročila za nakup infuzijskih sistemov in podaljškov (nabave v vrednosti 90.099 evrov) pa je izločil popolno ponudbo, zato je ravnal v nasprotju z Zakonom o javnem naročanju – točke 2.2.3.e, 2.2.3.f in 2.2.3.g;
- v postopku oddaje javnega naročila za nakup infuzijskih črpalk – neonatalnih s pripadajočim potrošnim materialom (nabave v vrednosti 21.781 evrov) ni izkazal, da strokovne zahteve izpolnjuje le ponudba dobavitelja, ki je bil povabljen k pogajanju, zato je ravnal v nasprotju z Zakonom o javnem naročanju – točka 2.2.3.h;
- račune za nabavo zdravstvenega materiala je plačeval po cenah, ki niso imele podlage v sklenjenih pogodbah, in zato dobaviteljem plačal za 10.598 evrov preveč – točka 2.2.4.1.a;
- račune za opravljene dobave zdravstvenega materiala ter medicinske opreme je plačeval v roku, daljšem od 30 dni, kar bilo je v nasprotju z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 – točka 2.2.4.2.a.

Menimo, da je bilo poslovanje Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana zaradi ugotovljenih nepravilnosti, ki jih navajamo v prejšnjem odstavku, v pomembnem neskladju s predpisi in usmeritvami, ki jih mora upoštevati pri svojem poslovanju.

4.2 Mnenje o učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo

Revidirali smo učinkovitost pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v *Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana* v letih 2014 in 2015.

Da bi lahko izrekli mnenje o učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana v letih 2014 in 2015, smo iskali odgovore na vprašanja, ali je bil proces ugotavljanja potreb po medicinski opremi ter proces pridobivanja opreme učinkovit in ali je bilo upravljanje z medicinsko opremo po pridobitvi učinkovito.

Proces ugotavljanja potreb po medicinski opremi ter proces pridobivanja opreme v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana ni bil učinkovit. V obdobju, na katero se nanaša revizija, je Univerzitetni klinični center imel interni akt, ki je delno ustrezna podlaga za (strateško in letno) načrtovanje nabav medicinske opreme. Akt dovolj podrobno opredeljuje kronološko določene faze načrtovanja in za to odgovorne osebe na različnih ravneh zavoda, vendar pa ne vsebuje kriterijev, ki bi služili kot podlaga za izbor večje medicinske opreme, ki bo prioriteto nabavljena v tekočem letu iz združenih sredstev amortizacije Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Menimo, da v obdobju, na katero se nanaša revizija, načrtovanje nabav medicinske opreme v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana ni bilo učinkovito, saj ni ugotavljal potreb za daljše obdobje in ni pripravil strategije in večletnih operativnih načrtov, kar je bilo sicer določeno z internimi akti zavoda. Iz predloženih predlogov načrtov nabav posameznih strokovnih organizacijskih enot izhajajo prioritete nabav posamezne opreme, vendar tudi iz programov dela in finančnih načrtov za leti 2014 oziroma 2015 ni razvidno, na podlagi katerih kriterijev je bila posamezna oprema uvrščena v načrt nabav opreme za posamezno leto na ravni zavoda. To tudi ne izhaja iz predloženih zapisnikov sej strokovnega sveta v letu 2015, ki je odobril načrt nabav opreme za leto 2015. Z internim aktom je bila predvidena komisija za standarde, ki naj bi določala, pregledovala in obnavljala minimalne standarde, merila in kriterije za posamezno vsebinsko področje nabav, ki jih morajo izpolnjevati blago, storitve ali gradnje za potrebe Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, vendar v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni delovala. Za pridobitev donirane opreme oziroma opreme na reverz v obdobju, na katero se nanaša revizija, Univerzitetni klinični center Ljubljana ni imel internega akta, iz katerega bi izhajale enotne usmeritve o tem, kdo in na kakšen način določa strokovne standarde, ki jih mora medicinska oprema ob izbiri in sprejemu v uporabo Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana izpolnjevati. Univerzitetni klinični center Ljubljana je v obdobju, na katero se nanaša revizija, za pregledana javna naročila za nakup medicinske opreme izdelal terminski načrt, razen v treh primerih naročil male vrednosti. Ugotovili smo, da med prevzemom in začetkom uporabe izbrane medicinske opreme ni bilo znatnega časovnega zamika, kar pomeni, da je bila nabava opreme časovno ustrezno načrtovana. Univerzitetni klinični center Ljubljana pa v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel vzpostavljenega ustreznega sistema za spremljanje iztrošenosti medicinske opreme kot podlage za učinkovito načrtovanje novih nabav. Glede na navedeno ocenjujemo, da Univerzitetni klinični center Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel ustreznih podlag za učinkovito ugotavljanje potreb po medicinski opremi.

Univerzitetni klinični center Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imel izdelane standardizacije (tehničnih zahtev) medicinske opreme, ki bi bila primerna za uporabo. Pred pričetkom postopkov javnega naročanja medicinske opreme je Univerzitetni klinični center Ljubljana izvedel analizo trga, k čemer ga je zavezoval tudi interni akt. Nabavljena je bila le oprema, ki je bila predhodno predvidena v potrjenem načrtu nabav in za katero so bila zagotovljena sredstva. Vendar pa v nobenem internem aktu ni bil določen način oziroma proces pridobivanja donirane in tuje medicinske opreme. Ugotovili smo, da je v obdobju, na katero se nanaša revizija, Univerzitetni klinični center Ljubljana v večini pregledanih primerov pripravil terminski načrt, vendar pa je bila v 38 odstotkih naročil medicinske opreme pogodba sklenjena več kot šest mesecev kasneje, kot je to predvideval terminski načrt. Do zamud je prihajalo predvsem v fazi oblikovanja kriterijev, analize prejetih ponudb ter zaradi naknadnih sprememb odločitev. Po pridobitvi medicinske opreme je Univerzitetni klinični center Ljubljana v večini pregledanih primerov pričel uporabljati nabavljeno opremo v primernem roku. Predhodno opravljene analize trga so večkrat pokazale, da je število možnih ponudnikov omejeno oziroma da je ponudnik le eden. Člani strokovne komisije pa, kadar je Univerzitetni klinični center Ljubljana v postopkih javnega naročanja tudi dejansko prejel le eno ponudbo, kljub zahtevam internega akta o tem niso pripravili pisne obrazložitve razlogov. Menimo, da bi Univerzitetni klinični center Ljubljana izkušnje iz že izvedenih postopkov javnega naročanja, rezultate analiz trga ter pisne obrazložitve razlogov članov strokovnih komisij, če bi obstajale, lahko upošteval pri strokovnem premisleku glede oblikovanja kriterijev in izbire vrste postopkov javnega naročanja ter s tem pospešil izvajanje postopkov. V takih primerih bi bilo smiselno ponovno proučiti tudi tehnične specifikacije, ki jih mora medicinska oprema izpolnjevati in so zahtevane v razpisu. Proučiti bi bilo treba, ali so ustrezne in edine mogoče in ali bi jih lahko, brez zmanjšanja standardov zdravljenja, spremenili in s tem razširili krog potencialnih ponudnikov določene medicinske opreme. Ugotovili smo, da je Univerzitetni klinični center Ljubljana v internih aktih predpisal sestavo komisij za javna naročila, in sicer kriterije za članstvo in naloge članov komisije, s čimer je vzpostavil pogoje za spoštovanje temeljnih načel javnega naročanja ter za zakonito izvajanje postopkov javnega naročanja. Ugotovili smo še, da je Univerzitetni klinični center Ljubljana pri javnih naročilih za nabavo opreme vključil v predmet naročila pripadajoč potrošni material le, kadar je šlo za potrošni material, ki ga lahko ponudi le proizvajalec opreme, v drugih primerih pa ne. Ker pa je v letih 2014 in 2015 dobavitelje zdravstvenega materiala večkrat izbral mimo postopkov javnega naročanja, ni mogoče potrditi, da je pri izbiri dobaviteljev medicinske opreme v primerih, ko z javnim naročilom opreme ni zajel tudi potrebnega potrošnega materiala, ravnal učinkovito.

Univerzitetni klinični center Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni ugotavljal, ali donirano medicinsko opremo ali opremo sprejeto na reverz dejansko potrebuje. Poleg tega ni ugotavljal, s kakšnim namenom (motivom) so lastniki opreme želeli opremo predati v uporabo. Pred prevzemom tudi ni analiziral in izkazal stroškovne upravičenosti prevzema donirane ali tuje medicinske opreme v uporabo. Menimo, da Univerzitetni klinični center Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni obvladoval tveganja, da v uporabo sprejema le donirano in tujo medicinsko opremo, ki jo potrebuje in je prevzem takšne opreme tudi stroškovno upravičen.

Po pridobitvi medicinske opreme Univerzitetni klinični center Ljubljana z njo ni upravljal učinkovito. V pretežnem delu obdobja, na katero se nanaša revizija, ni v celoti zagotovil ustreznih podlag za učinkovito upravljanje z medicinsko opremo, saj je večina internih aktov, ki urejajo to področje, pričela veljati šele v sredini oziroma ob koncu leta 2015. V obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagal s podatkom o obsegu tuje medicinske opreme v uporabi, saj tudi vodenje evidenc tuje medicinske opreme ni bilo ustrezno. Vodenje evidenc tuje medicinske opreme je bilo predpisano v enem od internih aktov,

vendar se v praksi na predpisan način ni izvajalo in je bilo izključno odvisno od posamezne organizacijske enote ter izvedbe popisa tuje opreme. Določila internih aktov, ki predpisujejo oziroma dopuščajo prevzem tuje opreme v uporabo na vseh organizacijskih enotah, so po našem mnenju neustrezna, saj se s tem zmanjšuje verjetnost, da je vsa medicinska oprema (in pravočasno) označena in evidentirana. Noben interni akt tudi ni opredeljeval spremljanja izkoriščenosti medicinske opreme, prav tako noben interni akt ni določal obveznosti spremljanja celotnih stroškov, ki jih uporaba posamezne medicinske opreme povzroča. Določila internih aktov glede popisa tuje opreme niso bila enotna. Interni akti zaradi navedenih pomanjkljivosti po našem mnenju niso zagotavljali zadostne podlage za ustrezen sistem upravljanja z medicinsko opremo, kar lahko povzroča dodatne ali višje stroške, kot bi ti bili ob ustreznem vzpostavljenem sistemu.

Način sprejemanja donirane ter tuje medicinske opreme v uporabo, ki je bil vzpostavljen v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni bil ustrezen. Prav tako ni bilo ustreznega vodenja evidenc o stanju tuje medicinske opreme v uporabi, saj je Univerzitetni klinični center Ljubljana z internim aktom to predpisal, v praksi pa tega ni izvajal. Način sprejemanja, označevanja ter evidentiranja donirane in tuje medicinske opreme v uporabi ni zagotavljal, da je bila označena in evidentirana celotna donirana in tuja medicinska oprema v uporabi. Univerzitetni klinični center Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni vsak trenutek in na enem mestu razpolagal s podatkom o tem, s katero vrsto medicinske opreme ter s koliko medicinske opreme razpolaga. Menimo, da Univerzitetni klinični center Ljubljana v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni obvladoval celotnih stroškov poslovanja, ki jih je uporaba medicinske opreme povzročala. Pomanjkljivo evidentiranje pa je vplivalo tudi na ustreznost načrtovanja potrebne medicinske opreme.

Univerzitetni klinični center Ljubljana je ob koncu let 2014 in 2015 izvedel popis medicinske opreme v lasti ter tuje medicinske opreme v okviru letnega popisa sredstev in obveznosti do virov sredstev. Ker ni razpolagal s podatkom o tem, katera tuja medicinska oprema je bila sprejeta v uporabo, tudi izvedba popisa tuje opreme ni omogočala izpolnitve namena popisa, to je ugotavljanje razlike med knjižnim in dejanskim stanjem medicinske opreme. V navodilih za redni letni popis ni bilo natančnejših navodil, kdo sestavlja popisno komisijo za tujo opremo, prav tako ne v drugih internih aktih. Ugotovili smo, da so popisne komisije za popis tuje opreme za leti 2014 in 2015 sestavljali zaposleni na enotah, kjer so popis tudi izvajali. Tak način po našem mnenju ni zagotavljal objektivnega popisa tuje medicinske opreme. Iz evidenc opravljenih popisov tuje medicinske opreme izhaja, da so bili podatki mnogokrat pomanjkljivi. Iz poročil o inventurnem popisu za leti 2014 in 2015 je razvidno, da se je popisala le tuja oprema, ki je bila označena z nalepkami (torej le tista, za katero je znano, da se nahaja v zavodu). Popis osnovnih sredstev se je v obeh letih večinoma izvajal brez uporabe čitalcev črtnih kod, kar lahko predstavlja večjo verjetnost napak zaradi prisotnosti človeškega faktorja ter daljše trajanje popisa. V letih 2014 in 2015 so organizacijske enote večinoma med letom dajale zahteve za izločitev medicinske opreme, vendar ne vedno z obrazložitvijo, zato Univerzitetni klinični center Ljubljana ni obvladoval tveganja, da se iz uporabe izloča le oprema, ki dejansko ni več uporabna, kar lahko zavodu povzroči dodatne nepotrebne stroške za pridobitev nadomestne opreme. Univerzitetni klinični center Ljubljana je predložil izračune kazalnikov spremljanja učinkovitosti izrabe opreme za leti 2014 in 2015 zgolj za nekaj vrst aparatur. Posebne evidence o iztrošenosti posamezne medicinske opreme ni vodil, prav tako ne skupnih stroškov vzdrževanja po posamezni medicinski opremi v letih 2014 in 2015. Vodil pa ni niti evidence medicinske opreme, s katero bi spremljal celotne stroške, povezane z njeno uporabo, torej stroške materiala in vzdrževanja ter rezervnih delov.

Glede na navedeno ocenjujemo, da Univerzitetni klinični center Ljubljana v letih 2014 in 2015 *ni bil učinkovit* pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo.

5. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Univerzitetni klinični center Ljubljana mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

Univerzitetni klinični center Ljubljana mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- izdelal analizo nabav zdravstvenega materiala po posameznih skupinah materiala, iz katere je razvidno, ali so bili izvedeni ustrezni postopki javnega naročanja – točka 2.2.1;
- izdelal načrt aktivnosti in pričel z aktivnostmi za izbiro dobaviteljev zdravstvenega materiala, za katerega je predhodna analiza pokazala, da dobavitelji niso bili izbrani na podlagi ustreznih postopkov javnega naročanja – točka 2.2.1;
- ustrezno spremenil interne akte, iz katerih izhaja obveznost popisa tuje medicinske opreme ter vodenja evidenc tuje medicinske opreme – točka 3.2.1;
- dopolnil in poenotil vse interne akte, ki določajo način sprejemanja, označevanja in evidentiranja medicinske opreme, ne glede na način pridobitve medicinske opreme (z nakupom, z donacijo, z najemom ali na reverz) – točka 3.2.2;
- vzpostavil evidenco tuje medicinske opreme na ravni zavoda, neodvisno od popisa tuje medicinske opreme, ki vsebuje tudi razlog za pridobitev opreme – točka 3.2.2;
- ustrezno dopolnil interne akte tako, da zagotavljajo ločenost odgovornih oseb za medicinsko opremo od aktivnosti, povezanih s popisom medicinske opreme, za katero odgovarjajo – točka 3.2.3.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁸⁶. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Univerzitetni klinični center Ljubljana krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

⁸⁶ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

6. PRIPOROČILA

Univerzitetnemu kliničnemu centru Ljubljana priporočamo, naj:

- dopolni program materialnega poslovanja Webpis tako, da bo omogočil izpis podatkov o nabavah (prevzemih) zdravstvenega materiala, ki bo vseboval tudi podatke o prejetih računih dobaviteljev, ki se nanašajo na posamezne prevzeme zdravstvenega materiala;
- register osnovnih sredstev dopolni še s podatkom o dobavitelju;
- oblikuje sodila, na podlagi katerih bo lahko odločal, katera oprema bo prioriteto izbrana za nabavo v tekočem letu;
- uredi izvajanje nalog in aktivnosti, ki po spremembi internih aktov niso ustrezno urejene – izdelava terminskih načrtov javnih naročil; obveznost priprave pisne obrazložitve razlogov za prejem le ene ponudbe za javno naročilo oziroma posamezen sklop;
- vzpostavi enotne tehnične standarde za medicinsko opremo;
- pred izvedbo vsakega postopka za nabavo medicinske opreme preveri, ali je kot predmet javnega naročila treba oziroma ustrezno vključiti tudi potrošni material, vezan na uporabo opreme, ki jo namerava nabaviti;
- upošteva stanje iztrošenosti medicinske opreme v uporabi ter obseg tuje opreme v uporabi izdela analize o dejanskih potrebah po medicinski opreми;
- v internih aktih uvede enoten način spremljanja iztrošenosti medicinske opreme, spremljanje/evidentiranje okvar posamezne opreme in za to določi odgovorne osebe;
- v internih aktih uvede/določi obveznost/način spremljanja izkoriščenosti medicinske opreme in za to določi odgovorne osebe;
- po posamezni medicinski opreми uvede spremljanje vseh stroškov, ki jih uporaba medicinske opreme povzroča;
- uvede postopek popisa osnovnih sredstev s pomočjo čitalcev črtnih kod na vseh organizacijskih enotah.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Poslano:

1. Univerzitetnemu kliničnemu centru Ljubljana, priporočeno s povratnico;
2. mag. Simonu Vrhuncu, priporočeno;
3. dr. Andreju Baričiču, priporočeno;
4. Brigiti Čokl, priporočeno;
5. mag. Andražu Kopaču, priporočeno;
6. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
7. arhivu.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si